

Македонски Телеком АД - Скопје
Орце Николов бб, 1000 Скопје

Македонски Телеком
АД за електронски комуникации - Скопје
Број 056-192408/
Датум 25-05-2012

T

До: Комисија за хартии од вредност на РМ
ул. Димитрија Чуповски бр. 26, 1000 Скопје
Датум: Мај 2012 година
Предмет: Годишен извештај за 2011 година

Почитувани,

Во согласност со членовите 154, 160 и 164 од Законот за хартии од вредност, во врска со обврските за годишно известување на Македонски Телеком АД - Скопје за 2011 година, во прилог е целосниот материјал за годишното известување за 2011 година, кој содржи:

1. Годишно известување за основните податоци на Македонски Телеком АД - Скопје за 2011 година;
2. Ревидирани финансиски извештаи на Македонски Телеком АД - Скопје за годината што завршува на 31 декември 2011 година според Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ);
3. Ревидирани консолидирани финансиски извештаи на Македонски Телеком АД - Скопје за годината што завршува на 31 декември 2011 година според МСФИ;
4. Годишен извештај за работењето на групацијата на Македонски Телеком АД Скопје во 2011 година;
5. Изјавата за вистинитост на податоците.

Целосниот материјал за годишното известување за 2011 година според подзаконската регулатива ќе биде доставен во електронска форма на веб страницата на Комисијата за хартии од вредност преку соодветниот модул.

Со почит,

Оливер Костуранов
Претседател на Одбор на директори

Македонски Телеком
АД за електронски комуникации - Скопје
Даниел Сас
25/05/12
Главен извршен директор

Македонски Телеком АД - Скопје
Адреса: Орце Николов бб, 1000 Скопје, Р. Македонија
Контакт: Телефон: +389 2 3100 200; Факс: +389 2 3100 300; Контакт центар 171
e-mail: kontakt@telekom.mk; www.telekom.mk
ЕМБС: 5160660

Македонски Телеком АД - Скопје
Орце Николов бб, 1000 Скопје

До: Комисија за хартии од вредност на РМ
Датум: Мај 2012 година
Предмет: Годишно известување за основните податоци на Македонски Телеком АД - Скопје за 2011 година

1. Општи податоци

Назив на друштвото	МАКЕДОНСКИ ТЕЛЕКОМ, АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ - СКОПЈЕ
Седиште и адреса	ул.Орце Николов бб, Скопје
Телефон и факс	3100 200; 3100 300
Адреса на електронската пошта	kontakt@telekom.mk
Адреса на интернет страницата	http://www.telekom.mk

2. Правен статус

Матичен број	5168660
Шифра на дејност	61.10
Опис на дејноста (претежна дејност)	дејности на жичани телекомуникации
Број на Решение од Централниот Регистар	08-03/3843/1 од 11.05.2006
Датум на основање (ден, месец и година)	29.01.2001
Статусни промени на друштвото (припојување, спојување, преобразба, присоединување и поделба)	<ul style="list-style-type: none">- 29.01.2001 (Приватизација и промена на фирма од Акционерско друштво за телекомуникации Македонски телекомуникации во државна сопственост - Скопје во Акционерско друштво за телекомуникации Македонски телекомуникации - Скопје),- 05.03.1998 (Преобразба на Јавно претпријатие за телекомуникации Македонски Телекомуникации Ц.О. Скопје во Акционерско друштво за телекомуникации Македонски телекомуникации во државна сопственост - Скопје),- 12.08.1997 (Основање - организирање на Јавно претпријатие за телекомуникации Македонски Телекомуникации Ц.О. Скопје).
Број на подружници, филијали	46
Број на вработени на крајот на годината	1.263
Систем на управување <ul style="list-style-type: none">○ едностепен○ двостепен	Едностепен
Име и презиме на прокуристот	Даниел Сас

Македонски Телеком АД - Скопје
Адреса: Орце Николов бб, 1000 Скопје, Р. Македонија
Контакт: Телефон: +389 2 3100 200; Факс: +389 2 3100 300; Контакт центар 171
e-mail: kontakt@telekom.mk; www.telekom.mk
ЕМБС: 5168660

Македонски Телеком АД - Скопје
Орце Николов бб, 1000 Скопје

3. Податоци за капиталот и промени во капиталот на друштвото

Вкупен износ на основната главнина	9.583.887.733,00 денари
Број на издадени акции	
- обични акции	95.838.780
- приоритетни акции	1
Номинална вредност на акциите	100,00 денари по една обична акција и 9.733,00 денари по приоритетна акција
Дали во периодот е извршена емисија на акции на АД	Не
- вид на емисија	/
- број на издадени акции	0
- вкупна вредност на издадените акции	/
Дали во периодот е извршена поделба на акциите на АД и податоци во врска со тоа	/
Број на акционери на крајот на годината	3.919
Број и процент на сопствени обични и приоритетни акции во основната главнина на последниот ден од годината (процент заокружен на две децимали)	9.583.878 сопствени обични акции (10,00% од вкупниот број на издадени акции на Македонски Телеком АД - Скопје).
Податоци за стекнување на сопствени акции од страна на АД	
- датум и начин на стекнување	На владината аукција/ редовно тргување што се одржа од 5 до 9 јуни 2006 година, Друштвото откупи 10,00% од владините акции во Македонски Телеком АД - Скопје.
- правниот основ за стекнување	Сопствените акции се откупени во согласност со Одлуката на Собранието на акционери на Друштвото бр. 021-98576/1.
- количина	9.583.878
- поединечна цена	Од вкупно 9.583.878 откупени сопствени акции, 9.488.040 акции се откупени по цена од 389 денари, а 95.838 акции се откупени по цена од 390 денари.
Податоци за било какви значајни промени што биле содржани во проспектот, (особено податоци за: правното, финансиското и деловното работење на издавачот, инвестициониот ризик и за правата кои произлегуваат од понудените хартии од вредност) доколку АД издало проспект во последните 12 месеци.	Македонски Телеком АД - Скопје нема издадено проспект.
Меѓународен идентификациски број на акциите издадени од АД - ИСИН број	Обични акции MKMTSK101019; Приоритетни акции MKMTSK121017
Сметка/и (транзакциона/и) на АД и назив на институцијата која ја води	200000090141316, Стопанска банка АД - Скопје 200000025661051, Стопанска банка АД - Скопје

Македонски Телеком АД - Скопје
Адреса: Орце Николов бб, 1000 Скопје, Р. Македонија
Контакт: Телефон: +389 2 3100 200; Факс: +389 2 3100 300; Контакт центар 171
e-mail: kontakt@telekom.mk, www.telekom.mk
ЕМБС: 5168660

Македонски Телеком АД - Скопје
Орце Николов бб, 1000 Скопје

4. Финансиски податоци и финансиска состојба на АД

Цена на обичните акции ако со нив се тргувало на берзата или на друг организиран пазар	
- највисока	568,00 денари
- најниска	450,00 денари
Цена на приоритетните акции ако со нив се тргувало на берзата или на друг организиран пазар	
- највисока	/
- најниска	/
Пазарна капитализација, доколку со акциите се тргува на берза или на организиран пазар	49.836 милиони денари
Промени на сметководствените политики	Нема промени
Датумот на одржување на акционерското собрание на кое е усвоен ревидираниот годишен извештај	04.04.2012
Податоци за членовите на управниот, надзорниот одбор односно членовите на одборот на директори и податоци за нивно процентуално учество во основната главнина на АД	<ol style="list-style-type: none">1. Оливер Костуранов – Претседател / Неизвршен член на Одбор на директори; датум на назначување 30.04.2010 со мандат од 01.05.2010,2. Даниел Сас - Извршен член на Одбор на директори/ Главен извршен директор; датум на назначување 11.05.2011 со мандат од 01.07.2011,3. Назим Буши - Заменик претседател /Неизвршен член на Одбор на директори; датум на назначување 30.04.2010 со мандат од 01.05.2010,4. Кристофер Марк Матхајзен - Неизвршен член на Одбор на директори; датум на назначување 04.11.2009,5. Јанош Сабо - Неизвршен член на Одбор на директори; датум на назначување 10.12.2010 со мандат од 31.07.2011 (реизбран),6. Клаус – Томас Ничке - Неизвршен член на Одбор на директори; датум на назначување 04.11.2009,7. Гунтер Мосал - Неизвршен член на Одбор на директори; датум на назначување 04.11.2009,8. Габор Пал - Неизвршен член на Одбор на директори; датум на назначување 25.06.2010 со мандат од 01.07.2010,9. Горан Ивановски - Неизвршен член на Одбор на директори; датум на назначување 10.12.2010 со мандат од 29.11.2010 (реизбран),10. Борис Ставров - Неизвршен член на Одбор на директори; датум на назначување 04.12.2008,11. Тамаш Вагани, Независен член на Одборот на директори; датум на назначување 10.12.2010 со мандат од 01.01.2011,12. Манојил Јаковлески, Независен член на Одборот на директори; датум на назначување 14.04.2011 со мандат од 18.05.2011,13. Александар Стојков, Независен член на Одборот на директори; датум на назначување 14.04.2011 со мандат од 18.05.2011,14. Миклош Васили - Независен член на Одбор на директори; датум на назначување 25.06.2010 со мандат од 01.08.2010. <p>* Заклучно со 31.12.2011 членовите на Одборот на директори на Македонски Телеком АД - Скопје не поседуваат акции издадени од Друштвото.</p>

Македонски Телеком АД - Скопје
Адреса Орце Николов бб, 1000 Скопје, Р. Македонија
Контакт Телефон: +389 2 3100 200; Факс: +389 2 3100 300; Контакт центар 171
e-mail: kontakt@telekom.mk; www.telekom.mk
ЕМБС 5168660

Македонски Телеком АД - Скопје
Орце Николов бб, 1000 Скопје

Податоци за физичките и/или правните лица кои поседуваат повеќе од 5% од акциите на друштвото (име, презиме, број на пасош и земја од која е издаден пасошот за странско лице; за правни лица: назив, седиште, адреса, матичен број), број и процент на обични и приоритетни акции во сопственост (процент заокружен на две децимали)	Каменимост Комуникации АД - Скопје (во ликвидација); Орце Николов бб, 1000 Скопје; ЕМБС 5489610; 48.877.780 обични акции; 56,67% од вкупниот број на акции со право на глас; 51,00% од вкупниот број на акции. Влада на Република Македонија; Булевар Илинден бб, 1000 Скопје; ЕМБС 4064674; 33.364.875* акции; 38,68% од вкупниот број на акции со право на глас; 34,81% од вкупниот број на акции * 33.364.874 обични акции и 1 (една) приоритетната кумулативна акција (златна акција) која има едно право на глас и посебни права во согласност со Статутот на друштвото. Има ограничување за трговски и нетрговски трансфер
Податоци за сите договори за наградување на членовите на управниот и надзорниот одбор или одборот на директори, односно лицата со посебни одговорности и овластувања	Износот на надоместоците на членовите на ОД на Друштвото и износот на надоместоци за клучното раководство на Друштвото се претставени во белешка 29 од неконсолидираните ревидирани финансиски извештаи за 2011 година.
Податоци за трансакциите помеѓу АД со поврзаните лица (датум на трансакцијата, број на стекнати/оттуѓени акции, процент од вкупен број на акции)	Трансакциите со поврзани лица се прикажани во белешките 7,13 и 28 од неконсолидираните ревидирани финансиски извештаи за 2011 година.
Дивиденда по обична акција (во апсолутен износ и во процентуален износ во однос на номиналната вредност, заокружен на две децимали)	
- претходна година	Бруто износ од 68,95 денари (68,95 % од номиналната вредност)
- 2 години претходно	Бруто износ од 75,01 денари (75,01 % од номиналната вредност)
- 3 години претходно	Бруто износ од 71,42 денари (71,42% од номиналната вредност)
Дивиденда по приоритетна акција (во апсолутен износ и во процентуален износ во однос на номиналната вредност, заокружен на две децимали)	
- претходна година	Бруто износ од 68,95 денари (0,71% од номиналната вредност)
- 2 години претходно	Бруто износ од 75,01 денари (0,77% од номиналната вредност)
- 3 години претходно	Бруто износ од 71,42 денари (0,73% од номиналната вредност)

Македонски Телеком АД - Скопје
Адреса Орце Николов бб, 1000 Скопје, Р. Македонија
Контакт Телефон: +389 2 3100 200; Факс: +389 2 3100 300; Контакт центар 171
e-mail: kontakt@telekom.mk; www.telekom.mk
ЕМБС 5168660

Македонски Телеком АД - Скопје
Орце Николов бб, 1000 Скопје

5. Деловни активности кои имаат значително влијание на пазарната цена на хартиите од вредност

Назив на берзата или друг организиран пазар на кој се тргува со хартиите од вредност на друштвото	Македонска берза АД - Скопје
Котација на хартиите од вредност на АД и берзата на која котираат	Акциите на Друштвото не котираат на берза. Со акциите на Друштвото се тргува на пазарниот сегмент на редовниот пазар (пазар на акционерски друштва со посебни обврски за известување - обични акции)
Правни прашања (коментар на органите на управување/ менаџментот за сите судски постапки во кои е вклучено акционерското друштво како тужител односно тужена страна, чија вредност изнесува најмалку 5% од вредноста на капитал на друштвото определена врз основа на последните ревидирани годишни финансиски извештаи)	/
Останати значајни прашања кои влијаат на цената на хартиите од вредност (се наведуваат значајни настани кои не се опфатени со претходните алинеи, а би можеле да влијаат на цената на хартиите од вредност, како на пример – изнаоѓање на стратешки партнер, позначајни деловни потфати, ново откритие, промена на доминантна/клучна позиција на пазарот и сл.)	/

Македонски Телеком АД - Скопје
Адреса: Орце Николов бб, 1000 Скопје, Р. Македонија
Контакт: Телефон: +389 2 3100 200; Факс: +389 2 3100 300; Контакт центар 171
e-mail: kontakt@telekom.mk; www.telekom.mk
ЕМБС: 5168660

Македонски Телеком АД – Скопје

Посебни финансиски извештаи
за годината којашто завршува на
31 декември 2011

Со извештај на независниот ревизор

Содржина

Извештај на независниот ревизор

Посебни финансиски извештаи

Посебен извештај за финансиската состојба	1
Посебен извештај за сеопфатна добивка	2
Посебен извештај за парични текови	3
Посебен извештај за промените во главнината	4
Белешки кон посебните финансиските извештаи	5

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Управниот Одбор и Акционерите на Македонски Телеком АД Скопје

Извештај за финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Македонски Телеком АД Скопје (“Друштвото”), кои што го вклучуваат извештајот за финансиската состојба заклучно со 31 декември 2011 година, како и извештајот за сеопфатната добивка, извештајот за промени во главнината и извештајот за паричните текови за годината којашто завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на менаџментот за финансиските извештаи

Менаџментот е одговорен за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиски извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи, за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околноста, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според наше мислење, приложените финансиски извештаи, во сите материјални аспекти, даваат вистинска и објективна слика на финансиската состојба на Друштвото заклучно со 31 декември 2011 година, како и на нејзината финансиска успешност и нејзините парични текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување.

PricewaterhouseCoopers Revisija DOO

20 февруари, 2012 година

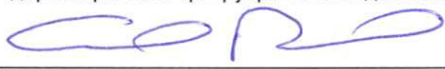
Скопје

ПРАЈСВОТЕРХАУСКУПЕРС РЕВИЗИЈА ДОО Скопје

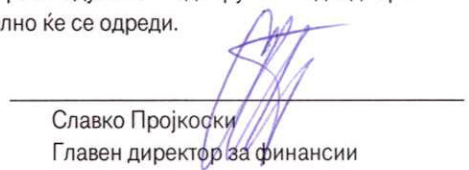
Посебен извештај за финансиската состојба

Во илјади денари	Белешка	На 31 декември	
		2011	2010
Средства			
Тековни средства			
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	5	540.752	1.009.511
Депозити во банки	6	5.706.966	5.777.401
Побарувања од купувачи и останати побарувања	7	1.945.451	1.724.088
Побарувања за останати даноци	8	22.621	92.161
Побарувања од данок на добивка		-	8.882
Залихи	9	170.415	215.224
Средства наменети за продажба	10	549.116	38.139
Вкупно тековни средства		8.935.321	8.865.406
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	11	10.661.336	11.707.923
Аванси за недвижности, постројки и опрема		13.248	12.272
Нематеријални средства	12	693.371	612.041
Вложувања во подружници		2.792.171	2.792.171
Побарувања од купувачи и останати побарувања	7	311.685	315.279
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата		54.083	65.125
Вкупно нетековни средства		14.525.894	15.504.811
Вкупно средства		23.461.215	24.370.217
Обврски			
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачите и останати обврски	13	1.952.899	2.309.180
Обврски за останати даноци	8	1.381	-
Резервирања за останати обврски и плаќања	14	44.317	60.753
Вкупно тековни обврски		1.998.597	2.369.933
Нетековни обврски			
Резервирања за останати обврски и плаќања	14	360.735	520.389
Вкупно нетековни обврски		360.735	520.389
Вкупно обврски		2.359.332	2.890.322
Капитал			
Акционерски капитал		9.583.888	9.583.888
Премија за издавање акции		540.659	540.659
Сопствени акции		(3.738.358)	(3.738.358)
Останати резерви		1.916.777	1.916.777
Акумулирана добивка		12.798.917	13.176.929
Вкупно капитал	15	21.101.883	21.479.895
Вкупно капитал и обврски		23.461.215	24.370.217

Посебните финансиски извештаи прикажани на страниците од 1 до 45 беа одобрени од страна на Раководството на Македонски Телеком АД - Скопје на 20 февруари 2012 година, и се предмет на разгледување и одобрување од Одборот на директори на 27 февруари 2012 година и од акционерите на денот кој дополнително ќе се одреди.

Даниел Сас
Главен извршен директор

Славко Пројкоски
Главен директор за финансии

Посебен извештај за сеопфатната добивка

Во илјади денари	Белешка	За годината завршена на 31 декември	
		2011	2010
Приходи	16	8.097.102	8.483.703
Амортизација		(1.800.081)	(1.829.676)
Трошоци за вработените	17	(1.061.668)	(1.146.979)
Плаќања кон останати оператори		(1.753.415)	(1.695.818)
Останати расходи од работењето	18	(1.793.315)	(2.075.769)
Трошоци од работење		(6.408.479)	(6.748.242)
Приходи од дивиденда	19	3.746.236	4.021.920
Останати оперативни приходи	20	19.375	22.042
Оперативна добивка		5.454.234	5.779.423
Расходи од финансирање	21	(62.723)	(68.389)
Приходи од финансирање	22	177.956	314.895
Приходи од финансирање - нето		115.233	246.506
Добивка пред оданочување		5.569.467	6.025.929
Данок од добивка	23	-	(53.069)
Добивка за годината		5.569.467	5.972.860
Вкупна сеопфатна добивка за годината		5.569.467	5.972.860
Информација за заработката по акција:			
Обична и разводнета заработка по акција (во денари)		64,57	69,25

Посебен извештај за парични текови

Во илјади денари	Белешка	За годината завршена на 31 декември	
		2011	2010
Оперативни активности			
Нето добивка пред оданочување		5.569.467	6.025.929
Корекции за:			
Амортизација		1.800.081	1.829.676
Исправка на вредноста на залихите до нето продажна вредност	18	5.927	4.872
Загуба/(добивка) од промена на објективната вредност на финансиските средства	21/22	11.425	(3.159)
Исправка на вредноста на побарувања од купувачи и останати побарувања	18	(56.443)	18.845
Нето ослободување на резервирања за останати обврски и плаќања	14	(57.265)	(44.742)
Нето добивка од продажба на опрема		(19.375)	(22.042)
Приходи од дивиденди	19	(3.746.236)	(4.021.920)
Приходи од камати	22	(177.956)	(270.891)
Ефект од промена на курсот на паричните средства и еквивалентите на парични средства		799	2.859
Парични средства добиени од работењето пред промената во обртниот капитал		3.330.424	3.519.427
Намалување/(зголемување) на залихите		38.882	(85.181)
Зголемување на побарувањата		(99.518)	(227.512)
Намалување на обврските		(297.816)	(196.580)
Парични средства добиени од работењето		2.971.972	3.010.154
Данок од добивка		8.882	95.455
Паричен тек добиен од оперативни активности		2.980.854	3.105.609
Инвестициони активности			
Набавка на недвижности, постројки и опрема		(1.391.619)	(1.799.608)
Набавка на нематеријални средства		(170.804)	(94.214)
Наплатени заеми		791	1.713
Депозити вратени од банки		8.160.765	14.023.032
Депозити пласирани во банки		(8.086.663)	(12.758.614)
Приливи од дивиденди		3.746.236	4.021.920
Приливи од продажба на опрема		59.112	28.542
Примени камати		180.847	353.200
Паричен тек добиен од инвестициони активности		2.498.665	3.775.971
Финансиски активности			
Исплата на дивиденди		(5.947.479)	(6.470.029)
Паричен тек користен во финансиски активности		(5.947.479)	(6.470.029)
Нето (намалување)/зголемување на паричните средства и еквиваленти на паричните средства		(467.960)	411.551
Парични средства и еквиваленти на парични средства на 1 јануари		1.009.511	600.819
Ефект од промена на курсот на паричните средства и еквивалентите на парични средства		(799)	(2.859)
Парични средства и еквиваленти на парични средства на 31 декември	5	540.752	1.009.511

Посебен извештај за промени во главнината

Во илјади денари	Беле- шка	Акционер- ски капитал	Премија од издавање акции	Сопствени акции	Останати резерви	Акумулирана добивка	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2010 -		9.583.888	540.659	(3.738.358)	1.916.777	13.674.098	21.977.064
Вкупна сеопфатна добивка за годината		-	-	-	-	5.972.860	5.972.860
Исплатени дивиденди		-	-	-	-	(6.470.029)	(6.470.029)
Состојба на 31 декември 2010 -	15	9.583.888	540.659	(3.738.358)	1.916.777	13.176.929	21.479.895
Состојба на 1 јануари 2011 -		9.583.888	540.659	(3.738.358)	1.916.777	13.176.929	21.479.895
Вкупна сеопфатна добивка за годината		-	-	-	-	5.569.467	5.569.467
Исплатени дивиденди		-	-	-	-	(5.947.479)	(5.947.479)
Состојба на 31 декември 2011	15	9.583.888	540.659	(3.738.358)	1.916.777	12.798.917	21.101.883

Белешки кон посебните финансиски извештаи

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

1.1. За Друштвото

Овие посебни финансиски извештаи се однесуваат на Македонски Телеком АД – Скопје (во понатамошниот текст: „Друштвото“), акционерско друштво регистрирано во Република Македонија.

Непосредно матично друштво на Друштвото е АД Каменимост Комуникации Скопје, во доброволна ликвидација, во сопственост на Маѓар Телеком АД регистрирано во Унгарија. Основно матично друштво е Дојче Телеком АД регистрирано во Сојузна Република Германија.

Друштвото е воечка компанија која обезбедува услуги од областа на фиксната телефонија во Македонија.

Работењето на телекомуникацискиот сектор во Република Македонија е регулирано со Законот за електронски комуникации („ЗЕК“) донесен во март 2005 година. Според ЗЕК, Друштвото е определено како оператор со Значителна пазарна моќ („ЗПМ“) на пазарот на фиксни телекомуникациски мрежи и услуги, вклучувајќи го и пазарот за пристап на мрежи за пренос на податоци и закуп на линии.

Во јануари 2012 година беа предложени промени во ЗЕК кои главно беа фокусирани на презентација и локација на итен повик, годишни такси за Агенцијата за електронски комуникации („Агенцијата“), мерење на параметрите за одредување на квалитет, бесплатни СМС пораки за национално и културно наследство од сите оператори и развој на IP размената. Друштвото и другите оператори и даватели на услуги, плаќаат годишна такса од 0,5% од годишниот приход на операторот или давателот на услугата кој е реализиран со користење на јавната комуникациска мрежа и од обезбедување на јавни комуникациски услуги во текот на претходната година (или дел од годината кога операторот или давателот на услугата започнал со своите комерцијални услуги), но не повеќе од 250.000 евра. Агенцијата развива општа стратегија за периодот од следните пет години (2012-2017). Објавата на официјалниот документ за стратегијата на Агенцијата се очекува до крајот на првиот квартал во 2012 година.

На 29 јуни 2011 година Друштвото е назначено за Провајдер за универзални услуги за фиксни телефонски услуги, јавни телефонски говорници и еднаков пристап за хендикепираните крајни корисници. Друштвото започна со обезбедување на овие услуги од 1 јануари 2012 година и е обврзано истите да ги обезбедува во следните пет години.

Друштвото има обврска за формирање на цена базирана на трошоци за регулираните големопродажни услуги, употребувајќи ја методологијата за долгорочно зголемување на трошоците („LRIC“). Во текот на декември 2010 година, Агенцијата ги објави резултатите од LRIC Bottom – up трошочниот модел, развиен од нејзина страна. Резултатите од трошочниот модел се применуваат од 1 април 2011 година и резултираа со намалување на месечните претплати за локален пристап на развртана јамка („ULL“) и стапката за интерконекција (за почеток, престанок и транзит), како и на месечните надоместоци за интерконекција и колокација.

Врз основа на анализата на Агенцијата на релевантните пазари 1-6 поврзана со говорните малопродажни услуги од фиксната телефонија и програмата на Агенцијата за 2011, Агенцијата со ангажираните консултантите го започна процесот на развој и имплементација на методологијата за регулирање на малопродажните цени во октомври 2011 година. Овие активности ќе резултираат со поинтензивно регулирање на малопродажните цени на Друштвото.

На 14 октомври 2011 година, Агенцијата претстави детален план за Bottom – up LRIC модел развиен од консултантите кој се очекува да резултира во промена на Bitstream Access („BSA“) ценовните модели и ќе се измени описот на услугата.

Во согласност со PSTN миграцијата на мрежата на Друштвото, Агенцијата ги одобри предложените измени на Друштвото за големопродажните понуди (процеси, технички услови и цени) кои се применуваат од 1 јануари 2012 година. Почнувајќи од ноември 2011, Друштвото ја претстави малопродажната ADSL услуга на самостојна основа (така наречен самостоен DSL). Клиентите веќе не се обврзани да имаат PSTN претплата. Истата услуга, исто така, ќе биде понудена и за големопродажба.

Иницијално FTTx регулатива беше воведена во вториот квартал од 2011 година со наметната обврска на референтна Пристапна Понуда за кабелска канализација и бакарни кабли наметната на Друштвото од страна на Агенцијата. Новата референтна понуда за пристап до мрежата на Друштвото (за кабелска канализација и бакарни кабли) беше воведена во декември 2011 година. Агенцијата најави развој на Bottom – up LRIC моделот од страна на консултантите за кабелска канализација, бакарни кабли како и изнајмени линии.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Почнувајќи од септември 2011 година нови процедури за преносливост на број се применуваат за сите оператори во Македонија. Целата размена на податоци за преносливост на број помеѓу операторите е имплементирана преку централната база на податоци и пократки рокови се имплементирани во фиксната мрежа (два дена за пренос) и мобилната мрежа (еден ден за пренос) соодветно. Друштвото почнувајќи од 1 септември воведо бип сигнал за информирање на своите корисници дека нивниот разговор е со пренесен број. Сигналот е еднаков за сите оператори.

Од август 2006 година, Друштвото има повеќе од 100 акционери како резултат на продажбата на дел од акциите во сопственост на Владата на Република Македонија преку аукциите организирани во текот на јуни 2006 година. Согласно Законот за хартии од вредност, со ова, Друштвото се квалификува како компанија со посебни обврски за известување кои главно се состојат од доставување на квартални, полугодишни и годишни финансиски информации до Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија.

Регистрирана адреса на Друштвото е ул. Орце Николов бб, 1000 Скопје, Република Македонија. Просечниот број на вработени во 2011 година беше 1.250 (2010: 1.265).

1.2. Истрага за одредени договори за консултантски услуги

На 13 февруари 2006 година, Маѓар Телеком АД, доминантниот сопственик на Друштвото, (преку Каменимост Комуникации АД – Скопје (во ликвидација), мнозински сопственик на Друштвото), објави дека е спроведена истрага за одредени договори склучени од друга подружница на Маѓар Телеком АД, со цел да се утврди дали договорите биле склучени во спротивност на политиките на Маѓар Телеком АД или важечките закони или регулативи. Одборот за ревизија на Маѓар Телеком ги ангажираше White & Case како свој независен правен советник за целите на спроведувањето на интерната истрага. Последователно на ова, на 19 февруари 2007 година, Одборот на директори на Друштвото, врз основа на препораката на Одборот за ревизија на Друштвото и Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД донесе одлука за спроведување на независна интерна истрага во однос на одредени договори во Македонија.

Врз основа на јавно достапните информации, како и информациите добиени од Маѓар Телеком, и како што беше претходно обелоденето, Одборот за ревизија на Маѓар Телеком спроведе интерна истрага во однос на одредени договори поврзани со активностите на Маѓар Телеком и/или нејзините подружници во Црна Гора и во Македонија, кои вкупно изнесуваа повеќе од 31 милион евра. Поконкретно, интерната истрага испитуваше дали Маѓар Телеком и/или нејзините подружници во Црна Гора и во Македонија извршиле плаќања коишто се забранети со законите или прописите на САД, вклучувајќи го и Законот на САД за спречување на корумпирано однесување во странство („FCPA“). Друштвото претходно ги обелодени резултатите од интерната истрага.

Одборот за ревизија на Маѓар Телеком го информираше Министерството за правда на САД („МП“) и Комисијата за хартии од вредност на САД („КХВ“) за интерната истрага. МП и КХВ започнаа истрага за активностите коишто беа предмет на интерната истрага. Дополнителни информации во врска со интерната истрага се содржани во Посебните финансиските извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2010 година.

Во 2011 година, Маѓар Телеком склучи конечни спогодби со МП и КХВ за решавање на истрагите на МП и КХВ поврзани со Маѓар Телеком. Со спогодбите завршија истрагите на МП и КХВ.

Маѓар Телеком склучи двегодишен договор за одложено гонење („ДОГ“) со МП, според кој Маѓар Телеком беше обвинет за прекршување на одредбите од ФЦПА за спречување на давање поткуп и за две прекршувања на одредбите на FCPA што се однесуваат на водењето на деловните книги и евиденцијата. Во согласност со ДОГ, на 29 декември 2011 година, МП поднесе кривична информација („Информација“) во која овие обвиненија се изнесуваат до Окружниот суд на САД за Источната област на Вирџинија. Маѓар Телеком се согласи да ги признае наводите на МП и да преземе одговорност за дејствијата согласно обвинението изнесено во Информацијата. Маѓар Телеком се сложи да плати кривична казна во износ од 59,6 милиони американски долари, да соработува со МП во идни истраги, да се воздржи од какви било прекршувања на сојузниот кривичен закон на САД, да продолжи да ја спроведува програмата за усогласеност и да поднесува извештај за програмата за усогласеност до МП на годишно ниво во текот на времетраењето на ДОГ. МП ќе ги отфрли обвиненијата по завршувањето на двегодишниот период, доколку Маѓар Телеком не го прекрши ДОГ.

На 29 декември 2011 година, КХВ поднесе Тужба („Тужба“) во Окружниот суд на САД за Јужната област на Њујорк и предложи Конечна пресуда против Маѓар Телеком („Конечна пресуда“). Без да ги признае или да ги негира наводите во Тужбата, Маѓар Телеком се согласи кон поднесувањето на Тужбата и донесувањето на Конечна пресуда за решавање на истрагата на КХВ. Во Тужбата се наведени граѓански прекршувања на одредбите од FCPA за спречување на давање поткуп, водење на деловните книги и евиденција и за интерни контроли. Со Конечната

Белешки кон посебните финансиски извештаи

пресуда, којашто беше одобрена од страна на Окружниот суд на САД за Јужната област на Њујорк на 3 јануари 2012 година, на Маѓар Телеком му е изречена трајна забрана во однос на прекршувањето на овие одредби и се бара од Маѓар Телеком да плати 25,2 милиони американски долари за враќање на нелегално стекната добивка и 6,0 милиони американски долари камата на тие средства за периодот пред донесувањето на пресудата.

Во конечните спогодби, МП и КХВ ги земале предвид пријавувањето на делото од страна на Маѓар Телеком, темелната интерна истрага, корективните мерки и соработката во истрагите на МП и КХВ. Маѓар Телеком презема неколку корективни мерки за справување со прашањата што беа идентификувани во текот на овие истраги. Овие мерки вклучуваат чекори кои имаат за цел ревидирање и подобрување на интерните контроли на Маѓар Телеком, како и воспоставување на Програма за корпоративна усогласеност. Програмата за корпоративна усогласеност ја подобрува свесноста за политиките и процедурите за усогласеност на Маѓар Телеком по пат на обуки, работењето на телефонска линија за пријава на прекршоци, и мониторингот и комуникацијата со вработените и подружниците на Маѓар Телеком. Маѓар Телеком останува целосно посветен кон одговорно корпоративно однесување.

На 6 јануари 2012 година, Маѓар Телеком плати кривична казна во износ од 59,6 милиони американски долари во согласност со спогодбата со МП, а на 23 јануари 2012 година Маѓар Телеком плати 25,2 милиони американски долари за враќање на нелегално стекната добивка и 6,0 милиони американски долари камата за периодот пред донесувањето на пресудата во согласност со спогодбата со КХВ, што изнесува вкупно 90,8 милиони американски долари коишто се платени во врска со спогодбите со МП и КХВ.

Погоре наведената спогодба од страна на Маѓар Телеком и поврзаната обврска не беа евидентирани во посебните финансиски извештаи на Друштвото. Овие износи беа одразени во консолидираните финансиски извештаи на Маѓар Телеком и не се одразени во посебните финансиски извештаи на Друштвото.

Според информациите што му беа доставени на друштвото од страна на Маѓар Телеком АД на 2 декември 2009 година, Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД, на Одборот на директори на Маѓар Телеком му достави „Извештај за Истрага до Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД“ од 30 ноември 2009 година (во понатамошниот текст „Финален извештај“).

Во врска со издавањето на Финалниот извештај и информациите доставени до Друштвото од страна на Маѓар Телеком, во јануари 2010 година, Претседателот на Одборот на директори на Друштвото побара правна и даночна експертиза од трета страна за проценка на потенцијалните сметководствени и даночни импликации што произлегуваат од трансакциите извршени од страна на Друштвото и неговата подружница коишто се предмет на Финалниот извештај.

Надворешните експерти изготвија извештаи (во понатамошниот текст: „Извештаите“) за нивната проценка и ги доставија Извештаите до Претседателот на Одборот на директори на Друштвото и до Раководството на Друштвото и неговата подружница, соодветно. Како резултат, врз основа на анализата на даночните и правните експерти и информациите што му беа достапни на Раководството во врска со трансакциите предмет на Финалниот извештај, беше идентификуван износ од МКД 216.577 илјади како потенцијално даночно влијание (заедно со поврзаната казнена камата) заклучно со 31 Декември 2009 што произлегува од трансакциите спроведени од страна на Друштвото и неговата подружница коишто се предмет на Финалниот извештај. Во 2010 година идентификуваниот износ во врска со потенцијалното даночно влијание (заедно со поврзаната казнена камата) изнесуваше МКД 227.972 илјади кои беа исплатени во 2010 година согласно извршна одлука, издадена од страна на Управата за јавни приходи. Исто така, вредноста на еден договор од МКД 105.147 илјади капитализирана во рамките на сопствените акции е корегирана во консолидираните финансиски извештаи за 2009 година како да овие плаќања биле прикажани како трошок во 2006 година наместо како капитализирани во рамките на сопствените акции како што беше првично известено. Другите договори што се идентификувани во Финалниот извештај и извештаите изготвени од даночните и правните експерти во врска со трансакциите извршени од страна на Друштвото биле прикажани како трошок во поврзаните периоди (2001-2007 година).

Во мај 2008 година, Министерството за внатрешни работи („МВР“) на Република Македонија („РМ“) до Друштвото поднесе официјално писмено барање за информации и документација во однос на одредени плаќања за консултантски услуги и авансна дивиденда, како и одредени набавки и договори. Во јуни 2008 година, Друштвото достави копии од побараните документи.

Во октомври 2008 година, Истражниот судија од Основниот суд Скопје 1 – Скопје (кривичен суд) му издаде официјален писмен налог на Друштвото да предаде одредена оригинална документација. Подоцна, во октомври 2008 година, Друштвото официјално и лично ја предаде побараната документација. Од МВР беа доставени дополнителни писмени барања, при што Друштвото ја обезбеди побараната документација.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Врз основа на јавни информации достапни од 10 декември 2008 година имаме сознанија дека Одделот за организиран криминал при МВР ги предал досиејата на канцеларијата на Основното јавно обвинителство за организиран криминал и корупција со предлог да се покрене кривична постапка против Атила Сендреи (поранешен Главен извршен директор на Македонски Телеком АД - Скопје), Ролф Плат (поранешен Главен финансиски директор на Македонски Телеком АД - Скопје), Михаил Кефалојанис (поранешен член на Одборот на директори во Каменимост и поранешен член на одборот на директори во Телемакедонија) и Золтан Кишјухас (поранешен Главен извршен директор на Каменимост и поранешен неизвршен член на Одборот на директори на Македонски Телеком АД - Скопје) поради основано сомнение за извршено кривично дело. За овие лица се предлага да бидат обвинети за „злоупотреба на службена должност и овластувања“ на нивните позиции во Македонски Телеком АД - Скопје преку склучување на договори за консултантски услуги во однос на коишто немало намера ниту пак потреба од какви било услуги за возврат.

Основниот суд Скопје 1 во Скопје, Истражен оддел за организиран криминал достави покана до Друштвото во врска со кривичните пријави против претходно наведените лица и побара изјава дали Друштвото претрпело какви било штети како резултат на наведените договори за консултантски услуги.

По неколку одложувања на судското рочиште за истражната постапка што се води при Основниот Суд Скопје 1 Скопје, на рочиштето одржано на 13 април 2009 година, претставниците на Македонски Телеком АД – Скопје го презентираа ставот на Друштвото дека земајќи ја предвид тековната независна интерна истрага спроведувана од страна на White&Case, а одобрена од страна на Одборот на директори на Друштвото, прерано е да се најави каква било штета којашто би можела да биде причинета со спроведувањето на наведените договори или во врска со нив. На 11 мај 2010 година беше изведена експертиза и експерти од Министерството за правда на Република Македонија – Канцеларија за судска експертиза - Скопје, побара дополнителни документи од страна на Друштвото со цел да се подготви експертизата. Експертите побараа дополнителни информации во врска со одредени договори склучени во 2005 и 2006 година, и поврзаните фактури. На 1 ноември 2010 година Друштвото ги собра и достави бараните информации/документи до Канцеларија за судска експертиза.

На 14 март 2011 година, од Основниот суд Скопје 1 Друштвото доби примерок од документот “Наод и мислење”, од ноември 2010 година, издаден од Бирото за судско вештачење на Основниот суд Скопје 1 како резултат од вештачењето. Документот „Наод и мислење“ се однесува на и содржи заклучоци за пет договори склучени со Чаптекс и Космотелко во 2005 и 2006 година, а кои претходно биле разгледани од страна на Одборот за ревизија на Маѓар Телеком. Во документот “Наод и мислење” се заклучува дека, врз основа на овие договори биле направени издатоци во износ од 3,975 милиони евра од страна на Друштвото и Каменимост кон Чаптекс “без доказ за извршени услуги”; соодветно, акционерите на Друштвото и Каменимост, пропорционално на нивниот акционерски удел, претрпеле штети во погоре наведениот вкупен износ како резултат на намалените средства за плаќање на дивиденда во 2005 и 2006 година.

Врз основа на јавно достапните информации имаме сознание дека јавниот обвинител во 2011 година поднел обвинителен акт против г-дин Сендреи, г-дин Кишјухас и г-дин Плат, но не и против г-дин Кефалојанис. Судското рочиште се одржа на крајот на 2011 година, но беше одложено бидејќи судот не можеше да го обезбеди присуството на ниту еден од обвинетите. Друштвото, како оштетена страна во овој случај, нема добиено официјална судска покана за рочиштето.

Според прашањата поставени од страна на истражниот судија би можело да се заклучи дека јавниот обвинител го ословува Друштвото како оштетена страна од дејствијата на обвинетите. Сепак, врз основа на содржината на налогот за вештачење издаден од истражниот судија, и врз база на вештачењето, може да се заклучи дека сега оштетени страни се акционерите на Друштвото (Каменимост АД Скопје, Република Македонија и малцинските акционери), а отука и државниот буџет, бидејќи Република Македонија е акционер во Друштвото. Поради тоа, јавниот обвинител треба да појасни кој се смета за оштетена страна во овој конкретен случај, што е од големо значење за позицијата на Друштвото во оваа постапка и за неговите понатамошни активности. Во моментот нема никакви индикации дека Друштвото може да се смета за одговорно и да му се наложи да плати пенали или парични казни за кривичната постапка којашто е иницирана против поединците.

Немаме сознанија за било какви информации како резултат на барања од било кое регулаторно тело или други надворешни страни, од кои би можеле да заклучиме дека финансиските извештаи може да бидат неточни, вклучувајќи го и ефектот од можни незаконски дејства.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Основните сметководствени политики усвоени во подготвувањето на овие финансиски извештаи се прикажани подолу. Сметководствените политики се конзистентни со оние кои се применети во претходните години, освен ако не е поинаку наведено.

2.1. Основа за изготвување

Финансиските извештаи на Македонски Телеком АД – Скопје се изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ).

Финансиските извештаи се прикажани во илјади македонски денари.

Изготвувањето на финансиски извештаи во согласност со МСФИ подразбира раководството да врши проценки и претпоставки кои влијаат врз прикажаните износи во финансиските извештаи и белешките поврзани со нив. Деловите кои вклучуваат висок степен на претпоставки и комплексност или каде што проценките и претпоставките се значајни во однос на финансиски извештаи се прикажани во белешка 4. Фактичките резултати може да се разликуваат од тие проценки.

2.1.1. Стандарди, измени и интерпретации ефективни и прифатени од Друштвото во 2011 година:

- МСС 24 (ревидиран) Обелоденувања за поврзани страни. Во ноември 2009 година, ОМСС издаде ревидирана верзија на МСС 24 Обелоденувања за поврзани страни. До сега, доколку ентитетот е под контрола или значително влијание на владата, истиот беше должен да обелодени информации во однос на сите трансакции со други ентитети што се под контрола или значително влијание на истата влада. Ревидираниот стандард сè уште наложува обелоденувања коишто се важни за корисниците на финансиските инструменти, но ги отстранува барањата за обелоденување на информации чиешто собирање чини скапо и коишто се од помала вредност за корисниците. Стандардот ја постигнува ваквата рамнотежа со наложување на обелоденување во врска со овие трансакции само доколку тие се поединечно или збирно значителни. Исто така, ОМСС ја поедностави дефиницијата на поврзана страна и ги отстрани недоследностите. Друштвото го усвои ревидираниот стандард на 1 јануари 2011 година. Бидејќи Друштвото нема трансакции во 2011 година со друштва контролирани од Владата на Република Македонија кои поединечно или збирно се значајни, ревидираниот стандард немаше значително влијание на обелоденувањата во финансиските извештаи на Друштвото.

2.1.2. Стандарди, измени и интерпретации ефективни во 2011 година, но кои не се релевантни за Друштвото:

- МСС 32 (изменет) Финансиски инструменти. ОМСС објави измена на МСС 32 Финансиски инструменти: Презентација во октомври 2009 година. Со измената се појаснува класификацијата на откупливите финансиски инструменти како главнина или обврски за емисија на откупливи финансиски инструменти што се деноминирани во валута различна од функционалната валута на издавачот. Пред измената, овие откупливи финансиски инструменти се евидентираа како дериватни обврски. Со измената се наложува таквата емисија на откупливи финансиски инструменти понудена пропорционално на сите постојни акционери на ентитетот да се класифицира како главнина. Класификацијата е независна од валутата во која е деноминирана цената на реализација. Измената немаше никакво влијание врз финансиските извештаи на Друштвото бидејќи Друштвото нема такви инструменти.
- МСФИ 1 ОМСС го измени МСФИ 1 во јануари 2010 година и во декември 2010 година. Со оглед на фактот дека Друштвото веќе долги години своето финансиско известување го врши според МСФИ, за истата не се релевантни ниту првичниот стандард, ниту која била ревизија на истиот.
- КТМФИ 14 (изменет) МСС 19 - Ограничување на утврдените средства за бенефиции на вработените, барањата за минимално инвестирање и нивната взаемна поврзаност. Во ноември 2009 година, ОМСС издаде измена на КТМФИ 14, со која се коригира една ненамерна последица од КТМФИ 14. Без измените, во некои околности, на ентитетите не им е дозволено да признаваат одредени доброволни претплати за придонеси за минимално инвестирање како средство. Со измената се дозволува таквиот ентитет да го третира ова предвремено плаќање како средство. Изменетото толкување не се однесува на Друштвото бидејќи истата нема финансирани утврдени програми за бенефиции по пензионирањето.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

- КТМФИ 19 Порамнување на финансиски обврски со инструменти на главнина. Со ова Толкување издадено во ноември 2009 година се појаснуваат барањата од МСФИ кога ентитетот повторно преговара за условите на одредена финансиска обврска со неговиот кредитор, при што кредиторот е согласен да ги прифати акциите или други инструменти на главнина на ентитетот со цел целосно или делумно да се порамни финансиската обврска. Толкувањето не изврши никакво влијание на финансиските извештаи на Друштвото бидејќи истата не врши порамнување на своите финансиски обврски со инструменти на главнина.

2.1.3. Стандарди, измени и интерпретации кои сè уште не се ефективни и за кои не е извршено предвремено прифаќање од Друштвото:

- МСС 1 (изменет). ОМСС издаде измена на МСС 1 Презентирање на финансиски извештаи во јуни 2011 година. Измените на МСС 1 го задржуваат пристапот на „еден или два извештаи“ по избор на ентитетот и само го ревидираат начинот на кој се презентира останатата сеопфатна добивка: барање на посебни подзбирани елементи кои можат да бидат рекласифицирани во делот на добивката или загубата во билансот на успех (преработени) и оние елементи што нема да бидат рекласифицирани. Измената треба да се применува за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јули 2012 година.
- МСС 19 (изменет). ОМСС ги издаде измените на МСС 19 – Користи за вработените во јуни 2011 година. Измените се фокусираат на следниве клучни области:
 - Признавање (само на дефинирани планови за користи) – елиминирање на „коридор пристапот“
 - Презентирање (само на дефинирани планови на користи) - добивките и загубите што произлегуваат од повторни мерења треба да се презентираат (само) во останатата сеопфатна добивка (елиминирање на преостанатите опции)
 - Обелоденувања – зголемување на барањата за обелоденување, на пр.
 - карактеристиките на дефинираните планови за користи на друштвото,
 - износи што се признаваат во финансиските извештаи,
 - ризици што произлегуваат од дефинираните планови за користи, и
 - учество во планови на повеќе работодавци
 - Подобрено / појаснето упатство во врска со неколку области на стандардот, т.е.
 - класификација на користите,
 - признавање на користите поради прекин на вработувањето; и
 - каматна стапка во врска со очекуваниот поврат на средствата на планот

Примена на измените се бара за годишните периоди што започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Не очекуваме усвојувањето на изменетиот стандард да резултира со значителни промени во финансиските извештаи на Друштвото.

- МСФИ 7 (изменет). ОМСС објави измена на МСФИ 7 Измени на МСФИ 7 - Финансиски инструменти: Обелоденувања во октомври 2010 година. Со измената се бараат квантитативни и квалитативни обелоденувања во врска со преносите на финансиски средства што не резултираат со целосно депривирање, или што резултираат со продолжена вклученост. Целта на ова е да им се овозможи на корисниците на финансиските извештаи да го подберат нивното разбирање на таквите трансакции (на пример, секуритизации), вклучувајќи го и разбирањето на можните ефекти од какви било ризици кои можат да останат кај ентитетот кој ги префрлил средствата. Со измените исто така се бараат дополнителни обелоденувања доколку при крајот на извештајниот период се преземат диспропорционално многу такви трансакции. Примената на измената е задолжителна за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јули 2011 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Не очекуваме усвојувањето на новиот изменет стандард да резултира со значителни измени во обелоденувањата во финансиските извештаи на Друштвото.
- МСФИ 9 Финансиски инструменти. Стандардот го сочинува првиот дел од триделниот проект за замена на МСС 39 (Финансиски инструменти: Признавање и мерење) со нов стандард којшто ќе биде познат како МСФИ 9 Финансиски инструменти. МСФИ 9 ја пропишува класификацијата и мерењето на финансиското средство и

Белешки кон посебните финансиски извештаи

обврската. Останатите фази на овој проект се во тек и истите се однесуваат на исправката на вредност на финансиски инструменти и хеџинг сметководството, како и понатамошниот проект во врска со депривање.

Финансиски средства - Првично признавање, МСФИ 9 бара финансиските средства да се мерат по објективна вредност. По првичното признавање, финансиските средства продолжуваат да се мерат во согласност со нивната класификација според МСФИ 9. Онаму каде што финансиското средство се класификува и мери според амортизирана вредност, се наложува обврска истото да се тестира за исправка на вредност според барањата за исправка на вредност од МСС 39. Во МСФИ 9 се утврдени правилата за класификација дадени во продолжение.

- МСФИ 9 наложува финансиските средства да се класификуваат како последователно мерени или според амортизирана или според објективна вредност. Постојат два услови што мора да бидат исполнети за класификување на финансиското средство по амортизирана вредност. (1) Целта на бизнис моделот на ентитетот во врска со управувањето со финансиски средства треба да биде да се чуваат средства со цел да се врши наплата на парични текови според договори; и (2) Договорните услови за финансиското средство на конкретни датуми предизвикуваат парични текови коишто се исклучиво плаќања на главнина и камата на преостанатиот износ од основниот долг. Доколку кој било од овие услови не е исполнет, финансиското средство се класификува според објективната вредност.
- Опција објективна вредност: МСФИ 9 дозволува ентитетот да определи инструмент, којшто инаку би бил класификуван во категоријата на амортизирана вредност, да се класификува според објективна вредност преку добивка или загуба, доколку таквата определба ја отстранува или значително ја намалува евентуалната недоследност при мерењето или признавањето (сметководствена неусогласеност).
- Сопственички инструменти: Стандардната категорија за сопственички инструменти е утврдена според објективната вредност преку добивка или загуба. Сепак, со стандардот е утврдено дека ентитетот може да направи неотповиклив избор при првичното признавање со цел да се прикажат сите промени во објективната вредност за вложувања во главнина што не се чуваат за тргување во рамките на останатата сеопфатна добивка. За овие добивки или загуби според објективна вредност не се поднесуваат извештаи како дел од добивката или загубата на ентитетот што поднесува извештаи. Само дивидендите што се добиваат од овие вложувања се евидентираат во добивка или загуба.
- Вградени деривати: Барањата од МСС 39 во однос на вградените деривати се променети од аспект на тоа што тие повеќе не наложуваат вградените деривати да бидат одделени од основните договори за финансиското средство.
- Рекласификација: МСФИ 9 наложува рекласификација помеѓу објективната и амортизираната вредност кога и само кога постои промена во бизнис моделот на ентитетот. „Спорните правила“ содржани во МСС 39 се отстранети.

Финансиски обврски - МСФИ 9 "Финансиски инструменти" поставува услови за сметководството на финансиските обврски и ги заменува соодветните правила во МСС 39 "Финансиски инструменти: признавање и мерење". Новите објави:

- Ги превзема правилата на МСС 39 за признавање и депривање непроменети.
- Ги превзема повеќето од барањата на МСС 39 за класификација и мерење.
- Ги елиминира исклучоците од мерењето по објективна вредност за деривативните обврските коишто поврзани и коишто мора да се порамнети со испорака на некотирани сопственички инструмент.
- Ги променува барањата поврзани со опцијата по објективна вредност за решавање на сопствениот кредитен ризик.

Ентитетот треба да го применува МСФИ 9 за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јануари 2015 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Ентитетот што поднесува извештаи треба да го применува МСФИ 9 ретроактивно. За ентитетите што ќе го усвојат МСФИ 9 за периодите што започнуваат пред 1 јануари 2012 година, МСФИ обезбедуваат ослободување при преминот во однос на повторното искажување на компаративните информации. Друштвото во моментот ги анализира можните промени во посебните финансиски извештаи на Друштвото кои ќе бидат резултат на усвојувањето на новиот стандард.

- МСФИ 10, МСФИ 11, МСФИ 12, МСС 27 (изменети) и МСС 28 (изменети). ОМСС ги објави МСФИ 10 Консолидирани финансиски извештаи, МСФИ 11 Заеднички спогодби, МСФИ 12 Обелоденување на удели во

Белешки кон посебните финансиски извештаи

други ентитети и измени на МСС 27 Посебни финансиски извештаи и МСС 28 Вложувања во придружени претпријатија во мај 2011 година.

МСФИ 10 го заменува упатството за консолидација во МСС 27 Консолидирани и посебни финансиски извештаи и ПКТ-12 Консолидација – Ентитети со посебна намена со воведување на единствен модел за консолидација за сите ентитети базиран на контрола, независно од природата на корисникот на инвестицијата (односно, ентитетот се контролира преку правата на глас на инвеститорите или преку други договорни аранжмани како што е вообичаено кај ентитетите со посебна намена). Според МСФИ 10, контролата се базира на фактот дали инвеститорот има:

- моќ врз корисникот на инвестицијата;
- изложеност или права на варијабилни поврати на инвестицијата од неговиот удел во корисникот на инвестицијата; и
- способност да ја користи својата моќ врз корисникот на инвестицијата за да влијае на износот на повратите на инвестицијата.

МСФИ 11 воведува нови сметководствени барања за заеднички спогодби, заменувајќи го МСС 31 Учества во заеднички вложувања. Опцијата за примена на методот за пропорционална консолидација при евидентирање на заеднички контролирани ентитети е отстранета. Освен тоа, МСФИ 11 ги елиминира заеднички контролираните средства за сега да се прави разлика само меѓу заеднички работења и заеднички вложувања. Заедничко работење е заедничка спогодба со која страните, кои имаат заедничка контрола, имаат права во однос на средствата и обврски во однос на финансиските обврски. Заедничко вложување е заедничка спогодба со која страните, кои имаат заедничка контрола, имаат права на нето средствата.

Со МСФИ 12 ќе се бараат подобри обелоденувања како за консолидираните ентитети така и за неконсолидираните ентитети во кои ентитетот има удел. Целта на ИФРС 12 е да се бараат информации според кои корисниците на финансиските извештаи можат да ја оценат основата за контрола, евентуалните ограничувања на консолидираните средства и обврски, изложеноста на ризици кои произлегуваат од уделот во неконсолидирани структурирани ентитети и учеството на сопствениците на неконтролен удел во активностите на консолидираните ентитети.

Барањата кои се однесуваат на посебни финансиски извештаи не се променети и истите се вклучени во изменетиот МСС 27 Посебни финансиски извештаи. Останатите делови од МСС 27 се заменети со МСФИ 10. МСС 28 Вложувања во придружени претпријатија е изменет за да биде во согласност со измените базирани на издадените МСФИ 10, МСФИ 11 и МСФИ 12.

Ентитетот треба да го применува овој пакет на пет нови и ревидирани стандарди за годишните периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Не очекуваме нивното усвојување да резултира во значителни измени во финансиските извештаи на Друштвото.

- МСФИ 13 ОМСС го објави МСФИ 13 Мерење на објективната вредност во мај 2011 година за да го замени упатството за мерење на објективната вредност во постојната литература за сметководство според МСФИ со еден стандард. МСФИ е резултат на заедничките напори на ОМСС и ОФСС за креирање на рамка за конвергирана објективна вредност. МСФИ 13 ја дефинира објективната вредност, дава упатство за определување на објективната вредност и бара обелоденувања на мерењата на објективната вредност. Меѓутоа, МСФИ 13 не ги менува барањата во однос на тоа кои ставки треба да бидат измерени или обелоденети според објективната вредност. МСФИ 13 бара зголемување на конзистентноста и споредливоста на мерењата на објективната вредност и соодветните обелоденувања преку „хиерархија на објективната вредност“. Хиерархијата ги категоризира влезните информации, кои се користат во техниките на вреднување, на три нивоа. Хиерархијата им дава најголем приоритет на (некоригираните) котирани цени на активните пазари за идентични средства или обврски, а најнизок приоритет на интерните информации добиени од друштвото. Ако влезните информации кои се користат за мерење на објективната вредност се категоризирани на различни нивоа во хиерархијата на објективни вредности, мерењето на објективната вредност целосно се категоризира во нивото на влезни информации на најниско ниво кое е значајно за целокупното мерење (врз основа на примената на проценка). Новиот стандард треба да се применува за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Не очекуваме усвојувањето на новиот стандард да резултира во значителни измени во финансиските извештаи на Друштвото. Стандарди, измени и интерпретации кои сè уште не се ефективни и кои не се релевантни за работењето на Друштвото:

Белешки кон посебните финансиски извештаи

- МСС 12 (изменет). Во декември 2010 година, ОМСС ја издаде објавата "Одложен данок: Обнова на клучните средства - Измени и дополнувања на МСС 12". Новата објава на "Одложениот данок: Обнова на клучните средства - Измени и дополнувања на МСС 12" поставува претпоставките за обновување (на пример, употреба или за продажба) на одредени средства. Ова е важно во случаите каде што одреден тип на наплата има различни даночни последици. Објавата поставува променлива претпоставка дека сметководствената вредност на вложувањата во недвижности кои се мерат со помош на моделот на објективна вредност во МСС 40 ќе се обнови со продажба. Покрај тоа, книговодствената вредност на средствата кои не се амортизираат мерена со помош на моделот на ревалоризација согласно МСС 16 секогаш се смета дека треба да се надомести преку продажба. Измената го заменува SIC 21 а ќе се применува за годишни периоди почнувајќи на или по 1 јануари 2012 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Бидејќи Друштвото нема инвестиции во недвижности или средства кои не се амортизираат и кои се мерат со помош на моделот на ревалоризација во МСС 16, изменетиот стандард нема да има влијание врз финансиските извештаи на Друштвото.
- КТМФИ 20 Во октомври 2011 година, ОМСС го објави КТМФИ 20 Трошоци за ослободување од отпад во производствената фаза на површински коп. Толкувањето се применува за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Бидејќи Друштвото нема рударска дејност, толкувањето нема да има никакво влијание на финансиските извештаи на Друштвото.

2.2. Вложувања во подружници

Вложувањата во подружниците се прикажани по набавна вредност намалени за исправката. Набавната вредност ги вклучува директните трошоци за инвестицијата.

Подружниците на Друштвото и учеството во сопственоста се прикажани подолу:

	Земја каде е инкорпорирана	Учество во сопственост На 31 декември 2011	Учество во сопственост На 31 декември 2010
T-Мобиле Македонија АД	Македонија	100	100
e-Македонија	Македонија	100	100

T-Мобиле Македонија АД е водечки компанија која обезбедува услуги од областа на мобилната телефонија во Македонија, додека e-Македонија е фондација основана со цел давање поддршка за примена и развој на информациона технологија во Македонија.

2.3. Трансакции во странска валута

2.3.1. Функционална и презентациска валута

Посебните финансиски извештаи се прикажани во илјади македонски денари кој е функционална и презентациска валута на Друштвото.

2.3.2. Трансакции и салда

Трансакциите во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута на датумот на изготвување на извештајот за финансиска состојба се претвораат во денари според средниот курс важечки на денот на извештајот за финансиска состојба, а приходите и расходите произлезени од оваа основа се признаваат во добивката или загубата (Финансиски приходи/трошоци). Немонетарните средства и обврски искажани во странска валута се претвораат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата.

Девизните средства со кои што работи Друштвото се претежно евра (ЕУР) и американски долари (УСД).

Официјалните курсеви важечки на 31 декември 2011 и 2010 година беа како што следи:

	2011	2010
	MKD	MKD
1 УСД	47,53	46,31
1 ЕУР	61,51	61,51

Белешки кон посебните финансиски извештаи

2.4. Финансиски инструменти

Финансиски инструмент е било каков договор кој што предизвикува финансиско средство кај еден ентитет и финансиска обврска или сопственички инструмент кај друг ентитет.

Финансиските средства на Друштвото вклучуваат парични средства и еквиваленти на парични средства, депозити во банки, сопственички инструменти на други ентитети (расположливи за продажба и по објективна вредност преку добивката или загубата) и договорни права да прими парични средства (побарувања од купувачи и останати побарувања) или друго финансиско средство од друг ентитет.

Финансиските обврски на Друштвото вклучуваат обврски кои произлегуваат од договорните обврски да испорача парични средства или други финансиски средства на друг ентитет (недеривативни финансиски средства). Во основа, финансиските обврски вклучуваат обврски кон добавувачи и останати обврски.

2.4.1. Финансиски средства

Друштвото ги класификува финансиските средства во следниве категории:

- а) финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата
- б) заеми и побарувања
- в) финансиски средства расположливи за продажба

Класификацијата зависи од целите за коишто се стекнати овие средства. Раководството ја определува класификацијата на финансиските средства при иницијалното признавање.

Стандардните продажби и купувања на финансиски средства се признаваат на датумот на тргување, т.е. на датумот на кој Друштвото презело обврска за продажба или купување на средството. Инвестициите иницијално се признаваат по објективна вредност плус трансакциските трошоци за сите финансиски средства коишто не се прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата. Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата иницијално се признаваат по објективна вредност, а трансакциските трошоци се признаваат како трошок во добивката или загубата.

На секој датум на извештајот за финансиска состојба, Друштвото проценува дали има објективни докази дека финансиското средство е оштетено. Постојат објективни докази за оштетување доколку како резултат на настани на загуба што се случиле по првичното признавање на средството има влијание на проценетите идни парични текови на финансиското средство или група на финансиски средства кои можат со сигурност да се проценат.

Загубите од оштетување на финансиски средства се признаваат во добивката или загубата наспроти сметки за исправка за да се намали сегашната вредност се до депривација на финансиското средство, кога нето сегашната вредност (вклучувајќи и било какви загуби од оштетување) се депривира од Извештајот за финансиска состојба. Добивките или загубите при депривацијата се пресметуваат како разлика помеѓу приливите од продажба и нето сегашната вредност којашто е депривација.

Финансиските средства престануваат да се признаваат (депривација) кога правото да се примаат парични приливи од инвестицијата е истечено или пренесено и Друштвото ги има пренесено значајните ризици и придобивки од сопственоста.

- (а) Финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата

Оваа категорија ги содржи оние финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата при нивното иницијално признавање. Финансиското средство е класификувано во оваа категорија доколку е така одредено од страна на раководството кое донесува одлуки за набавка и продажба врз основа на нивната објективна вредност во согласност со инвестиционата стратегија на Друштвото за чување на вложувањата во сопственото портфолио се до моментот на појавување на поволни пазарни услови за нивна продажба.

Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата последователно се прикажуваат по објективна вредност. Добивките и загубите коишто произлегуваат од промената на објективната вредност на финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата, се признаваат во добивката или загубата (Финансиски приходи/расходи) во периодот во кој настануваат.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Приходот од дивиденди од финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата, се признава во добивката или загубата кога е воспоставено правото на Друштвото да ја добие наплатата на истата и кога економските користи се веројатни.

(б) Заеми и побарувања

Заемите и побарувањата се недеривативни финансиски средства со фиксни или детерминирани плаќања кои не котираат на активниот пазар. Тие се вклучени во обртни средства, со исклучок на оние чие доспевање е по 12 месеци, по датумот од извештајот за финансиска состојба. Овие се класифицирани како нетековни средства.

Следниве ставки се вклучени во категоријата „заеми и побарувања“:

- парични средства и еквиваленти на паричните средства
- депозити во банки
- побарувања од купувачите
- останати побарувања
- заеми на вработени
- побарувања и заеми на трети лица

Заемите и побарувањата иницијално се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Парични средства и еквиваленти на паричните средства

Паричните средства и еквивалентите на паричните средства се состојат од средства во благајна, депозити по видување и останати краткорочни високо ликвидни инвестиции со рок на доспеаност од три месеци или помалку.

Доколку се случи исправка на парични средства и еквиваленти на паричните средства, истата ќе биде признаена во добивката или загубата (расходи од финансирање).

Побарувања од купувачите и останати побарувања

Побарувањата од купувачите и останатите побарувања иницијално се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка и намалени за исправка на вредноста заради оштетување. Исправката на вредност заради оштетување на побарувањата од купувачите и останатите побарувања се формира кога постојат објективни докази дека Друштвото нема да може да ги наплати сите доспеани износи согласно оригиналните услови на побарувањето. Значајните финансиски потешкотии на должникот, веројатноста дека ќе влезе во стечај или финансиска реорганизација и задоцнетото плаќање се сметаат за индикатори дека побарувањето е оштетено.

Доколку има објективни докази дека настанало оштетување на заеми и побарувања признаени по амортизирана вредност, износот на исправката на вредност се утврдува како разлика меѓу сегашната вредност на средството и сегашната вредност на предвидените идни парични текови (исклучувајќи ги идните кредитни загуби кои се уште не се случени) дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на финансиското средство (т.е. ефективната каматна стапка пресметана на иницијалното признавање). Сегашната вредност на средството е намалена со користење на сметка за исправка, а износот на загубата е признаен во добивката или загубата (Останати расходи од работењето - Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања).

Политиката на Друштвото за групна проценка за оштетување се базира на старосната структура на побарувањата поради големиот број од релативно слични видови на купувачи.

За најголемите купувачи и странските купувачи, како и за купувачи кои се во процес на ликвидација или стечај, исправката е пресметана на индивидуална основа. Во 2011 година Друштвото изврши детална анализа на портфолијата на купувачи, и во индивидуалното вреднување ги вклучи исто така и корисниците на интерконекциски услуги. Индивидуално вреднување исто така се врши во специјални околности.

Кога побарувањето од купувачот е ненаплатливо, се отпишува преку добивката или загубата (Останати оперативни трошоци - Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања) со паралелно ослободување на кумулираната исправка на сметката за исправка на побарувањата од купувачите. Последователните враќања на износите претходно отпишани се пребиени со признаените исправки на вредност во добивката или загубата.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Доколку во некој последователен период износот на оштетувањето се намали и тоа намалување објективно може да се поврзе со настан кој настанал после признавањето на оштетувањето (како на пример подобрување во кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба ќе биде вратена со корекција на сметката за исправка на побарувањата. Сегашната вредност на финансиското средство на датумот на кој се враќа загубата не смее да ја надмине амортизираната вредност која би била пресметана доколку оштетувањето не било признаено. Вредноста на вратената загуба ќе биде признаена во добивката или загубата како намалување на Останати расходи од работењето (Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања).

Износите кои се должат кон и побаруваат од другите мрежни оператори се прикажани на нето основа во случаите каде постои право за пребивање и износите се подмируваат на нето основа (како на пример побарувањата и обврските поврзани со меѓународен сообраќај).

Заеми за вработени

Заемите за вработени иницијално се признаваат по објективна вредност а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Разликата помеѓу номиналната вредност на дадените кредити и иницијалната објективна вредност на заемите за вработени се признава како однапред платени бенефиции на вработени. Каматите од дадените заеми пресметани по методот на ефективна камата се признаваат како финансиски приходи, додека однапред платените бенефиции на вработените се амортизираат како Трошоци за вработените рамномерно за времетраењето на заемот.

Загубите од исправката на заемите за вработени, доколку се случат, се признаваат во добивката или загубата (трошоци за вработени).

(в) Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се недеривативи кои се или одредени во оваа категорија или не се класифицирани во некоја од другите категории. Тие се вклучени во нетековните средства освен ако раководството има намера да ги продаде финансиските средства во рок од 12 месеци од датумот на извештајот за финансиска состојба. Стекнувањето и продажбата на финансиските средства се признаваат на денот на тргувањето - датумот на кој Друштвото се обврзува да купи или продаде некое средство.

По иницијалното признавање, сите расположливи средства за продажба се мерат по објективна вредност со исклучок на некој инструмент кој што не е котиран на активниот пазар и чија што објективна вредност не може реално да се измери и во тој случај истиот се прикажува по набавна вредност, вклучувајќи ги трансакциските трошоци намалени за трошоците на оштетувањето. Намерата на Друштвото е да ги отуѓи овие средства кога ќе се појават поволни услови на пазарот за нивна продажба. Промените на објективната вредност на финансиските средства кои се класификувани како расположливи за продажба се признаваат во капиталот. Кога финансиските средства, класификувани како расположливи за продажба ќе се продадат или ќе претрпат оштетување, акумулираната објективна вредност, признаена во капиталот, се вклучува во добивката или загубата, како добивка или загуба од вложувања во хартии од вредност.

Друштвото оценува на секој датум на извештајот за финансиска состојба дали има објективен доказ дека финансиското средство е оштетено. Објективен доказ за оштетување има, кога како резултат на настани на загуба кои се случиле по иницијалното признавање на средството има влијание врз проценетите идни парични текови на финансиските средства или групата на финансиски средства кои можат со сигурност да се проценат. Доколку постои таков доказ за финансиски средства расположливи за продажба, кумулативната нереализирана добивка (доколку постои) е рекласифицирана од Останат сеопфатен приход во Добивката или загубата и секоја останата разлика е исто така признаена во Добивката или загубата (Финансиски приходи). Загубите поради оштетување признаени во добивката или загубата за капитални инструменти не се признаваат повторно преку добивката или загубата.

Доколку средствата расположливи за продажба се продадени или откупени, и поради тоа депризнаени, корекцијата на објективната вредност акумулирана во капитал е рекласифицирана од Останат сеопфатен приход во Добивката или загубата (Финансиски приход).

Белешки кон посебните финансиски извештаи

2.4.2. Финансиски обврски

Обврски кон добавувачи и останати обврски

Обврските кон добавувачи и останати обврски (вклучувајќи ги и проценките) иницијално се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Заради краткиот рок на доспевање, сметководствената вредност на обврските кон добавувачи и останатите обврски е приближна на нивната објективна вредност.

2.5. Залихи

Залихите се искажуваат по вредност пониска од набавната или нето пазарна вредност. Нето пазарната вредност е проценета продажна цена во нормални услови на делување, намалена за проценетите трошоци за продажба.

Набавната вредност на залихите се евидентира според принципот просечни цени и ги вклучуваат трошоците настанати за нивна набавка и доведување на постојната состојба и локација.

Телефонските апарати врзани во промотивни активности, често се продаваат по пониска од набавната вредност за целите на добивање на нови претплатници со обврзувачки период за користење на услугата. Таквите загуби од продажба на опрема се евидентираат само при настанување на продажбата, бидејќи истите се продадени како дел од профитабилен договор за услуги со купувачот и доколку номиналната продажна цена е повисока од набавната вредност на телефонот. Доколку номиналната продажна цена е пониска од набавната, разликата веднаш се признава како исправка.

Загубите од исправката на залихите се признаваат во Останати расходи од работењето (Исправката на вредноста на залихите до нето продажна вредност).

2.6. Нетековни средства наменети за продажба

Средствата се класифицираат како средства наменети за продажба доколку повеќе не се потребни за идното работење на Друштвото, доколку се идентификувани за продажба и се очекува дека ќе бидат продадени во наредните 12 месеци. Овие средства се прикажани по пониска од сегашната вредност или објективната вредност намалена за трошоците за продажба. Амортизацијата престанува да се пресметува од денот кога средствата добиваат статус на средства наменети за продажба. Кога средствата се означени за продажба и утврдената објективна вредност е пониска од сегашната вредност, разликата се признава во добивката или загубата (Амортизација) како загуба од оштетување.

2.7. Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се прикажуваат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите од оштетување (види белешка 2.9).

Набавната вредност на недвижностите, постројките и опремата се состои од набавната цена, вклучувајќи ја увозната царина и неповратните даноци за набавка, намалена за трговските попусти и рабати и сите директни трошоци направени за средството да се доведе на локација и во услови неопходни за средството да биде способно за употреба на начин кој е одреден од раководството. Иницијалната проценка на трошоците за демантирање и отстранување на средството, како и за обновување на просторот (реставрација) на кој средството е лоцирано исто така се вклучени во набавната вредност ако стекнатата обврска може да биде признаена како резервирање согласно МСС 37-Резервирања, неизвесни обврски и неизвесни средства.

Набавната вредност на сопствено изградените средства ги вклучува трошоците за материјали и директна работна рака.

Последователни издатоци се вклучени во сегашната вредност на средството, или се признаени како посебно средство, единствено кога е веројатно дека идните економски користи поврзани со средството ќе се прелеат во Друштвото и кога трошокот на средството може да биде измерен веродостојно. Сегашната вредност на заменетиот дел се отпишува. Сите останати издатоци се признаваат во добивката или загубата како трошоци во периодот кога настануваат.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Кога средствата се расходуваат, набавната вредност и акумулираната амортизација се тргаат од сметководствената евиденција и загубата се признава во добивката или загубата како трошок за амортизација.

Кога средствата се продадени, набавната вредност и акумулираната амортизација се тргаат од сметководствената евиденција и добивката или загубата определена со споредување на приливот со сегашната вредност се признава во добивката или загубата (Останати оперативни приходи).

Амортизацијата на недвижностите, постројките и опремата се признава во добивката или загубата на праволиниска основа во текот на проценетиот корисен век на траење на недвижностите, постројките и опремата. На недвижностите, постројките и опремата не им се пресметува амортизација се до моментот кога стануваат расположливи за употреба. Земјиштето не се амортизира. Корисниот век на недвижностите, постројките и опремата и остатокот на вредноста се ревидира, и се коригира ако е потребно, најмалку еднаш годишно. За повеќе детали околу влијанието на последната ревизија на корисниот век на групите на недвижности, постројки и опрема види белешка 11.

Проценетиот корисен век на недвижностите, постројките и опремата е како што следи:

	2011	2010
	Години	Години
Згради	20-40	20-40
Надземни и кабелски линии	20-25	20-25
Телефонски централи	10	10
Компјутери	4	4
Мебел и друга канцелариска опрема	4-10	4-10
Возила	4-10	4-10
Останато	2-15	2-15

2.8. Нематеријални средства

Нематеријалните средства набавени од Друштвото се искажани по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација (види подолу) и загубите од оштетување (види белешка 2.9).

Последователните издатоци кај нематеријалните средства се капитализираат единствено кога ја зголемуваат идната економска корисност од нематеријалните средства содржани во специфични средства на кои што се однесуваат. Сите останати издатоци се третираат како трошоци во периодот кога настануваат.

Корисниот век на концесијата и лиценците е одреден врз основа на договорите по основ на кои истите се стекнати и се амортизираат на праволиниска основа во текот на периодот на достапност на фреквенцијата за комерцијална употреба до крајот на иницијалната концесија или периодот за кој е добиена лиценцата. При одредувањето на корисниот век не се земаат во предвид периодите на обновување (види белешка 12).

Проценетиот корисен век е како што следи:

	2011	2010
	Години	Години
Софтвер и лиценци	2-5	2-5
Концесија	18	18

Амортизацијата на нематеријалните средства се признава во добивката или загубата на праволиниска основа во текот на проценетиот корисен век на траење на нематеријалните средства. Корисниот век на нематеријалните средства се ревидира, и се коригира ако е потребно, најмалку еднаш годишно.

При одредување дали одредено средство кое инкорпорира елементи и на недвижност, постројки и опрема и на нематеријално средство треба да се евидентира според МСС 16 – Недвижност, постројки и опрема или како нематеријално средство според МСС 38 – Нематеријални средства, раководството користи проценка за да оцени кои елементи се позначајни и соодветно се признава истото.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

2.9. Оштетување на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства

Средствата кои имаат неодреден век на користење не се предмет на амортизација и се тестирани годишно за оштетување.

Средствата кои се предмет на амортизација на Друштвото се проценуваат од оштетување кога постојат настани или промени во околностите кои индицираат дека нивната сегашна вредност не е иста со нивната надоместувачка вредност. Загубите од оштетување се признаваат за износите за кои сегашната вредност на средството го надминува неговиот надоместувачки износ. Надоместувачкиот износ претставува поголемиот износ од износот кој ја претставува реалната вредност на средството при продажба, намалена за трошоците и вредноста во употреба. За проценка на оштетување на средствата, истите се групираат на најниско можно ниво за кое може да се утврди независен паричен тек (cash-generating units).

Загубите од оштетување се признаваат во добивката или загубата (Амортизација). Нефинансиските средства кои претрпеле оштетување се ревидираат еднаш годишно за да се утврди можното враќање на оштетување.

2.10. Резервирања и неизвесни обврски

Резервирањата се признаваат кога Друштвото има сегашна законска или конструктивна обврска како резултат на изминати настани и е веројатно дека ќе настане одлив на средства со цел да се подмири оваа обврска и кога е можно да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

Резервирањата се мерат и евидентираат како најдобра можна проценка на износот кој е потребен да се подмири сегашната обврска на датумот на извештајот за финансиска состојба. Проценката може да се пресмета како пондериран просек од очекуваните потенцијални исходи или, исто така, може да биде еден исход со најголема веројатност. Резервирањата се признаени во добивката или загубата на соодветен трошок кој одговара на природата на резервирањето.

За неизвесните обврски не се врши резервирање. Неизвесна обврска е можна обврска која произлегува од минат настан и чиешто постоење ќе биде потврдено само со случување или не-случување на еден или повеќе несигурни идни настани кои не се во целост под контрола на ентитетот, или сегашна обврска кој произлегува од минат настан но не е признаена бидејќи не е веројатно дека ќе има одлив на ресурси кои вклучуваат економски користи за исплата на таа обврска или не може да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

2.11. Акционерски капитал

Обичните акции се класифицирани во акционерскиот капитал.

2.12. Сопствени акции

Кога Друштвото купува сопствени акции, износот кој е платен, кој ги вклучува и директните променливи трошоци (намалени за данок на добивка), е намален од запишаниот капитал на акционерите на Друштвото се додека акциите не се отповикани или повторно издадени. Кога сопствените акции се повторно издадени применит надоместок (намален за било кои директно припишани променливи трошоци и поврзаниот ефект на данокот на добивка) се вклучува во капиталот кој се однесува на имателите на акции на Друштвото.

2.13. Останати резерви

Друштвото издвојува законска резерва која се формира по пат на издвојување од нето добивката. Оваа резерва се пресметува и издвојува како процент утврден со закон и не може да биде помал од 15% од добивката, се додека резервите не достигнат износ кој е еднаков на една петтина од основната главнина. Овие резерви се наменети за покривање на загуби и не се распределуваат на акционерите, освен во случај на банкротирање на Друштвото.

2.14. Приходи

Приходите од дадени услуги и продажба на опрема (види белешка 16), се прикажани намалени за ДДВ и попусти. Приходите се признаваат кога износот на приходот може веродостојно да се измери, и кога е веројатно дека ќе настане прилив на идни економски користи во Друштвото и специфичните критериуми од МСС 18 за продажбата на

Белешки кон посебните финансиски извештаи

производи и давањето на услуги се исполнети за давањето на секоја од услугите на Друштвото и продажбата на производи.

На купувачите на Друштвото им се доделуваат поени за лојалност (кредитни поени) врз основа на користењето на услугите на Друштвото, вклучувајќи го и навременото плаќање на фактурите. Наградите за лојалност можат да се акумулираат и искористат со цел да се остварат идни придобивки (пр. Телефони, телекомуникациска опрема и сл.) од операторите на Друштвото. Кога купувачите ќе ги заработат нивните кредитни поени, објективната вредност на заработените кредитни поени се одзема од фактурираниот приход на купувачот, и се признава во Останати обврски (Одложен приход). При искористувањето (или истекувањето) на поените, Одложениот приход се ослободува во приход како што купувачот го искористува (или откажува) неиспорачаниот елемент од пакетот.

Приходите од оперативен наем се признаваат на праволиниска основа во текот на периодот во кој се дава услугата.

2.14.1. Приходи од фиксна телефонија

Приходите произлегуваат од услуги дадени на претплатниците и останати трети лица кои ја користат телекомуникациската мрежа и од продажба на опрема.

Договорите со претплатниците типично вклучуваат продажба на опрема, месечна претплата и реализиран говорен, интернет, податочен или мултимедијален сообраќај. Друштвото ги разгледува различните елементи на ваквите договори со цел одделните приходи да се прикажат во согласност со МСФИ и признавањето на секој од овие приходи се врши користејќи го методот на остаточна вредност. Овие елементи се идентификувани и поделени, бидејќи истите имаат самостојна вредност и се продаваат и одделно освен во пакет. Затоа Друштвото признава приход за сите овие елементи користејќи го методот на остаточна вредност при што вредноста земена во предвид за алоцирање на поодделните елементи е еднаква на вкупната вредност земена во предвид минус објективната вредност на неискористените елементи.

Друштвото им овозможува на клиентите теснопојасен и широкопојасен пристап до нејзината фиксна и телевизиска мрежа. Приходите од услуги се признаваат кога услугите се дадени во согласност со договорните одредби и услови. Приходите од сообраќај се признаваат според искористените минути и договорените надоместоци намалени за одобрените попусти, додека приходите од претплата и услуги со фиксен надомест се признаваат во периодот за кој се однесуваат.

Приходите и трошоците поврзани со продажба на телекомуникациска опрема и додатоци се признаваат кога производите се доставени, под услов да не постојат неисполнети обврски од страна на Друштвото кои имаат влијание врз конечното прифаќање на договорот од страна на купувачот.

Приходите од аудио текст услуги (говорни и неговорни) се признаени на бруто основа бидејќи обезбедувањето на овие услуги преку мрежата е одговорност на Друштвото, Друштвото ја утврдува цената на овие услуги и ги сноси значајните ризици од овие услуги, во спротивно се прикажани на нето основа.

Трети лица кои се корисници на телекомуникациската мрежа ги вклучуваат други даватели на услуги и останати даватели на телекомуникациски услуги коишто ја користат мрежата за телефонски разговори. Овие приходи од големопродажен (влезен) сообраќај се признаваат во периодот на користење на мрежата. Дел од приходите најчесто се плаќаат на други оператори (интерконекциски) за употреба на нивните мрежи, каде што е применливо. Приходите и трошоците за овие телефонски разговори кои терминираат или транзитираат се прикажани на бруто основа во овие посебни финансиски извештаи бидејќи Друштвото е основен снабдувач на овие услуги притоа користејќи ја сопствената мрежа и слободно дефинирајќи ги цените на услугите, и се признаени во периодот на користење на мрежата.

2.14.2. Приходи од интегрирани решенија и ИТ

Договорите за мрежни услуги се состојат од инсталација и управување со комуникациски мрежи на корисниците. Приходите од говорни и услуги за податоци кои произлегуваат од таквите договори се признаваат кога услугите се искористени од страна на корисникот.

Приходите од договори за интегрирани решенија кои бараат доставување на производи и/или услуги генерално се покриени со договори со фиксни цени и приходите се признаваат врз основа на процент на довршеност земајќи го предвид односот на направените трошоци за извршената работа во врска со договорот и проценетите вкупни трошоци од договорот.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Приходите од продажбата на хардвер се признаваат кога ризикот од сопственоста значително ќе се пренесе на корисникот, обезбедувајќи дека не постојат неисполнети обврски кои влијаат на конечното прифаќање на договорот од страна на корисникот. Било какви трошоци во однос на овие обврски се признаваат кога соодветниот приход е признаен.

Приходите од договори за изградба се евидентираат со употреба на метода на процент на довршеност. Степенот на довршеност се утврдува врз основа на трошоците направени до тој датум во однос на проценетите вкупни трошоци. Побарувањата од договори за изградба се класификуваат во извештајот за финансиската состојба како Побарувања од купувачи и останати побарувања.

2.15. Приходи од дивиденда

Приходот од дивиденда се признава во добивката или загубата кога е воспоставено правото на Друштвото да ја добие наплатата на истата и кога економските користи се веројатни.

2.16. Бенефиции на вработените

2.16.1. Пензиски и останати краткорочни обврски кон вработените

Друштвото во текот на своето нормално работење врши исплати во корист на своите вработени за пензиско, здравствено и социјално осигурување како и персонален данок коишто се пресметуваат според важечките законски стапки кои се на сила во текот на годината врз основа на нивните бруто плати. Надоместокот за годишен одмор исто така се пресметува според локалното законодавство. Друштвото ги исплаќа овие придонеси кон државните и приватните фондови. Трошокот за овие исплати се прикажува на товар на добивката или загубата во истиот период како и трошокот за плата. Не е направено резервирање за надоместок за неискористен годишен одмор бидејќи согласно локалната законска регулатива, работодавачот е обврзан да обезбеди услови, а вработениот да го искористи годишниот одмор во рамките на една година. Ова исто така се применува како политика на Друштвото и во согласност со историските податоци вработените ги користат нивните годишни одмори во рамките на едногодишниот законски рок. Друштвото не работи со ниедна друга пензиска програма или план за пост пензиски бенефиции и според тоа нема никаква обврска во однос на пензиите. Друштвото има законска обврска да им исплати на вработените две просечни плати во Република Македонија на денот на нивното пензионирање, за кои е призната соодветна обврска во посебните финансиски извештаи, мерена според сегашната вредност на две просечни плати заедно со корекциите вклучени во актуарската пресметка. Обврската за дефинираната корист се пресметува на годишно ниво од страна на независни актуари со користење на методот на кредитирање на проектирана единица. Сегашната вредност на обврската за дефинираната корист е определена со дисконтирање на проценетите идни парични одливи со користење на каматни стапки на високо квалитетни обврзници, кои се деноминирани во валута во која ќе бидат платени надоместоците. Исто така, Друштвото нема обврска да обезбедува понатамошни бенефиции на тековните и поранешните работници.

2.16.2. Бонус планови

Друштвото признава обврски и трошоци за бонуси земајќи ги предвид финансиските и оперативните резултати. Друштвото признава резервирања кога е обврзано со договор или кога има практика во минатото која резултирала во конструктивна обврска.

2.16.3. Користи поради прекин на вработувањето

Користите поради прекин на вработувањето се исплаќаат во случај кога престанува работниот однос на вработениот пред датумот на неговото нормално пензионирање, или доколку вработениот прифати доброволно прекинување на работниот однос во замена за овие користи. Друштвото ги признава користите поради прекин на вработувањето доколку престане работниот однос на вработените врз основа на детален формален план без можност за отповикување или во случај доколку Друштвото понуди опција на вработените за доброволно прекинување на работниот однос.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

2.17. Маркетинг трошоци

Маркетинг трошоците се евидентираат кога ќе се случат. Маркетинг трошоците се прикажани во белешка 18.

2.18. Данок од добивка

2.18.1. Тековен данок од добивка

Друштвата не треба да плаќаат данок на добивка на нивната добивка пред оданочување (заработена од 1 јануари 2009 година) додека таа добивка да се распредели во форма на дивиденда или во други форми на распределување на добивката. Доколку се исплати дивиденда, треба да се плати 10% данок на добивка во моментот на исплата на дивидендата, без оглед дали во парична или во непарична форма, на странски нерезидентни правни лица, и странски и домашни физички лица. Дивидендите исплатени на резидентни правни лица се изземени од плаќање данок. Освен на распределбата на дивиденди, данок се плаќа и на необитните трошоците направени во таа фискална година, намалени за износот на даночното одобрување и други даночни олеснувања. (види белешка 2.19).

2.18.2. Одложен данок

Поради измените во македонското даночно законодавство во сила од 1 јануари 2009 година, даночната стапка за нераспределената добивка беше практично намалена на нула, бидејќи данок се плаќа само кога се распределува добивката. Согласно со МСС 12.52А, одложените даночни средства и обврски треба да се мерат до користење на стапката на нераспределена добивка. Ова резултираше со анулирање на салдата на дел од одложените даночни средства и сите одложени даночни обврски на 31 декември 2009 година и анулирање на сите одложени даночни средства на 31 декември 2010 година. Во согласност со барањата на СОС 25, Друштвото го евидентираше влијанието на оваа промена во добивката или загубата за 2009 и 2010 година, соодветно.

2.19. Данок на необитни трошоци

На крајот на фискалната година друштвата се должни да платат данок на необитните трошоци, без оглед на нивните финансиски резултати. Основица се трошоците кои не спаѓаат во делокругот на дејноста на друштвото, односно необитни трошоци (трошоци за репрезентација, резервирања, подароци, и сл.) намалени за даночното одобрување и други даночни олеснувања. Данокот на необитните трошоци се признава во добивката или загубата (Останати расходи од работењето) како Останати даноци (види белешка 8).

2.20. Наеми

2.20.1. Оперативен наем - Друштвото како наемодавател

Средствата дадени под наем на клиенти преку оперативни наеми се вклучени во Недвижности, постројки и опрема во извештајот за финансиска состојба. Тие се амортизираат во текот на нивниот корисен век на конзистентна основа со слични основни средства. Приходите од наем се признаваат на праволиниска основа за време на траење на наемот.

2.20.2. Оперативен наем - Друштвото како наемател

Трошоците кои произлегуваат од оперативен наем се признаваат во добивката или загубата на праволиниска основа за време на траење на наемот.

2.21. Добивка по акција

Добивка по акција се пресметува со делење на добивката кој се однесува на имателите на акции на Друштвото за периодот со просечниот број на важечки обични акции.

2.22. Дистрибуција на дивиденда

Дивидендите се признаваат како обврска, при што се намалува капиталот, во посебните финансиски извештаи на Друштвото во периодот кога се одобрени од страна на акционерите на Друштвото.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

2.23. Споредбени информации

Споредбените информации презентирани во овие посебни финансиски извештаи се конзистентни со презентацијата во тековната година и нема ставки кои се рекласифицирани за споредбени цели.

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИОТ РИЗИК

3.1. Финансиски фактори на ризик

Друштвото не применува сметководство за заштита од ризик на своите финансиски инструменти, сите добивки и загуби се признаваат во добивката или загубата, освен финансиските средства класифицирани како расположливи за продажба кои се признаваат во друг сеопфатен приход. Во основа Друштвото е изложено на кредитен ризик поврзан со нејзините финансиски средства и од движењето на курсевите, каматните стапки и пазарните цени, кои влијаат на нејзините средства и обврски. Управувањето со финансискиот ризик има за цел да ги ограничи овие пазарни ризици преку континуирани оперативни и финансиски активности.

Деталните објаснувања на ризиците, управувањето со истите како и сензитивните анализи се дадени подолу. Сензитивните анализи вклучуваат потенцијални промени во добивката пред оданочување. Потенцијалните влијанија кои се обелоденети (намалени за данокот) се исто така применливи на капиталот на Друштвото.

3.1.1. Пазарен ризик

Пазарниот ризик се дефинира како „ризик дека реалната вредност или вредноста или идните готовински текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во пазарните цени” и вклучува каматен ризик, валутен ризик и други ценовни ризици.

Бидејќи голем дел од приходите и расходите на Друштвото се во денари, функционалната валута на Друштвото е денарот, и како резултат на тоа целта на Друштвото е да се сведе на минимум нивото на финансиски ризик во поглед на денарот.

За презентирање на пазарните ризици, МСФИ 7 бара сензитивни анализи кои ги покажуваат ефектите од хипотетичните промени на релевантните варијабилни на ризикот врз добивката или загубата и акционерскиот капитал. Периодичните влијанија се утврдуваат со поврзување на хипотетичните промени во варијабилните на ризикот врз состојбата на финансиските инструменти на датумот на извештајот за финансиска состојба. Состојбите на датумот на извештајот вообичаено се репрезентативни за годината, како целина, затоа влијанијата се пресметуваат со користење на состојбите на крајот на годината претпоставувајќи дека состојбите биле конзистентни во текот на периодот на известување. Методите и претпоставките кои се користат во сензитивните анализи се ажурирани да ја одразуваат тековната економска ситуација.

а) Валутен ризик

Функционална валута на Друштвото е македонскиот денар.

Изложеноста на валутен ризик е поврзана со поседување на депозити во банки кои се деноминирани во странска валута и од оперативни активности на приходи од и плаќања кон меѓународни телекомуникациски оператори како и издатоците за недвижности, постројки и опрема и нематеријални средства коишто произлегуваат од обврски кон добавувачи од странски земји.

Девизната валута од која произлегува овој ризик првенствено е ЕУР. Друштвото користи парични депозити во странски валути претежно во ЕУР и парични депозити во МКД со девизна клаузула со цел заштита од странски валутен ризик во согласност со расположливите понуди на банките. Друштвото управува со изложеноста на ризик од курсни стапки преку одржување на повисок износ на депозити во ЕУР како докажана стабилна валута.

Сензитивната информација за валутниот ризик која се бара според МСФИ 7 е ограничена на ризиците коишто произлегуваат од финансиски инструменти изразени во валути кои се различни од функционалната валута во која се мерат.

Друштвото акумулираше повеќе готовина во ЕУР и УСД во споредба со нејзините трговски обврски во ЕУР и УСД. На 31 декември 2011 година, доколку МКД би било 1% (2010 година: 1%) послабо или посилено во споредба со ЕУР, добивката би била повисока или пониска за МКД 41.193 илјади (2010 година: МКД 41.500 илјади) во нето билансот, соодветно. На 31 декември 2011 година, доколку МКД би бил 1% (2010 година: 1%) послаб или посилен во споредба

Белешки кон посебните финансиски извештаи

со УСД, добивката би била повисока или пониска за МКД 878 илјади (2010 година: МКД 1.022 илјади) во нето билансот, соодветно.

б) Каматен ризик

Каматниот ризик е ризик дека реалната вредност или идните готовински текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во каматните стапки на пазарот.

Промената во каматните стапки и каматните маргини можат да влијаат врз финансиските трошоци и повратот на финансиските инвестиции.

Каматниот ризик и ризикот од приносот на инвестицијата се од секундарна важност споредено со сигурносните цели и целите за ликвидноста опишани погоре. Друштвото го минимизира каматниот ризик преку дефинирање на фиксни каматни стапки во периодот на валидност на определени финансиски инвестиции. Од друга страна, орочените депозити можат да бидат предвреме повлечени бидејќи договорите содржат одредба дека банката ќе пресмета и исплати камата по каматна стапка која е важечка на најблискиот период на доспевање на депозитот и во согласност со каматната стапка наведена во понудата.

Доколку значајно се зголемат пазарните каматни стапки, депозитот може да биде повлечен и заменет со нов депозит со поповолни каматни стапки за Друштвото со најниски можни трошоци.

Инвестициите се ограничени на форми на финансиски инвестиции со релативно низок ризик во очекување на објективен принос во однос на претпоставениот ризик.

Друштвото нема каматоносни обврски, но има ризик од каматните стапки во поглед на паричните депозити во банки и заемите кон вработените. Друштвото нема политика за заштита од каматниот ризик. Промените кај пазарните каматни стапки влијае врз каматата добиена од депозитите во банки.

На 31 декември 2011 година, Друштвото имаше депозити во износ од МКД 6.247.685 илјади (вклучувајќи и депозити по видување), при што пораст од 1% на пазарните каматни стапки ќе предизвика зголемување (*ceteris paribus*) на каматата која се добива од МКД 62.477 илјади на годишно ниво, додека слично намалување би предизвикало исто такво намалување во добиената камата. На 31 декември 2010 година, Друштвото има депозити во износ од МКД 6.786.872 илјади (вклучувајќи и депозити по видување), при што пораст од 1% на пазарните каматни стапки ќе предизвика зголемување (*ceteris paribus*) на каматата која се добива од приближно МКД 67.869 илјади на годишно ниво додека слични намалувања ќе предизвикаат исти намалувања во каматата која се добива.

в) Друг ценовен ризик

Инвестициите на Друштвото се во акционерски капитал на други ентитети што јавно тргуваат на македонската берза, како на официјалниот така и на редовниот пазар. Раководството постојано го следи портфолиото на инвестициите во акционерски капитал врз основа на фундаментални и технички анализи на акциите. Сите одлуки за купување и продавање ги одобруваат соодветните тела на Друштвото. Во согласност со стратегијата на Друштвото, инвестициите во рамките на портфолиото се чуваат до моментот кога ќе се создадат поволни услови на пазарот за продажба на истите.

Како дел од презентирањето на пазарните ризици, МСФИ 7 исто така бара обелоденувања за тоа како хипотетичките промени во варијабилите на ризикот влијаат на цената на финансиските инструменти. На 31 декември 2011 и 31 декември 2010 година Друштвото има инвестиции кои би можеле да бидат засегнати од варијабилите на ризикот како што се берзанските цени.

На 31 декември 2011 година Друштвото има МКД 54.083 илјади инвестиции во акционерски капитал на други ентитети кои што јавно се тргуваат на македонската берза, при што пораст од 20% на пазарните цени би предизвикал (*ceteris paribus*) добивка од МКД 10.817 илјади а слично намалување би предизвикало исто таква загуба во добивката или загубата. Износот на инвестиции во акционерски капитал на други ентитети кои јавно се тргуваат на македонската берза на 31 декември 2010 година изнесува МКД 65.125 илјади, при што пораст од 20% на пазарните цени би предизвикал (*ceteris paribus*) добивка од МКД 13.025 илјади, а слично намалување би предизвикало исто таква загуба во добивката или загубата.

3.1.2. Кредитен ризик

Кредитен ризик се дефинира како ризик дека една страна на финансиски инструмент ќе предизвика финансиска загуба за другата страна со тоа што нема да исполни одредена обврска.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Друштвото е изложено на кредитен ризик од своите оперативни активности и од одредени финансиски активности.

Ограничувањата на соработниците се одредуваат врз основа на доставените банкарски гаранции во согласност со пазарните услови на оние банки кои сакаат да издадат банкарска гаранција. Вкупниот износ на банкарските гаранции кои ќе бидат обезбедени треба да го покрие износот на проектираните слободни парични средства на Друштвото.

Во однос на финансиските активности трансакциите примарно се склучуваат со соработници (банки) кои имаат кредитен рејтинг од најмалку BBB+ (или еквивалентен кредитен рејтинг) или каде што соработникот има доставено банкарска гаранција каде што банката гарант треба да биде со кредитен рејтинг од BBB+ (или еквивалентен кредитен рејтинг).

Во случај кога расположливите средства на Друштвото го надминуваат вкупниот износ на добиени банкарски гаранции спомнати погоре, финансиското инвестирање на расположливите парични средства се врши во согласност со проценка на банкарскиот ризик базиран на CAEL методологијата како индиректен систем на оценување.

Одлуките за депонирање се прават врз основа на следните приоритети:

- Да се депонира во банки (банки со кои Дојче Телеком АД најчесто соработува, доколку е возможно) со обезбедена банкарска гаранција од банките со најдобар рејтинг и најдобар квалитет на банкарска гаранција.
- Да се депонира во банки со обезбедена банкарска гаранција од банки со понизок рејтинг и послаб квалитет на банкарската гаранција.
- Доколку вкупниот износ на депозити не може да се пласира во банки покриени со банкарска гаранција со најмалку BBB+ рејтинг (или еквивалентен кредитен рејтинг), тогаш депозитите ќе се пласираат во локални банки без банкарска гаранција. Во овој случај одредувањето на ограничувањата на соработниците по банки ќе бидат направени во согласност со CAEL методологијата (оцена на ризичните делови на банката – капитал, средства, добивка и ликвидност).

CAEL методологијата во основа ги оценува финансиските показатели на банките кои се составен дел од четирите CAEL компоненти - Капитал, Средства, Добивка и Ликвидност. Крајната оценка на банките (на скала од 1 до 5) е поврзана со работењето и перформансите на банките за анализираниот период. Политика на Друштвото е да инвестира во банки чија конечна оценка варира во рамките на следниве 3 ранга:

A – Банки со оцена од 1,84 до 2,45 – инвестиции кои не надминуваат 80% од акционерскиот капитал на банката.

B - Банки со оцена од 2,46 до 3,07 – инвестиции кои не надминуваат 70% од акционерскиот капитал на банката.

C - Банки со оцена од 3,08 до 3,69 – инвестиции кои не надминуваат 60% од акционерскиот капитал на банката.

Процесот на управување со кредитни ризици од оперативни активности вклучува превентивни мерки како што се проверка на кредибилитет и превентивни забрани, корективни мерки во текот на законските односи како на пример активности за опоменување и исклучување, соработка со агенции за наплата и наплата по законски односи како што се процеси на оптужување, судски постапки, вклучување на извршната единица и факторинг. Задоцнетите плаќања се следат преку постапка за проследување на долг врз основа на видот на корисникот, кредитната класа и износот на долгот.

Кредитниот ризик се контролира преку проверка на кредибилитет - што утврдува дека корисникот нема долг и кредитната вредност на корисникот и преку превентивни забрани - што го утврдува кредитниот лимит врз основа на претходните приходи од сообраќај генерирани од корисникот.

Друштвото нема значајна концентрација на кредитен ризик кон поединечна странка или кон група на странки кои имаат слични карактеристики.

Процедурите на Друштвото обезбедуваат на перманентна основа дека продажбата се извршува на корисници со соодветна кредитна историја и дека не се надминува лимитот за изложување на кредитен ризик.

Максималната изложеност на кредитниот ризик е презентирана преку сегашната вредност на финансиските средства во Извештајот за финансиска состојба. Последователно на тоа, Друштвото смета дека неговата максимална изложеност на кредитен ризик е претставена со износот на побарувањата намалени за исправката на вредноста признаена на денот на Извештајот за финансиска состојба.

Следнава табела ја претставува изложеноста на кредитен ризик на Друштвото во 2011 и 2010 година:

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Во илјади денари	2011	2010
Депозити во банки	5.706.966	5.777.401
Парични средства и еквиваленти на парични средства	540.719	1.009.471
Побарувања од купувачи-домашни	1.458.998	1.556.551
Побарувања од купувачи-странски	39.203	39.057
Заеми за вработени	120.119	123.035
Побарувања од поврзани страни	566.842	251.470
Останати побарувања	3.605	11.443
	<u>8.436.452</u>	<u>8.768.428</u>

Парични средства и еквиваленти на парични средства во табелата погоре ја исклучува благајната за која не постои кредитен ризик.

Најголемата вредност на депозит во 2011 година е МКД 1.383.862 илјади деноминирани во ЕУР 22.500 илјади (2010: МКД 1.383.862 илјади). Дополнително Друштвото има депозити во 4 домашни банки (2010: 5 домашни банки).

3.1.3. Ризик за ликвидност

Ризикот за ликвидност е ризик дека Друштвото може да наиде на тешкотии за подмирување на обврските поврзани со финансиските обврски.

Ризик за ликвидност се дефинира како ризик дека Друштвото нема да биде во можност навремено да ги подмири или исполни своите обврски.

Инвестициското портфолио ќе остане доволно ликвидно со цел да се задоволат сите оперативни барања кои можат разумно да се предвидат. Ова е постигнато со структурирање на портфолиото така да финансиските инструменти доспеваат истовремено со потребата од парични средства за задоволување на предвидените потреби.

Политика на Друштвото е да одржува вишок на парични средства и еквиваленти на паричните средства за подмирување на обврските во догледна иднина. Секој вишок на парични средства е депониран во комерцијалните банки.

Процесот за управување со ликвидноста на Друштвото вклучува предвидување на готовинските текови од главните валути и разгледување на нивото на потребните ликвидни средства земајќи ги предвид податоците од бизнис планот, наплатите и одливот. Месечните, полугодишните и годишните парични проекции се изготвуваат и ажурираат на дневна основа од страна на Секторот за управување со готовина.

3.2. Управување со капитални ризици

Целите на Друштвото при управување со капиталот е да се заштити способноста на Друштвото да работи на континуирана основа со цел да обезбеди поврат за акционерите и бенефиции за другите заинтересирани страни и да одржува оптимална структура на капитал со цел намалување на трошокот за капитал. Вкупниот капитал со кое што управува Друштвото на 31 декември 2011 година е МКД 17.686.517 илјади, според локалните општоприфатени сметководствени принципи (2010: МКД 17.470.439 илјади). Од овој износ МКД 9.583.888 илјади (2010: МКД 9.583.888 илјади) претставуваат акционерски капитал, додека МКД 1.916.777 илјади (2010: МКД 1.916.777 илјади) претставуваат законски резерви, кои не се распределуваат (види белешка 2.13). Друштвото исто така има купено сопствени акции (види белешки 2.12 и 15.1). Трансакцијата е во согласност со локалните законски барања со стекнувањето на сопствените акции, да не се намали имотот на Друштвото под износот на основната главнина и резервите коишто, според закон или според статутот на Друштвото, не смеат да се користат за исплата на акционерите. Исто така, согласно локалните законски барања дивиденда може да биде исплатена на акционерите во износ којшто нема да ја надминува вкупно остварената добивка искажана со годишната сметка и финансиските извештаи, зголемена за пренесената нераспределена добивка од претходните години или со резервите коишто можат да се распределуваат, односно кој ги надминуваат законските резерви и резервите определени со статутот на Друштвото. Друштвото е во согласност со сите законски барања кои се однесуваат на капиталот.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

3.3. Проценка на објективна вредноста

Паричните средства и еквивалентите на парични средства, побарувањата од купувачи и другите тековни финансиски средства се краткорочни. Поради ова, нивната сегашна вредност на денот на извештајот за финансиска состојба е приближна на нивната објективна вредност.

Објективната вредност на нетековниот дел од побарувањата од купувачи ги вклучува заемите на вработени и се определува користејќи техника на дисконтиран паричен тек.

Финансиските средства расположливи за продажба претставуваат акции вреднувани по објективна вредност.

Објективната вредност на јавно тргуваните финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата се базира на објавената пазарна вредност на денот на извештајот за финансиска состојба.

4. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ И ПРЕТПОСТАВКИ

Друштвото прави проценки и претпоставки што се однесуваат на иднината. Проценките и мислењата континуирано се вреднувани и се базираат на минато искуство и други фактори, вклучувајќи ги очекувањата за идни настани за кои што се верува дека се разумни под соодветните услови. Најзначајните проценки и претпоставки се обелоденети подолу.

4.1. Корисен век на средствата

Определувањето на корисниот век на средствата се базира на историското искуство со слични средства, како и на очекуваниот технолошки развој и промените во пошироките економски или индустриски фактори. Соодветноста на проценетиот корисен век се ревидира на годишна основа или секогаш кога се појавуваат индикации за значајни промени во дадените претпоставки. Веруваме дека сметководствените проценки поврзани со одредувањето на корисниот век на средствата се значајни сметководствени проценки земајќи го предвид тоа дека вклучуваат претпоставки за технолошкиот развој во иновативна индустрија и во голем дел зависат од инвестиционите планови на Друштвото. Понатаму, поради тоа што корисниот век на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства во рамките на вкупните средства е значителен, влијанието на било кои промени во оценките може да биде материјално за нашите финансиски позиции и резултати од работењето. Пример, кога Друштвото би го намалило просечниот корисен век на недвижностите, опремата и постројките и нематеријалните средства за 10%, тоа би резултирало во зголемување на годишниот трошок за амортизација во приближен износ од МКД 197.573 илјади (2010: МКД 194.410 илјади). Види белешка 11 и 12 за промените направени во корисниот век во годините за кои се известува.

Друштвото постојано воведува нови услуги и платформи вклучувајќи, но не и ограничувајќи се на поставување на оптички кабли. Во случај на воведување на вакви нови услуги, Друштвото спроведува ревизија на корисниот век на веќе постоечките платформи, но во најголемиот број случаи овие сервиси се дизајнирани да коегзистираат со старите платформи, без да предизвикаат промени кај новите технологии. Последователно, корисниот век на постарите платформи вообичаено не треба да се скратува.

4.2. Можни оштетувања на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства

Ние го проценуваме оштетувањето на препознатливи недвижности, постројки и опрема и нематеријални средства секогаш кога постои причина за верување дека сегашната вредност значително ја надминува надоместувачката вредност и таму каде што се очекува оштетување на вредноста. Надоместувачката вредност се добива по пат на пресметка, при која се користи широк спектар на претпоставки и фактори кои влијаат на истите. Покрај другото, ги земаме во предвид идните приходи и расходи, технолошката застареност, дисконтинуитет во услугите и други промени на околности кои можат да доведат до оштетување. Доколку оштетувањето е утврдено со методот на употребна вредност, се утврдува и објективна вредност намалена за трошоци за продажба (ако може да се утврди), за да се утврди точниот износ на оштетувањето (ако постои). Земајќи предвид дека ова се врши врз основа на проценки и мислења, вредноста на можните оштетувања може да биде значително различна од онаа којашто е добиена по пат на овие калкулации. Раководството има извршено тестирање на оштетеноста базирано на проекцијата за десет години на паричните текови и стапката на постојан раст од 2% (2010: 2%) за да се утврди остаточната вредност после десет години. Друштвото во пресметката користи метод на објективна вредност намалена за трошоци за продажба. Дисконтната стапка која се користеше беше 9,39% (2010: 9,38%). Тестот не резултираше со загуби од оштетување.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

4.3. Можни исправки на побарувања од купувачи и останати побарувања

Ние пресметуваме исправка на вредност на спорни побарувања базирајќи се на проценетите загуби кои произлегуваат од неможноста на корисниците да ги извршат плаќањата. За најголемите купувачи, странските купувачи и за корисници кои се во постапки за стечај и ликвидација исправката е пресметана на индивидуална основа, додека за другите купувачи е пресметана на портфолио основа, која се базира на доспеаноста на побарувањата и минатото искуство со отпишување на побарувањата, кредитната способност на корисниците и неодамнешните промени на условите на плаќање (види белешка 2.4.1 (б)). Овие фактори се разгледуваат периодично, и кога е потребно се вршат промени во пресметката. Во 2011 година Друштвото изврши детална анализа на портфолиото на клиенти и во индивидуалното вреднување ги вклучи и корисниците на интерконекциски услуги. Покрај тоа, Друштвото ја анализираше и природата на деловното работење (приватни корисници, деловни корисници, фиксна и мобилна линија и сл.) како и ефикасноста на наплатата, што резултираше во промени во пресметките и помала исправка на побарувањата од купувачи и останати побарувања во 2011 година.

Ако финансиската состојба на нашите корисници се влошува, тековните отписи на побарувањата можат да бидат и повисоки од очекуваните и можат да го надминат нивото на исправки коишто се признаени досега (види белешка 3.1.2).

4.4. Резервирања

Резервирањата главно се базираат на проценка особено во правни спорови. Друштвото ја проценува веројатноста од настанување на негативен исход како резултат на минат настан, и доколку веројатноста за одлив на економски користи е оценета како поголема од 50%, Друштвото врши резервирање за целиот износ на обврската (види белешка 2.10). Бидејќи проценката на веројатноста се врши врз основа на претпоставки, во некои случаи проценката може да не биде во согласност со евентуалниот исход на случајот. Со цел да се утврди веројатноста од негативен исход, Друштвото користи внатрешни и надворешни правни совети.

4.5. Трошоци за стекнување на претплатници

Трошоците за стекнување на претплатници примарно вклучуваат загуби од продажба на опрема (приходите и трошоците се прикажани на бруто основа) и надоместоци платени на агенти за стекнување на претплатници. Агентите кои работат за Друштвото исто така трошат дел од нивните надоместоци за маркетинг на производите на Друштвото додека определен дел од маркетинг трошоците на Друштвото треба да се сметаат како трошоци за стекнување на претплатници. Директните надоместоци наплатени од претплатниците за активирање или поврзување се маргинални во споредба со трошоците за стекнување. Овие приходи и трошоци се признаени кога претплатникот ќе биде приклучен на фиксната мрежа на Друштвото. Ваквите трошоци или приходи не се капитализирани или одложени. Овие трошоци за стекнување (загуби) се признати веднаш иако не се соодветно одделени од другите маркетинг трошоци. Вкупниот износ на трошоци за надоместоци платени на агенти во 2011 изнесува МКД 10.556 илјади (2010: 7.778 илјади).

5. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПАРИЧНИТЕ СРЕДСТВА

Во илјади денари	2011	2010
Депозити по видување	540.719	1.009.471
Благајна	33	40
	<u>540.752</u>	<u>1.009.511</u>

Каматната стапка на депозити по видување во банки се движи од 0,30% до 2,25% на годишно ниво (2010: 0,50% до 2,00% на годишно ниво). Овие депозити имаат рок на доспевање помал од 3 месеци.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Сегашната вредност на парични средства и еквиваленти на парични средства се изразени како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
МКД	160.346	993.990
ЕУР	380.387	15.404
УСД	5	113
Останато	14	4
	<u>540.752</u>	<u>1.009.511</u>

Во продолжение е прегледот на депозити по видување по категории и по кредитен рејтинг на гарантот (види белешка 3.1.2):

Во илјади денари	2011	2010
Кредитен рејтинг на Гарантот: А+	9.668	816.177
Кредитен рејтинг на Гарантот: А	267.510	142.576
Кредитен рејтинг на Гарантот: А-	-	44.965
Кредитен рејтинг на Гарантот: BBB	251.472	-
Кредитен рејтинг на Гарантот: BB+	-	5.753
Кредитен рејтинг на Гарантот: B-	12.069	-
	<u>540.719</u>	<u>1.009.471</u>

6. ДЕПОЗИТИ ВО БАНКИ

Депозитите во банки претставуваат парични средства во реномирани домашни банки, со каматна стапка помеѓу 1,30% - 4,35% годишно (2010: од 1,00% - 4,35% годишно) и со дослеаност од 3 до 12 месеци.

Сегашната вредност на депозитите во банките е деноминирана по валути како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
МКД	1.840.692	1.317.224
ЕУР	3.866.274	4.460.177
	<u>5.706.966</u>	<u>5.777.401</u>

Во продолжение е даден прегледот по банки и категории и по кредитен рејтинг на Гаранторот (види белешка 3.1.2):

Во илјади денари	2011	2010
Кредитен рејтинг на Гарантот: А+	4.061.623	1.634.103
Кредитен рејтинг на Гарантот: А	1.254.062	1.238.307
Кредитен рејтинг на Гарантот: А-	-	2.904.952
Кредитен рејтинг на Гарантот: BBB	391.263	-
Кредитен рејтинг на Гарантот: BB+	-	39
Кредитен рејтинг на Гарантот: B-	18	-
	<u>5.706.966</u>	<u>5.777.401</u>

Белешки кон посебните финансиски извештаи

7. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ И ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

Во илјади денари	2011	2010
Побарувања од купувачи - домашни	2.446.738	2.690.041
Намалено за: исправка на вредноста	<u>(987.740)</u>	<u>(1.133.490)</u>
Побарувања од купувачи-домашни-нето	1.458.998	1.556.551
Побарувања од купувачи-странски	39.203	39.057
Побарувања од поврзани страни	566.842	251.470
Заеми дадени на трети страни	3.470	3.088
Намалено за: исправка на вредноста	<u>(3.470)</u>	<u>(3.088)</u>
Заеми дадени на трети страни - нето	-	-
Заеми за вработени	120.119	123.035
Останати побарувања	<u>3.605</u>	<u>11.443</u>
Финансиски средства	2.188.767	1.981.556
Аванси дадени на добавувачите	78.761	80.296
Намалено за: исправка на вредноста	<u>(74.050)</u>	<u>(74.050)</u>
Аванси дадени на добавувачите - нето	4.711	6.246
Претплати и пресметани приходи	<u>63.658</u>	<u>51.565</u>
	<u>2.257.136</u>	<u>2.039.367</u>
Намалено за нетековен дел: Останати побарувања	(1.774)	(8.714)
Намалено за нетековен дел: Заеми за вработени	(98.572)	(99.363)
Намалено за нетековен дел: Побарувања од купувачи - домашни	<u>(211.339)</u>	<u>(207.202)</u>
Тековен дел	<u>1.945.451</u>	<u>1.724.088</u>

Побарувањата од поврзани страни претставуваат побарувања од Т-Мобиле Македонија АД Скопје, Групацијата Маѓар Телеком и Групацијата Дојче Телеком (види белешка 28).

Заемите за вработените се обезбедени со хипотека на недвижност или меница.

Заеми дадени на трети страни претставува заем со референтната каматна стапка на 6 месечен ЕУРИБОР со маргина од 0,3%. Заемите одобрени за вработените имаат каматна стапка од 6,25%, и 9,45% годишно (2010: 6,25%, 7% и 9,45% годишно).

Останати побарувања содржи ограничени парични средства во износ од МКД 1.987 илјади (2010: МКД 9.570 илјади) коишто претставуваат гаранции издадени за продажба на проекти.

Сите нетековни побарувања се со датум на доспевање до 15 години од денот на извештајот за финансиска состојба.

На 31 Декември 2011 година за побарувањата од домашни купувачи во износ од МКД 1.326.979 илјади (2010: МКД 1.503.455 илјади) има исправка на вредноста. Старосната структура на овие побарувања е како што следи подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Помалку од 30 дена	165.974	172.964
Помеѓу 31 и 180 дена	154.991	226.489
Помеѓу 181 и 360 дена	55.931	55.956
Повеќе од 360 дена	<u>950.083</u>	<u>1.048.046</u>
	<u>1.326.979</u>	<u>1.503.455</u>

На 31 декември 2011 година, побарувањата од домашни купувачи во износ од МКД 34.756 илјади беа застарени, но за нив нема исправка. Тие главно се однесуваат на корисници на услуги за интерконекција кои се проценуваат на индивидуална основа во согласност со минатото искуство на Друштвото и сегашните очекувања (види белешка 2.4.1). Анализата на овие застарени побарувања од домашни купувачите е дадена подолу:

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Во илјади денари	2011
Помалку од 30 дена	154
Помеѓу 31 и 60 дена	12.230
Помеѓу 61 и 90 дена	5.379
Помеѓу 91 и 180 дена	16.083
Помеѓу 181 и 360 дена	901
Повеќе од 360 дена	9
	<u>34.756</u>

Вкупниот износ на исправката на вредност за побарувања од домашни купувачи е МКД 987.740 илјади (2010: МКД 1.133.490 илјади). Од оваа вредност, МКД 910.661 илјади (2010: 1.125.017 илјади) се однесуваат на исправка според старосна структура на спомнатите побарувања, додека вредноста од МКД 3.573 илјади (2010: МКД 1.007 илјади) се побарувања од купувачи во стечај и ликвидација за кои има исправка за целата нивна вредност. Дополнително Друштвото има исправка на вредноста на индивидуална основа на одредена група клиенти во износ од МКД 73.506 илјади (2010: МКД 7.466 илјади).

Износот на исправка главно е резултат на побарувања кои се доспееани повеќе од 720 дена. Вкупната вредност на побарувањата за кои е направена исправка за целата нивна вредност е МКД 880.443 илјади (2010: 923.264 илјади). Овие побарувања се главно од купувачи кои се исклучени во две насоки, купувачи кои се демонтирани, оптужени купувачи и купувачи кои веќе не ги користат услугите на Друштвото.

Објективните вредности на финансиските средства во побарувања од купувачите и останати побарувања по категории се како што следат подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Побарувања од купувачи-домашни-нето	1.458,998	1.556.551
Побарувања од купувачи-странски	39.203	39.057
Побарувања од поврзани страни	566.842	251.470
Заеми за вработени	120.119	123.035
Останати побарувања	3.605	11.443
	<u>2.188.767</u>	<u>1.981.556</u>

Движење на исправката на вредноста на сомнителни и спорни побарувања од домашни купувачи.

Во илјади денари	2011	2010
Исправка на вредност на 1 јануари	1.133.490	1.425.985
(Ослободување)/трошок во текот на годината	(56.443)	18.845
Отпис	(89.307)	(311.340)
Исправка на вредноста на 31 декември	<u>987.740</u>	<u>1.133.490</u>

Побарувањата за кои има исправка на вредност се отпишуваат кога нема очекување за дополнителни приливи.

На 31 декември 2011 година побарувањата од странски купувачи во износ од МКД 34.276 илјади (2010: МКД 27.009 илјади) беа застарени, но за нив нема исправка. Ова се однесува на купувачи од странство пресметани на индивидуална основа во согласност со минатото искуство на Друштвото и тековните очекувања.

Анализата на овие застарени побарувања од странски купувачи е како што следи подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Помалку од 30 дена	3.544	3.299
Помеѓу 31 и 60 дена	2.615	624
Помеѓу 61 и 90 дена	2.354	426
Помеѓу 91 и 180 дена	3.032	7.565
Помеѓу 181 и 360 дена	438	7.448
Повеќе од 360 дена	22.293	7.647
	<u>34.276</u>	<u>27.009</u>

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Друштвото има побарувања од домашни купувачи со изменети договорни услови со сегашна вредност од МКД 29.020 илјади (2010: МКД 33.437 илјади). За сегашната вредност на заемите и побарувањата, кои инаку би биле застарени, а се со изменети услови, не е направена исправка на вредноста доколку наново договорените готовински текови се сметаат за сигурни.

Сегашната вредност на нетековни побарувања од купувачи и останати побарувања на Друштвото се изразени во следните валути:

Во илјади денари	2011	2010
МКД	<u>311.685</u>	<u>315.279</u>
	<u>311.685</u>	<u>315.279</u>

Сегашната вредност на побарувања од купувачи и останати побарувања на Друштвото се изразени во следните валути:

Во илјади денари	2011	2010
МКД	1.634.790	1.580.309
ЕУР	306.414	138.812
УСД	1.205	280
Останато	<u>3.042</u>	<u>4.687</u>
	<u>1.945.451</u>	<u>1.724.088</u>

Кредитниот квалитет на побарувањата од купувачите коишто не се застарени, ниту пак има исправка на вредноста за нив се проценети врз база на податоците од минатото за доцнење во плаќањето на купувачите.

Категориите за кредитниот квалитет на побарувањата од домашните купувачи коишто не се застарени, ниту пак им е извршена исправка на вредноста се како што следи подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Група 1	577.846	632.897
Група 2	209.999	110.937
Група 3	<u>85.819</u>	<u>235.550</u>
	<u>873.664</u>	<u>979.384</u>

Категориите за кредитниот квалитет на побарувањата од странските купувачи коишто не се застарени, ниту пак има исправка на вредноста за нив се како што следи подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Група 1	2.787	9.419
Група 2	<u>2.140</u>	<u>2.629</u>
	<u>4.927</u>	<u>12.048</u>

Група 1 - Корисници коишто во просек вршат плаќање на нивните сметки пред истекот на рокот за плаќање.

Група 2 - Корисници коишто во просек вршат плаќање на нивните сметки на денот на истекот на рокот за плаќање.

Група 3 - Корисници коишто во просек вршат плаќање на нивните сметки по истекот на рокот за плаќање.

8. ОСТАНАТИ ДАНОЦИ

Почнувајќи од 1 јануари 2009 и во текот на 2010 година, Владата на Република Македонија вовеле неколку измени во Законот за данок на добивка. Според овие измени основна за пресметување на данокот на добивка се непризнаените трошоци направени во текот на фискалната година, додека данокот на добивка се плаќа во моментот на дистрибуција на добивката во форма на дивиденда на странски правни лица, странски и домашни физички лица. Дистрибуцијата на дивиденда меѓу домашните друштва е ослободена од данок. Затоа, на 31 декември 2011 година пресметаниот данок на непризнаени трошоци е презентирани како дел од Останати расходи од работењето во Добивка за годината и Останати даноци во Извештајот за финансиската состојба (види белешка 18).

Белешки кон посебните финансиски извештаи

8.1. Побарувања по останати даноци

Во илјади денари	2011	2010
Побарувања по ДДВ	565	62.611
Побарувања од данок на непризнаени трошоци	22.056	29.550
	<u>22.621</u>	<u>92.161</u>

8.2. Обврски по останати даноци

Во илјади денари	2011	2010
Обврски по ДДВ	1.381	-
	<u>1.381</u>	<u>-</u>

9. ЗАЛИХИ

Во илјади денари	2011	2010
Материјали	118.706	131.972
Трговски стоки	59.433	87.681
Исправка на вредност на залихите до нето продажна вредност	(7.724)	(4.429)
	<u>170.415</u>	<u>215.224</u>

Движење на исправката на вредност на залихите до нето продажна вредност:

Во илјади денари	2011	2010
Состојба на 1 јануари	4.429	7.894
Трошок за годината	5.927	4.872
Отпис на залихи	(2.632)	(8.337)
Состојба на 31 декември	<u>7.724</u>	<u>4.429</u>

Намалувањето на вредноста на залихите се однесува на застарените материјали (главно кабли) и залихи наменети за препродажба (главно рутери и компјутери). Отписот на залихите до нето продажна вредност е врз основа на анализа на пониската од набавната и нето продажната вредност на датумот на извештајот за финансиска состојба.

10. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА НАМЕНЕТИ ЗА ПРОДАЖБА

Нетековните средства наменети за продажба вклучуваат недвижности, постројки и опрема, главно згради на Друштвото, чија сегашна вредност ќе биде остварена главно преку нивна продажба или размена, наместо преку континуирана употреба кој раководството не ја смета за веројатна. Намерата на раководството е да ги продаде или размени овие средства во рок од една година, со можност за пролонгирање на рокот зависно од околностите. Постои план за продажба или размена на овие средства и раководството започна со активна продажба на пазарот по разумна цена или пак за нив веќе постои договор за продажба со одреден купувач. Во 2011 година Друштвото потпиша договор да размени три нејзини административни згради и и парична надокнада во замена за нова зграда во 2012 година. Сметководствената вредност на овие три згради во износ од МКД 536.553 илјади беше рекласифицирана како средства наменети за продажба во Извештајот за финансиската состојба на 31 декември 2011 година.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

11. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА

Во илјади денари	Земјиште	Згради	Телекому- никациска опрема	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2010	6.292	3.854.976	19.564.286	2.632.917	723.658	26.782.129
Зголемувања	-	37.001	1.085.436	226.603	706.972	2.056.012
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 12)	-	2.427	409.034	125.913	(615.374)	(78.000)
Намалувања	-	(15.716)	(313.016)	(376.767)	(15.149)	(720.648)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(26.841)	-	-	-	(26.841)
Трансфер меѓу категории на средства (види белешка 12)	-	50.363	-	-	-	50.363
На 31 декември 2010	<u>6.292</u>	<u>3.902.210</u>	<u>20.745.740</u>	<u>2.608.666</u>	<u>800.107</u>	<u>28.063.015</u>
Амортизација						
На 1 јануари 2010	-	1.454.462	12.128.001	1.856.457	-	15.438.920
Амортизација за годината	-	125.412	1.182.652	238.451	-	1.546.515
Намалувања	-	(8.658)	(262.681)	(366.272)	-	(637.611)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(24.367)	-	-	-	(24.367)
Трансфер меѓу категории на средства (види белешка 12)	-	31.628	-	7	-	31.635
На 31 декември 2010	<u>-</u>	<u>1.578.477</u>	<u>13.047.972</u>	<u>1.728.643</u>	<u>-</u>	<u>16.355.092</u>
Сегашна вредност						
На 1 јануари 2010	<u>6.292</u>	<u>2.400.514</u>	<u>7.436.285</u>	<u>776.460</u>	<u>723.658</u>	<u>11.343.209</u>
На 31 декември 2010	<u>6.292</u>	<u>2.323.733</u>	<u>7.697.768</u>	<u>880.023</u>	<u>800.107</u>	<u>11.707.923</u>

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Во илјади денари	Земјиште	Згради	Телекому- никациска опрема	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2011	6.292	3.902.210	20.745.740	2.608.666	800.107	28.063.015
Зголемувања	990	18.745	766.624	229.167	201.408	1.216.934
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 12)	-	6.553	287.800	221.180	(625.852)	(110.319)
Намалувања	-	(15)	(226.458)	(140.959)	-	(367.432)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(676.398)	-	(87.923)	-	(764.321)
На 31 декември 2011	<u>7.282</u>	<u>3.251.095</u>	<u>21.573.706</u>	<u>2.830.131</u>	<u>375.663</u>	<u>28.037.877</u>
Амортизација						
На 1 јануари 2011	-	1.578.477	13.047.972	1.728.643	-	16.355.092
Амортизација за годината	-	100.087	1.235.617	244.858	-	1.580.562
Намалувања	-	(8)	(207.211)	(126.850)	-	(334.069)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(139.845)	-	(85.199)	-	(225.044)
На 31 декември 2011	<u>-</u>	<u>1.538.711</u>	<u>14.076.378</u>	<u>1.761.452</u>	<u>-</u>	<u>17.376.541</u>
Сегашна вредност						
На 1 јануари 2011	<u>6.292</u>	<u>2.323.733</u>	<u>7.697.768</u>	<u>880.023</u>	<u>800.107</u>	<u>11.707.923</u>
На 31 декември 2011	<u>7.282</u>	<u>1.712.384</u>	<u>7.497.328</u>	<u>1.068.679</u>	<u>375.663</u>	<u>10.661.336</u>

Ревизијата на корисниот век и остаточната вредност на недвижностите, постројките и опремата, направена во текот на 2011 година, влијаеше врз корисниот век и остаточната вредност на неколку типови на средства. Промената на корисниот век главно се однесува на модеми/рутери и посебни алатки. Промената на корисниот век на засегнатите средства беше направена поради технолошките промени и деловните планови на Друштвото.

Ревизијата резултира со следната промена на првичниот тренд на амортизација во тековната и во годините што следат.

Во илјади денари	2011	2012	2013	2014	После 2014
Зголемување/(намалување) на амортизацијата	13.131	56.894	63.562	(39.971)	(93.616)
	<u>13.131</u>	<u>56.894</u>	<u>63.562</u>	<u>(39.971)</u>	<u>(93.616)</u>

Белешки кон посебните финансиски извештаи

12. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Во илјади денари	Софтвер и лиценци	Концесија	Останато	Вкупно
Набавна вредност				
На 1 јануари 2010	2.068.946	154.757	76.074	2.299.777
Зголемувања	124.981	-	6.444	131.425
Пренос од инвестициите во тек (види белешка 11)	78.000	-	-	78.000
Трансфер меѓу категории на средства (види белешка 11)	-	-	(50.363)	(50.363)
На 31 декември 2010	<u>2.271.927</u>	<u>154.757</u>	<u>32.155</u>	<u>2.458.839</u>
Амортизација				
На 1 јануари 2010	1.542.248	77.379	55.629	1.675.256
Амортизација за годината	188.230	8.597	6.349	203.176
Трансфер меѓу категории на средства (види белешка 11)	-	-	(31.634)	(31.634)
На 31 декември 2010	<u>1.730.478</u>	<u>85.976</u>	<u>30.344</u>	<u>1.846.798</u>
Сегашна вредност				
На 1 јануари 2010	<u>526.698</u>	<u>77.378</u>	<u>20.445</u>	<u>624.521</u>
На 31 декември 2010	<u>541.449</u>	<u>68.781</u>	<u>1.811</u>	<u>612.041</u>

Во илјади денари	Софтвер и лиценци	Концесија	Останато	Вкупно
Набавна вредност				
На 1 јануари 2011	2.271.927	154.757	32.155	2.458.839
Зголемувања	168.604	-	-	168.604
Пренос од инвестициите во тек (види белешка 11)	110.319	-	-	110.319
На 31 декември 2011	<u>2.550.850</u>	<u>154.757</u>	<u>32.155</u>	<u>2.737.762</u>
Амортизација				
На 1 јануари 2011	1.730.478	85.976	30.344	1.846.798
Амортизација за годината	188.320	8.598	675	197.593
На 31 декември 2011	<u>1.918.798</u>	<u>94.574</u>	<u>31.019</u>	<u>2.044.391</u>
Сегашна вредност				
На 1 јануари 2011	<u>541.449</u>	<u>68.781</u>	<u>1.811</u>	<u>612.041</u>
На 31 декември 2011	<u>632.052</u>	<u>60.183</u>	<u>1.136</u>	<u>693.371</u>

Ревизијата на корисниот век на нематеријалните средства во текот на 2011 влијаеше на голем број средства, но главно на софтверот. Ревизијата главно резултираше со продолжување на корисниот век како резултат на очекувањето подоцна да се заменат средствата отколку што било првично оценето.

Ревизијата резултира со следната промена на првичниот тренд на амортизација во тековната и во годините што следат.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Во илјади денари	2011	2012	2013	2014	После 2014
(Намалување)/зголемување на амортизацијата	(29.801)	(1.097)	11.969	10.684	8.245
	<u>(29.801)</u>	<u>(1.097)</u>	<u>11.969</u>	<u>10.684</u>	<u>8.245</u>

13. ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИТЕ И ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

Во илјади денари	2011	2010
Обврски кон добавувачите		
- Домашни	482.971	720.424
- Странски	138.350	156.340
Обврски кон поврзани страни	505.948	469.354
Останати обврски	<u>37765</u>	<u>112.249</u>
Финансиски обврски	1.164.925	1.458.367
Пресметани трошоци	654.046	721.270
Одложен приход	55.107	54.570
Примени аванси	44.056	40.208
Останато	<u>34.765</u>	<u>34.765</u>
	<u>1.952.899</u>	<u>2.309.180</u>

Обврските кон поврзани страни претставуваат обврски кон Т- Мобиле Македонија АД Скопје, Групацијата Маѓар Телеком и Групацијата Дојче Телеком (види белешка 28).

Старосната анализа на обврските спрема домашни и странски добавувачи е како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
Помалку од 90 дена	545.216	797.071
Од 90 до 180 дена	34.011	42.610
Повеќе од 181 дена	<u>42.094</u>	<u>37.083</u>
	<u>621.321</u>	<u>876.764</u>

Табелата погоре не ја прикажува договорната доспеаност на обврските, туку старосната анализа каде што поголемиот дел од обврските се во рамките на 90 дена, којшто е регуларниот рок на Друштвото за плаќање на добавувачите.

Сегашната вредност на тековните обврски се деноминирани по валути како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
МКД	1.412.012	1.724.747
ЕУР	433.727	464.429
УСД	89.057	102.550
Останато	<u>18.103</u>	<u>17.454</u>
	<u>1.952.899</u>	<u>2.309.180</u>

14. РЕЗЕРВИРАЊА ЗА ОСТАНАТИ ОБВРСКИ И ПЛАЌАЊА

Во илјади денари	Правни спорови	Останати	Вкупно
1 јануари 2010	625.802	231.758	857.560
Зголемувања	76.565	22.567	99.132
Ослободувања	(137.850)	(6.024)	(143.874)
Искористено во периодот	<u>(3.704)</u>	<u>(227.972)</u>	<u>(231.676)</u>
31 декември 2010	<u>560.813</u>	<u>20.329</u>	<u>581.142</u>

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Во илјади денари	Правни спорови	Останати	Вкупно
1 јануари 2011	560.813	20.329	581.142
Зголемувања	29.107	13.034	42.141
Ослободувања	(98.592)	(814)	(99.406)
Искористено во периодот	(113.118)	(5.707)	(118.825)
31 декември 2011	<u>378.210</u>	<u>26.842</u>	<u>405.052</u>

Анализа на вкупните резервирања:

Во илјади денари	2011	2010
Нетековни (правни спорови и друго)	360.735	520.389
Тековни	<u>44.317</u>	<u>60.753</u>
	<u>405.052</u>	<u>581.142</u>

Резервирањата за правни спорови главно се однесуваат за одредени правни и регулативни спорови покренати против Друштвото.

Три правни случаи се во процес против Друштвото кои се однесуваат на: спор со конкурент кој наведува дека Друштвото ја злоупотребило својата доминантна позиција на пазарот и бара оштета во износ од МКД 264.450 илјади; спор со конкурент кој наведува дека Друштвото ја злоупотребило својата доминантна позиција на пазарот и бара оштета во износ од МКД 100.521 илјади; и прекршочна пријава иницирана од страна на регулаторно тело за наводна злоупотреба на доминантна позиција на пазарот од страна на Друштвото, со максимална парична казна од 10% од годишниот приход од претходната година во согласност со локалното законодавство. Информациите што обично се бараат според МСС 37 не се обелоденети. Раководството направи резервирање за обвската согласно своите најдобри оценки но не ги обелоденува информациите барани од параграф 85 од МСС 37 бидејќи раководството верува дека тоа ќе предизвика сериозни предрасуди за исходот на овие спорови. Дополнително, постојат бројни судски спорови за кои е направено резервирање а кои на индивидуална основа не се материјални и не се обелоденети.

Раководството не очекува дека резултатот од овие правни предмети ќе резултира во загуба значително поголема од износот наведен на 31 декември 2011 година.

Останати, во најголем дел вклучува резервирања направени за законската обврска на Друштвото да исплати две месечни просечни плати во Република Македонија на датумот на пензионирање (види белешка 2.16.1) и резервирања за Среднорочниот план за стимулација на Маѓар Телеком („МТIP“) (види белешка 29). Резервирањето е признато спрема Трошоци за вработените во Добивката или загубата. Покрај тоа, како резултат на наодите од Истрагата, идентификуваното влијание е признаено во Резервирања за останати обврски и плаќања (види белешка 1.2).

15. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Акционерскиот капитал се состои од следното:

Во илјади денари	2011	2010
Обични акции	9.583.878	9.583.878
Златна акција	<u>10</u>	<u>10</u>
	<u>9.583.888</u>	<u>9.583.888</u>

Акционерскиот капитал се состои од една златна акција со номинална вредност од МКД 9.733 и 95.838.780 обични акции со номинална вредност од МКД 100 по акција.

Златната акција со номинална вредност од МКД 9.733 е во сопственост на Владата на Република Македонија. Согласно член 16 од Статутот на Друштвото сопственикот на златна акција има дополнителни права со кои се немаат стекнатите сопствениците на обични акции. Имено, ниту едно решение или одлука на Собранието на акционерите поврзана со: создавање, распределба или издавање на акционерски капитал; здружување, спојување, одделување, консолидирање, трансформирање, реконструкција, престанок или ликвидација на Друштвото; менување на основните деловни активности на Друштвото; отуѓување или напуштање на основните деловни активности или на значајните средства на Друштвото; дополнување на Статутот на Друштвото на таков начин што се менуваат или поништуваат

Белешки кон посебните финансиски извештаи

правата коишто произлегуваат од златната акција; или промена на називот на Друштвото; нема да биде полноважна доколку имателот на златната акција гласа против соодветното решение. Правата кои ги има имателот на златната акција се детално наведени во Статутот на Друштвото.

На 31 декември 2011 година, обичните акции на Друштвото се во сопственост на:

Во илјади денари	2011	%
АД Каменимост Комуникации, во ликвидација	4.887.778	51,00
Влада на Република Македонија	3.336.497	34,81
Друштвото (сопствени акции)	958.388	10,00
Меѓународна финансиска корпорација (IFC)	179.698	1,88
Останати акционери	221.527	2,31
	<u>9.583.888</u>	<u>100,00</u>

15.1. Сопствени акции

Друштвото купи 9.583.878 од сопствените акции, што претставува 10% од неговите акции, преку Македонската берза за хартии од вредност во јуни 2006 година. Вкупната сума платена за откуп на овие акции, без данок, изнесува МКД 3.843.505 илјади. Акциите се прикажани како откупени сопствени акции.

Како резултат на наодите на Истрагата, еден консултантски договор, за кој исплатите биле погрешно капитализирани како дел од Сопствени акции во 2006 година, ретроспективно е депризнаен од Сопствени акции (види белешка 1.2.).

Износот на сопствени акции од МКД 3.738.358 илјади, (после повторно прикажување), го намалува акционерскиот капитал на Друштвото. Друштвото има право дополнително повторно да ги издаде овие акции. Сите акции издадени од Друштвото се целосно платени.

16. ПРИХОДИ

Во илјади денари	2011	2010
Говорна услуга – малопродажна	2.937.930	3.401.760
Говорна услуга – големопродажна	2.113.151	1.922.963
Интернет	1.259.505	1.284.049
Пренос на податоци	999.334	1.036.982
Опрема	317.512	359.350
ТВ	311.182	298.534
Останати приходи	158.488	180.065
	<u>8.097.102</u>	<u>8.483.703</u>

17. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ

Во илјади денари	2011	2010
Плати	705.514	747.027
Придонеси на плати	228.002	242.725
Бонуси	140.341	152.974
Останати трошоци за вработените	73.149	92.754
Капитализирани трошоци за вработените	(85.338)	(88.501)
	<u>1.061.668</u>	<u>1.146.979</u>

Останати трошоци за вработените ги вклучуваат додатокот за одмор, отпремнините за технолошки вишок за 5 вработени кои го напуштиле Друштвото во 2011 година (2010: 15 вработени) и други користи.

Во Бонусите исто така се вклучени трошоците за МТИР (види белешка 29).

Белешки кон посебните финансиски извештаи

18. ОСТАНАТИ РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО

Во илјади денари	2011	2010
Услуги	392.928	406.969
Набавна вредност на продадени стоки	366.597	405.602
Материјали и одржување	282.074	365.208
Аудио текст услуги	213.234	216.232
Енергија	208.358	180.222
Маркетинг и донации	180.033	203.045
Такси, давачки и локални даноци	70.111	36.584
Консултантски услуги	44.558	75.070
Закупнини	34.436	37.322
Осигурување	14.204	13.780
Исправката на вредноста на залихите до нето продажна вредност	5.927	4.872
Данок на непризнаени трошоци	1.262	22.405
Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања	(56.443)	18.845
Останато	36.036	89.613
	<u>1.793.315</u>	<u>2.075.769</u>

Услугите главно вклучуваат поштенски трошоци, трошоци за одржување на ИТ опрема и останати услуги (како на пример услуги за чистење, обезбедување и услуги за мобилна телефонија).

Почнувајќи од 1 јануари 2009 година и во текот на 2010 година, Владата на Република Македонија вовеле неколку измени во Законот за данок на добивка. Според овие измени основица за пресметување на данокот на добивка се непризнаените трошоци направени во текот на фискалната година, додека данокот на добивка се плаќа во моментот на распределба на добивката во форма на дивиденда на странски правни лица, странски и домашни физички лица. Распределбата на дивидендата меѓу домашните друштва е ослободена од данок. Затоа на 31 декември 2010 и 2011 година пресметаниот данок на непризнаени трошоци е презентираан како дел од Останати расходи од работењето во Добивка за годината и Останати даноци во Извештајот за финансиската состојба (види белешка 8).

19. ПРИХОДИ ОД ДИВИДЕНДИ

Најголем дел од приходите од дивиденди во 2011 година е дивидендата примена од Т-Мобиле Македонија АД Скопје во износ од МКД 3.742.954 илјади (2010: 4.019.131 илјади).

20. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ

Останати оперативни приходи претставуваат добивка од продажба на недвижности, постројки и опрема.

21. РАСХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

Во илјади денари	2011	2010
Расходи од камати	26.630	41.660
Банкарски услуги и останати провизии	22.114	26.083
Промена во објективната вредност на финансиските средства-загуби	11.425	646
Нето негативни курсни разлики	2.554	-
	<u>62.723</u>	<u>68.389</u>

Белешки кон посебните финансиски извештаи

22. ПРИХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

Во илјади денари	2011	2010
Приходи од камати	177.956	270.891
Нето позитивни курсни разлики	-	40.254
Промена во објективната вредност на финансиските средства-добивка	-	3.750
	<u>177.956</u>	<u>314.895</u>

Приходите од камати произлегуваат од финансиски средства класификувани како заеми и побарувања.

23. ДАНОК ОД ДОБИВКА

Признаени во добивката или загубата

Во илјади денари	2011	2010
Тековен данок		
Тековна година	-	17.416
Одложен данок		
Појава и анулирање на привремени разлики	-	35.653
Вкупен данок на добивка во добивката или загубата	<u>-</u>	<u>53.069</u>

Почнувајќи од 1 јануари 2009 и во текот на 2010 година, Владата на Република Македонија вовеле неколку измени во Законот за данок на добивка. Според овие измени основна за пресметување на данокот на добивка се непризнаените трошоци направени во текот на фискалната година, додека данокот на добивка се плаќа во моментот на распределба на добивката во форма на дивиденда на странски правни лица, странски и домашни физички лица. Распределбата на дивиденда меѓу домашните друштва е ослободена од данок. Исто така, данокот од добивка ќе се применува во моментот на распределба на добивката во форма на дивиденда. Последователно на тоа се додека добивката остане нераспределена, нема да се применува данок од добивка (види белешка 2.18).

До сега даночните власти извршија целосна даночна ревизија на Друштвото за 2005 година и за претходните години. Исто така ревизија на персоналниот данок беше извршена од даночните власти за периодот од 1 јануари 2005 година до 31 март 2006 година. Во текот на 2010 година има спроведено ревизија од страна на Управата за јавни приходи, за данок на добивка за 2008 и 2009 година, задржан данок за 2007 и 2008 и ДДВ за 2009 година. Покрај тоа, во 2011 година Управата за јавни приходи спроведе ревизија за задржаниот данок за 2010 година и даночна ревизија на одредени договори за услуги од перспектива на трансферни цени кои беа без наоди.

Даночните власти можат во период од 5 години од датумот на поднесениот даночен извештај да извршат ревизија и да утврдат дополнителни даночни обврски и казни. Во случај на даночна евазија или даночна измама периодот на застареност може да се продолжи до 10 години. Раководството нема сознанија за околности кои би можеле да доведат до значајни материјални обврски во контекст на горенаведеното, освен оние евидентирани во посебните финансиски извештаи.

24. ДИВИДЕНДИ

Собранието на акционери на Друштвото на нивниот состанок одржан на 14 април 2011 година ја усвои одлуката за исплата на дивиденда за 2010 година. Одлуката за исплата на дивидендата за 2010 година е во вредност од МКД 5.947.479 илјади од нето добивката за 2010 година. Дивидендата беше исплатена во април 2011 година. До датумот на објавување на овие посебни финансиски извештаи не се објавени дивиденди за 2011 година.

25. НАЕМИ И ОСТАНАТИ ПРЕВЗЕМЕНИ ОБВРСКИ

25.1. Превземени обврски од оперативен наем - каде што Друштвото е наемател:

Превземените обврски од оперативен наем - каде што Друштвото е наемател главно се однесуваат на наем на деловен простор и останати телекомуникациски уреди.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Идните вкупни минимални плаќања за наем по основ на нераскинливи оперативни договори за наем се како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
Под 1 година	29.348	28.095
Помеѓу 1 и 5 години	26.644	37.341
Над 5 години	158	276
	<u>56.150</u>	<u>65.712</u>

25.2. Превземени обврски од оперативен наем - каде Друштвото е наемодавател:

Превземените обврски од оперативен наем - каде Друштвото е наемодавател главно се однесуваат на наеми за деловен простор.

Идните вкупни минимални побарувања за наем по основ на нераскинливи оперативни договори за наем се како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
Под 1 година	514	554
Помеѓу 1 и 5 години	76	378
	<u>590</u>	<u>932</u>

25.3. Превземени обврски од капитални инвестиции

Вкупниот износ на договорени капитални инвестиции на 31 декември 2011 година изнесува МКД 301.413 илјади (2010: МКД 244.821 илјади). Дополнително, во 2011 година Друштвото потпиша договор за размена на три нејзини административни згради и парична надокнада во замена за нова зграда во 2012 година, што резултираше во одобрени капитални инвестиции на 31 декември 2011 година од МКД 2.079.038 илјади (види белешка 10).

26. ДОПОЛНИТЕЛНИ ОБЕЛОДЕНУВАЊА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА

Друштвото ги класифицира мерењата по објективна вредност користејќи хиерархија на објективна вредност која ја одредува релевантноста на информациите коишто се користат во формирањето на објективната вредност. Во хиерархијата на објективна вредност постојат следните нивоа:

- а) котираны цени (неприлагодени) на активните пазари за идентични средства (Ниво 1);
- б) останати информации за средствата освен котираните цени вклучени во Ниво 1 коишто се достапни од извори надвор од Друштвото, директно или индиректно (Ниво 2); и
- в) информации за средства коишто не базираат на податоци од надворешни пазари (Ниво 3).

Хиерархиското ниво на објективната вредност во рамките на објективното мерење на вредноста е категоризирано во целост и утврдено врз основа на најниското ниво на информации коишто се релевантни за објективното мерење на вредностите во целост. Релевантноста на информациите е оценувана во однос објективното мерење на вредноста во целост.

Не постои трансфер на финансиските средства помеѓу Ниво 1 и Ниво 2.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

26.1. Финансиски средства - Сегашна вредност и објективни вредности

Табелата подолу ја прикажува поделбата на финансиските средства на 31 декември 2010 година.

Средства Во илјади денари	Финансиски средства				Сегашна вредност	Објективна вредност
	Заеми и побарувања	Задржани до доспевање	Располож- ливи за продажба (Ниво 2)	Објективна вредност во добивката или загубата (Ниво 1)		
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	1.009.511	-	-	-	1.009.511	1.009.511
Депозити во банки	5.777.401	-	-	-	5.777.401	5.777.401
Побарувања од купувачи и останати побарувања	1.724.088	-	-	-	1.724.088	1.724.088
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата	-	-	-	65.125	65.125	65.125

Табелата подолу ја прикажува поделбата на финансиските средства на 31 декември 2011 година.

Средства Во илјади денари	Финансиски средства				Сегашна вредност	Објективна вредност
	Заеми и побарувања	Задржани до доспевање	Располож- ливи за продажба (Ниво 2)	Објективна вредност во добивката или загубата (Ниво 1)		
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	540.752	-	-	-	540.752	540.752
Депозити во банки	5.706.966	-	-	-	5.706.966	5.706.966
Побарувања од купувачи и останати побарувања	1.945.451	-	-	-	1.945.451	1.945.451
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата	-	-	-	54.083	54.083	54.083

Заемите и побарувањата се мерат по амортизирана вредност, додека средства кои што се расположливи за продажба и кои што се чуваат за тргување се мерат по објективна вредност.

Паричните средства и еквиваленти на паричните средства, банкарски депозити, побарувањата од купувачите и останатите тековни финансиски средства главно имаат краток рок на доспевање. Од овие причини нивната сегашна вредност на крајот на периодот на известување е приближна на нивната објективна вредност.

Финансиските средства расположливи за продажба претставуваат акции вреднувани по објективна вредност.

Финансиските средства кои се прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата вклучуваат вложувања во сопственички инструменти во вредност од МКД 54.083 илјади (2010: МКД 65.125 илјади) кои се пресметани врз основа на нивната пазарна вредност на Македонската Берза на Хартии од Вредност. Промените на пазарните цени на другите финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата се евидентирани во приходи од финансирање во добивката или загубата (види белешка 21 и 22). Набавната вредност на овие капитални инвестиции изнесува МКД 31.786 илјади (2010: МКД 31.786 илјади).

Белешки кон посебните финансиски извештаи

26.2. Останати обелоденувања во врска со финансиските инструменти

Друштвото е исто така изложено на ризик којшто произлегува од можно повлекување на гаранции во номинален износ од МКД 1.987 илјади на 31 декември 2011 година (2010 МКД 9.570 илјади). Овие гаранции се издадени од македонски банки на име на Друштвото како гаранции за обезбедување на исполнувањето на одредени договорни обврски на Друштвото. Друштвото донесува одлуки врз основа на своите договорни обврски и очекувања и во иднина, затоа не се случило повлекување на гаранциите, и не се очекува да се случи ни во иднина.

Не постојат финансиски средства или обврски, кои се рекласификувани во друга категорија на финансиски инструменти.

Не постојат финансиски средства кои се трансферирани на начин, на кој дел или сите финансиски средства не се квалификуваат за депризнавање.

27. НЕИЗВЕСНИ ОБВРСКИ

Друштвото има неизвесни обврски во однос на правни и регулаторни барања коишто произлегуваат од редовното работење. Раководството на Друштвото не предвидува дека ќе дојде до појава на материјални обврски од неизвесните обврски освен оние коишто се резервирани (види белешка 14).

28. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СТРАНИ

Сите трансакции со поврзаните страни произлегуваат од тековното работење и нивната вредност материјално не се разликува од условите кои би преовладувале во пазарни услови.

Трансакциите со поврзани страни се состојат од обезбедување и добивање на телекомуникациски услуги и опрема, одобрување заеми и обезбедување на консултантски услуги за раководството. Износите на побарувањата и обврските се прикажани во соодветните белешки (види белешка 7 и 13).

Приходите и трошоците со поврзаните страни на Друштвото се следните:

Во илјади денари	2011		2010	
	Приходи	Трошоци	Приходи	Трошоци
T-Mobile Macedonia AD Skopje	708.430	1.183.803	694.405	1.064.570
Magyar Telekom Group				
Magyar Telekom Plc	21.415	47.659	23.579	66.107
IQSYS Magyar Telekom	-	7.481	-	11.282
Telemakedonija AD	249	-	248	-
Crnogorski Telekom	-	-	12	-
Novatel	3.438	-	2.697	151
Origo Zrt	-	-	-	469
Deutsche Telekom Group				
Deutsche Telekom AG	1.463.671	230.569	1.321.963	213.278
Hrvatski Telekom	-	-	21	-
T-Systems	9.856	2.221	6.268	2.030
Detecon	-	3.119	-	21.111
OTE Globe	19.712	32.173	18.847	16.047
Romtelekom	-	1.814	198	150

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Побарувањата и обврските со поврзаните страни на Друштвото се следните:

Во илјади денари	2011		2010	
	Побарувања	Обврски	Побарувања	Обврски
T-Mobile Macedonia AD Skopje	308.115	377.209	148.573	359.293
Magyar Telekom Group				
Magyar Telekom Plc	3.567	38.549	1.784	50.269
IQSYS Magyar Telekom	-	1.845	-	5.635
Telemakedonija AD	23	-	21	-
Novatel	565	489	367	1.553
Deutsche Telekom Group				
Deutsche Telekom AG	244.418	59.160	97.362	37.329
OTE Globe	7.608	11.181	925	-
Romtelekom	-	1.814	66	7.884
T-Systems	2.546	7.518	2.372	3.733
Detecon	-	311	-	3.658
Slovak Telekom	-	7.872	-	-

29. НАДОМЕСТОЦИ НА КЛУЧНОТО РАКОВОДСТВО

Вкупниот износ на надоместоци за клучното раководство во Друштвото, вклучувајќи ги поврзаните даноци и придонеси, се прикажани подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Краткорочни бенефиции (вклучувајќи ги поврзаните даноци)	124.237	115.636
Законски придонеси за краткорочните бенефиции	6.005	6.185
Плаќања засновани на акции	10.030	1.591
	<u>140.272</u>	<u>123.412</u>

Надоместоците на членовите на Одборот на директори на Друштвото изнесуваат МКД 6.200 илјади (2010: МКД 4.650 илјади) и се вклучени во Краткорочни бенефиции.

Плаќањата засновани на акции претставуваат компензација за клучното раководство од страна на Друштвото како дел од среднорочниот план за стимулација (МТИР) воведен од страна на Маѓар Телеком АД додека целите кои треба да бидат исполнети се базираат на перформансите на акциите на Маѓар Телеком АД. Вклучени лица се врвното и средното раководство на Групацијата Маѓар Телеком.

МТИР е управуван од страна на Маѓар Телеком АД додека компензацијата на клучното раководство од Друштвото поврзана со МТИР паѓа на товар на Друштвото (за МТИР програмата која стартува 2008, 2009 и 2010) и е вклучена во Трошоци за вработените (Бонуси) спрема Останати резервирања (види белешка 17 и 14).

30. ПОСЛЕДОВАТЕЛНИ НАСТАНИ

Нема настани после денот на изготвување на извештајот за финансиска состојба кои ќе влијаат на добивката или загубата, посебниот извештај за финансиска состојба или паричните текови за 2011 година.

Македонски Телеком АД – Скопје
Консолидирани финансиски извештаи
за годината којашто завршува на
31 декември 2011
Со извештај на независниот ревизор

Содржина

Извештај на независниот ревизор

Консолидирани финансиски извештаи

Консолидиран извештај за финансиската состојба	1
Консолидиран извештај за сеопфатна добивка	2
Консолидиран извештај за парични текови	3
Консолидиран извештај за промените во главнината	4
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи	5

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Управниот Одбор и Акционерите на Македонски Телеком АД Скопје

Извештај за консолидираните финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените консолидирани финансиски извештаи на Македонски Телеком АД Скопје (“Друштвото”) и неговите подружници Т-Мобиле Македонија АД Скопје и Фондацијата Е-Македонија Скопје (заедно “Групацијата”) кои што го вклучуваат консолидираниот извештај за финансиската состојба заклучно со 31 декември 2011 година, како и консолидираниот извештај за сеопфатната добивка, консолидираниот извештај за промени во главнината и консолидираниот извештај за паричните текови за годината којашто завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на менаџментот за финансиските извештаи

Менаџментот е одговорен за подготвувањето и објективното презентирање на овие консолидирани финансиски извештаи во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на консолидираните финансиски извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие консолидирани финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали консолидираните финансиски извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на консолидираните финансиски извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на консолидираните финансиски извештаи, за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективноста на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на консолидираните финансиски извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според наше мислење, приложените консолидирани финансиски извештаи, во сите материјални аспекти, даваат вистинска и објективна слика на финансиската состојба на Групацијата заклучно со 31 декември 2011 година, како и на нејзината финансиска успешност и нејзините парични текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување.

Рисекофенкоме Соорич Ревизија ДОО

20 февруари, 2012 година
Скопје

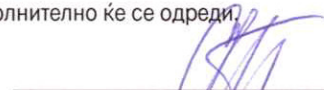
ПРАЈСВОТЕРХАУСКУПЕРС РЕВИЗИЈА ДОО Скопје

Консолидиран извештај за финансиската состојба

Во илјади денари	Белешка	На 31 декември	
		2011	2010
Средства			
Тековни средства			
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	5	1.078.115	1.414.072
Депозити во банки	6	7.943.462	8.205.444
Побарувања од купувачи и останати побарувања	7	3.079.753	3.119.685
Побарувања за останати даноци	8	59.850	94.732
Побарувања од данок на добивка		-	8.882
Залихи	9	579.450	504.994
Средства наменети за продажба	10	628.252	38.139
Вкупно тековни средства		13.368.882	13.385.948
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	11	12.924.131	14.912.186
Аванси за недвижности, постројки и опрема		24.149	23.172
Нематеријални средства	12	2.519.139	2.590.138
Побарувања од купувачи и останати побарувања	7	329.634	315.279
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата		54.083	65.125
Останати нетековни средства		612	305
Вкупно нетековни средства		15.851.748	17.906.205
Вкупно средства		29.220.630	31.292.153
Обврски			
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачите и останати обврски	13	3.082.231	3.721.905
Обврски за останати даноци	8	53.324	28.761
Резервирања за останати обврски и плаќања	14	132.349	388.202
Вкупно тековни обврски		3.267.904	4.138.868
Нетековни обврски			
Обврски кон добавувачите и останати обврски	13	85.275	97.802
Резервирања за останати обврски и плаќања	14	369.583	527.340
Вкупно нетековни обврски		454.858	625.142
Вкупно обврски		3.722.762	4.764.010
Капитал			
Акционерски капитал		9.583.888	9.583.888
Премија за издавање акции		540.659	540.659
Сопствени акции		(3.738.358)	(3.738.358)
Останати резерви		2.475.068	2.475.068
Акумулирана добивка		16.636.611	17.666.886
Вкупно капитал	15	25.497.868	26.528.143
Вкупно капитал и обврски		29.220.630	31.292.153

Консолидираните финансиски извештаи прикажани на страниците од 1 до 51 беа одобрени од страна на Раководството на Македонски Телеком АД - Скопје на 20 февруари 2012 година, и се предмет на разгледување и одобрување од Одборот на директори на 27 февруари 2012 година и од акционерите на денот кој дополнително ќе се одреди.

Даниел Сас
Главен извршен директор

Славко Пројкоски
Главен директор за финансии

Консолидиран извештај за сеопфатната добивка

Во илјади денари	Белешка	За годината завршена на 31 декември	
		2011	2010
Приходи	16	15.694.588	17.209.122
Амортизација		(3.610.804)	(3.161.352)
Трошоци за вработените	17	(1.538.747)	(1.696.490)
Плаќања кон останати оператори		(1.566.762)	(1.595.239)
Останати расходи од работењето	18	(4.229.650)	(4.896.321)
Трошоци од работење		(10.945.963)	(11.349.402)
Останати оперативни приходи	19	22.544	13.809
Оперативна добивка		4.771.169	5.873.529
Расходи од финансирање	20	(92.568)	(181.478)
Приходи од финансирање	21	238.603	436.347
Приходи од финансирање - нето		146.035	254.869
Добивка пред оданочување		4.917.204	6.128.398
Данок од добивка	22	-	(78.192)
Добивка за годината		4.917.204	6.050.206
Вкупна сеопфатна добивка за годината		4.917.204	6.050.206
Информација за заработката по акција:			
Обична и разводнета заработка по акција (во денари)		57,01	70,14

Консолидиран извештај за парични текови

Во илјади денари	Белешка	За годината завршена на 31 декември	
		2011	2010
Оперативни активности			
Нето добивка пред оданочување		4.917.204	6.128.398
Корекции за:			
Амортизација		3.610.804	3.161.352
Исправка/(поврат) на вредноста на залихите до нето продажна вредност		9.245	(25.727)
Загуба/(добивка) од промена на објективната вредност на финансиските средства	20/21	11.425	(3.158)
Исправка на вредноста на побарувања од купувачи и останати побарувања	18	595	147.407
Нето ослободување на резервирања за останати обврски и плаќања	14	(133.214)	(42.931)
Нето добивка од продажба на опрема		(22.544)	(13.809)
Приходи од дивиденди	21	(3.282)	(2.789)
Расходи од камати	20	42.408	250
Приходи од камати	21	(231.004)	(382.028)
Ефект од промена на курсот на паричните средства и еквивалентите на парични средства		(344)	589
Парични средства добиени од работењето пред промената во обртниот капитал		8.201.293	8.967.554
(Зголемување)/намалување на залихите		(83.701)	50.072
Намалување/(зголемување) на побарувањата		70.082	(637.162)
Намалување на обврските		(643.382)	(510.118)
Парични средства добиени од работењето		7.544.292	7.870.346
Платени камати		(1.494)	(250)
Данок од добивка		8.882	112.518
Паричен тек добиен од оперативни активности		7.551.680	7.982.614
Инвестициони активности			
Набавка на недвижности, постројки и опрема		(1.863.018)	(2.493.217)
Набавка на нематеријални средства		(631.358)	(475.505)
(Одобрени)/Наплатени заеми		(17.158)	1.713
Депозити вратени од банки		11.066.115	17.210.256
Депозити пласирани во банки		(10.804.232)	(16.843.686)
Приливи од дивиденди		3.282	2.789
Приливи од продажба на опрема		68.207	34.698
Примени камати		237.660	473.607
Паричен тек користен во инвестициони активности		(1.940.502)	(2.089.345)
Финансиски активности			
Исплата на дивиденди		(5.947.479)	(6.470.029)
Паричен тек користен во финансиски активности		(5.947.479)	(6.470.029)
Нето намалување на паричните средства и еквиваленти на паричните средства		(336.301)	(576.760)
Парични средства и еквиваленти на парични средства на 1 јануари		1.414.072	1.991.421
Ефект од промена на курсот на паричните средства и еквивалентите на парични средства		344	(589)
Парични средства и еквиваленти на парични средства на 31 декември	5	1.078.115	1.414.072

Консолидиран извештај за промени во главнината

Во илјади денари	Беле- шка	Акционер- ски капитал	Премија од издавање акции	Сопствени акции	Останати резерви	Акумулирана добивка	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2010 -		9.583.888	540.659	(3.738.358)	2.475.068	18.086.709	26.947.966
Вкупна сеопфатна добивка за годината		-	-	-	-	6.050.206	6.050.206
Исплатени дивиденди		-	-	-	-	(6.470.029)	(6.470.029)
Состојба на 31 декември 2010 -	15	9.583.888	540.659	(3.738.358)	2.475.068	17.666.886	26.528.143
Состојба на 1 јануари 2011 -		9.583.888	540.659	(3.738.358)	2.475.068	17.666.886	26.528.143
Вкупна сеопфатна добивка за годината		-	-	-	-	4.917.204	4.917.204
Исплатени дивиденди		-	-	-	-	(5.947.479)	(5.947.479)
Состојба на 31 декември 2011	15	9.583.888	540.659	(3.738.358)	2.475.068	16.636.611	25.497.868

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

1.1. За Друштвото

Овие консолидирани финансиски извештаи се однесуваат на групацијата на Македонски Телеком АД - Скопје, која ги вклучува Македонски Телеком АД – Скопје, Т-Мобиле Македонија АД Скопје и фондацијата е-Македонија – Скопје (во понатамошниот текст: „Групацијата“).

Македонски Телеком, АД – Скопје (во понатамошниот текст: „Друштвото“) е акционерско друштво регистрирано во Република Македонија.

Непосредно матично друштво на Групацијата е АД Каменимост Комуникации Скопје, во доброволна ликвидација, во сопственост на Маѓар Телеком АД регистрирано во Унгарија. Основно матично друштво е Дојче Телеком АД регистрирано во Сојузна Република Германија.

Друштвото е водечка компанија која обезбедува услуги од областа на фиксната телефонија, додека Т-Мобиле Македонија АД (во понатамошниот текст: „Подружницата“) е водечка компанија која обезбедува услуги од областа на мобилната телефонија во Македонија. е-Македонија е фондација, основана за цели на поддршка на примената и развојот на информационата технологија во Македонија.

Работењето на телекомуникацискиот сектор во Република Македонија е регулирано со Законот за електронски комуникации („ЗЕК“) донесен во март 2005 година. Според ЗЕК, Друштвото е определено како оператор со Значителна пазарна моќ („ЗПМ“) на пазарот на фиксни телекомуникациски мрежи и услуги, вклучувајќи го и пазарот за пристап на мрежи за пренос на податоци и закуп на линии

Во јануари 2012 година беа предложени промени во ЗЕК кои главно беа фокусирани на презентација и локација на итен повик, годишни такси за Агенцијата за електронски комуникации („Агенцијата“), мерење на параметрите за одредување на квалитет, бесплатни СМС пораки за национално и културно наследство од сите оператори и развој на IP размената. Друштвото и другите оператори и даватели на услуги, плаќаат годишна такса од 0,5% од годишниот приход на операторот или давателот на услугата кој е реализиран со користење на јавната комуникациска мрежа и од обезбедување на јавни комуникациски услуги во текот на претходната година (или дел од годината кога операторот или давателот на услугата започнал со своите комерцијални услуги), но не повеќе од 250.000 евра. Агенцијата развива општа стратегија за периодот од следните пет години (2012-2017). Објавата на официјалниот документ за стратегијата на Агенцијата се очекува до крајот на првиот квартал во 2012 година.

На 29 јуни 2011 година Друштвото е назначено за Провајдер за универзални услуги за фиксни телефонски услуги, јавни телефонски говорници и еднаков пристап за хендикепираните крајни корисници. Друштвото започна со обезбедување на овие услуги од 1 јануари 2012 година и е обврзано истите да ги обезбедува во следните пет години.

Друштвото има обврска за формирање на цена базирана на трошоци за регулираните големопродажни услуги, употребувајќи ја методологијата за долгорочно зголемување на трошоците („LRIC“). Во текот на декември 2010 година, Агенцијата ги објави резултатите од LRIC Bottom – up трошочниот модел, развиен од нејзина страна. Резултатите од трошочниот модел се применуваат од 1 април 2011 година и резултираа со намалување на месечните претплати за локален пристап на разврзана јамка („ULL“) и стапката за интерконекија (за почеток, престанок и транзит), како и на месечните надоместоци за интерконекија и колокација.

Врз основа на анализата на Агенцијата на релевантните пазари 1- 6 поврзана со говорните малопродажни услуги од фиксната телефонија и програмата на Агенцијата за 2011, Агенцијата со ангажираните консултантите го започна процесот на развој и имплементација на методологијата за регулирање на малопродажните цени во октомври 2011 година. Овие активности ќе резултираат со поинтензивно регулирање на малопродажните цени на Друштвото.

На 14 октомври 2011 година, Агенцијата претстави детален план за Bottom – up LRIC модел развиен од консултантите кој се очекува да резултира во промена на Bitstream Access („BSA“) ценовните модели и ќе го измени описот на услугата.

Во согласност со PSTN миграцијата на мрежата на Друштвото, Агенцијата ги одобри предложените измени на Друштвото за големопродажните понуди (процеси, технички услови и цени) кои се применуваат од 1 јануари 2012 година.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Почнувајќи од ноември 2011, Друштвото ја претстави малопродажната ADSL услуга на самостојна основа (така наречен самостоен DSL). Клиентите веќе не се обврзани да имаат PSTN претплата. Истата услуга, исто така, ќе биде понудена и за големопродажба.

Иницијално FTTx регулатива беше воведена во вториот квартал од 2011 година со наметната обврска на референтна Пристапна Понуда за кабелска канализација и бакарни кабли наметната на Друштвото од страна на Агенцијата. Новата референтна понуда за пристап до мрежата на Друштвото (за кабелска канализација и бакарни кабли) беше воведена во Декември 2011 година. Агенцијата најави развој на Bottom – up LRIC моделот од страна на консултанти за кабелска канализација, бакарни кабли како и изнајмени линии.

Почнувајќи од септември 2011 година нови процедури за преносливост на број се применуваат за сите оператори во Македонија. Целата размена на податоци за преносливост на број помеѓу операторите е имплементирана преку централната база на податоци и пократки рокови се имплементирани во фиксната мрежа (два дена за пренос) и мобилната мрежа (еден ден за пренос) соодветно. Друштвото и Подружницата почнувајќи од 1 септември воведоа бип сигнал за информирање на своите корисници дека нивниот разговор е со пренесен број. Сигналот е еднаков за сите оператори.

Врз основа на вториот круг извршени анализи на Пазарот 16 и LRIC моделот на трошоци, цената за терминирање на повик во јавна мобилна комуникациска мрежа („MTR“) е дефиниран со рамномерно намалување во временска рамка од четири години (до 2013 година). Почнувајќи од септември 2011 година, цената на националниот MTR се намали на МКД 3,1 и намалувањето ќе продолжи секоја година за МКД 0,1 се до нивото од МКД 2,9 за минута во септември 2013 година. Истовремено, тековниот MTR за ONE и VIP е МКД 3,4 за минута и МКД 4,6 за минута респективно, кои ќе се намалат на МКД 2,9 денари во септември 2013 година.

СМС услугата официјално е регулирана на ниво од МКД 2 за СМС.

На 13 октомври 2011 година, Агенцијата објави јавен повик за LTE (790 – 862 MHz фреквенциски опсег). Во декември 2011 година, Подружницата и испрати на Агенцијата заинтересираност за лиценцата.

Од август 2006 година, Друштвото има повеќе од 100 акционери како резултат на продажбата на дел од акциите во сопственост на Владата на Република Македонија преку аукциите организирани во текот на јуни 2006 година. Согласно Законот за хартии од вредност, со ова, Друштвото се квалификува како компанија со посебни обврски за известување кои главно се состојат од доставување на квартални, полугодишни и годишни финансиски информации до Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија.

Регистрирана адреса на Друштвото е ул. Орце Николов бб, 1000 Скопје, Република Македонија. Просечниот број на вработени во 2011 година беше 1.670 (2010: 1.726).

1.2. Истрага за одредени договори за консултантски услуги

На 13 февруари 2006 година, Маѓар Телеком АД, доминантниот сопственик на Друштвото, (преку Каменимост Комуникации АД – Скопје (во ликвидација), мнозински сопственик на Друштвото), објави дека е спроведена истрага за одредени договори склучени од друга подружница на Маѓар Телеком АД, со цел да се утврди дали договорите биле склучени во спротивност на политиките на Маѓар Телеком АД или важечките закони или регулативи. Одборот за ревизија на Маѓар Телеком ги ангажираше White & Case како свој независен правен советник за целите на спроведувањето на интерната истрага. Последователно на ова, на 19 февруари 2007 година, Одборот на директори на Друштвото, врз основа на препораката на Одборот за ревизија на Друштвото и Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД донесе одлука за спроведување на независна интерна истрага во однос на одредени договори во Македонија.

Врз основа на јавно достапните информации, како и информациите добиени од Маѓар Телеком, и како што беше претходно обелоденето, Одборот за ревизија на Маѓар Телеком спроведе интерна истрага во однос на одредени договори поврзани со активностите на Маѓар Телеком и/или нејзините подружници во Црна Гора и во Македонија, кои вкупно изнесуваа повеќе од 31 милион евра. Поконкретно, интерната истрага испитуваше дали Маѓар Телеком и/или нејзините подружници во Црна Гора и во Македонија извршиле плаќања коишто се забранети со законите или прописите на САД, вклучувајќи го и Законот на САД за спречување на корумпирано однесување во странство („FCPA“). Друштвото претходно ги обелодени резултатите од интерната истрага.

Одборот за ревизија на Маѓар Телеком го информираше Министерството за правда на САД („МП“) и Комисијата за хартии од вредност на САД („КХВ“) за интерната истрага. МП и КХВ започнаа истрага за активностите коишто беа

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

предмет на интерната истрага. Дополнителни информации во врска со интерната истрага се содржани во финансиските извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2010 година.

Во 2011 година, Маѓар Телеком склучи конечни спогодби со МП и КХВ за решавање на истрагите на МП и КХВ поврзани со Маѓар Телеком. Со спогодбите завршија истрагите на МП и КХВ.

Маѓар Телеком склучи двегодишен договор за одложено гонење („ДОГ“) со МП, според кој Маѓар Телеком беше обвинет за прекршување на одредбите од ФЦПА за спречување на давање поткуп и за две прекршувања на одредбите на FCPA што се однесуваат на водењето на деловните книги и евиденцијата. Во согласност со ДОГ, на 29 декември 2011 година, МП поднесе кривична информација („Информација“) во која овие обвиненија се изнесуваат до Окружниот суд на САД за Источната област на Вирџинија. Маѓар Телеком се согласи да ги признае наводите на МП и да преземе одговорност за дејствијата согласно обвинението изнесено во Информацијата. Маѓар Телеком се сложи да плати кривична казна во износ од 59,6 милиони американски долари, да соработува со МП во идни истраги, да се воздржи од какви било прекршувања на сојузниот кривичен закон на САД, да продолжи да ја спроведува програмата за усогласеност и да поднесува извештај за програмата за усогласеност до МП на годишно ниво во текот на времетраењето на ДОГ. МП ќе ги отфрли обвиненијата по завршувањето на двегодишниот период, доколку Маѓар Телеком не го прекрши ДОГ.

На 29 декември 2011 година, КХВ поднесе Тужба („Тужба“) во Окружниот суд на САД за Јужната област на Њујорк и предложи Конечна пресуда против Маѓар Телеком („Конечна пресуда“). Без да ги признае или да ги негира наводите во Тужбата, Маѓар Телеком се согласи кон поднесувањето на Тужбата и донесувањето на Конечна пресуда за решавање на истрагата на КХВ. Во Тужбата се наведени граѓански прекршувања на одредбите од FCPA за спречување на давање поткуп, водење на деловните книги и евиденција и за интерни контроли. Со Конечната пресуда, којашто беше одобрена од страна на Окружниот суд на САД за Јужната област на Њујорк на 3 јануари 2012 година, на Маѓар Телеком му е изречена трајна забрана во однос на прекршувањето на овие одредби и се бара од Маѓар Телеком да плати 25,2 милиони американски долари за враќање на нелегално стекната добивка и 6,0 милиони американски долари камата на тие средства за периодот пред донесувањето на пресудата.

Во конечните спогодби, МП и КХВ ги земале предвид пријавувањето на делото од страна на Маѓар Телеком, темелната интерна истрага, корективните мерки и соработката во истрагите на МП и КХВ. Маѓар Телеком презема неколку корективни мерки за справување со прашањата што беа идентификувани во текот на овие истраги. Овие мерки вклучуваат чекори кои имаат за цел ревидирање и подобрување на интерните контроли на Маѓар Телеком, како и воспоставување на Програма за корпоративна усогласеност. Програмата за корпоративна усогласеност ја подобрува свесноста за политиките и процедурите за усогласеност на Маѓар Телеком по пат на обуки, работењето на телефонска линија за пријава на прекршоци, и мониторингот и комуникацијата со вработените и подружниците на Маѓар Телеком. Маѓар Телеком останува целосно посветен кон одговорно корпоративно однесување.

На 6 јануари 2012 година, Маѓар Телеком плати кривична казна во износ од 59,6 милиони американски долари во согласност со спогодбата со МП, а на 23 јануари 2012 година Маѓар Телеком плати 25,2 милиони американски долари за враќање на нелегално стекната добивка и 6,0 милиони американски долари камата за периодот пред донесувањето на пресудата во согласност со спогодбата со КХВ, што изнесува вкупно 90,8 милиони американски долари коишто се платени во врска со спогодбите со МП и КХВ.

Погоре наведената спогодба од страна на Маѓар Телеком и поврзаната обврска не беа евидентирани во консолидираните финансиски извештаи на Групацијата. Овие износи беа одразени во консолидираните финансиски извештаи на Маѓар Телеком и не се одразени во консолидираните финансиски извештаи на Друштвото..

Според информациите што му беа доставени на друштвото од страна на Маѓар Телеком АД на 2 декември 2009 година, Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД, на Одборот на директори на Маѓар Телеком му достави „Извештај за Истрага до Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД“ од 30 ноември 2009 година (во понатамошниот текст „Финален извештај“).

Во врска со издавањето на Финалниот извештај и информациите доставени до Друштвото од страна на Маѓар Телеком, во јануари 2010 година Претседателот на Одборот на директори на Друштвото побара правна и даночна експертиза од трета страна за проценка на потенцијалните сметководствени и даночни импликации што произлегуваат од трансакциите извршени од страна на Друштвото и неговата подружница коишто се предмет на Финалниот извештај.

Надворешните експерти изготвија извештаи (во понатамошниот текст: „Извештаите“) за нивната проценка и ги доставија Извештаите до Претседателот на Одборот на директори на Друштвото и до Раководството на Друштвото и

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

неговата подружница, соодветно. Како резултат, врз основа на анализата на даночните и правните експерти и информациите што му беа достапни на Раководството во врска со трансакциите предмет на Финалниот извештај, беше идентификуван износ од МКД 248.379 илјади како потенцијално даночно влијание (заедно со поврзаната казнена камата) заклучно со 31 Декември 2009 што произлегува од трансакциите спроведени од страна на Друштвото и неговата подружница коишто се предмет на Финалниот извештај). Во 2010 година идентификуваниот износ во врска со потенцијалното даночно влијание (заедно со поврзаната казнена камата) изнесуваше МКД 261.834 илјади од кои МКД 227.972 денари илјади кои се однесуваа на Друштвото беа исплатени во 2010 година согласно извршна одлука, издадена од страна на Управата за јавни приходи. Во Подружницата, заклучно со 31 декември 2011 сумата за идентификуваното потенцијално даночно влијание (заедно со поврзаната затезна камата) изнесува МКД 36.019 илјади. (види белешка 14). Исто така, вредноста на еден договор од МКД 105.147 илјади капитализирана во рамките на сопствените акции беше корегирана во консолидираните финансиски извештаи за 2009 година како да овие плаќања биле прикажани како трошок во 2006 година наместо како капитализирани во рамките на сопствените акции како што беше првично известно. Другите договори што се идентификувани во Финалниот извештај и извештаите изготвени од даночните и правните експерти во врска со трансакциите извршени од страна на Друштвото и неговата подружница биле прикажани како трошок во поврзаните периоди (2001-2007 година).

Во мај 2008 година, Министерството за внатрешни работи („МВР“) на Република Македонија („РМ“) до Друштвото поднесе официјално писмено барање за информации и документација во однос на одредени плаќања за консултантски услуги и авансна дивиденда, како и одредени набавки и договори. Во јуни 2008 година, Друштвото достави копии од побараните документи. Во истиот период, Т-Мобиле Македонија исто така доби слични барања за доставување на одредена документација до Министерството за внатрешни работи на РМ којашто беше уредно доставена.

Во октомври 2008 година, Истражниот судија од Основниот суд Скопје 1 – Скопје (кривичен суд) му издаде официјален писмен налог на Друштвото да предаде одредена оригинална документација. Подоцна, во октомври 2008 година, Друштвото официјално и лично ја предаде побараната документација. Од МВР беа доставени дополнителни писмени барања, при што Друштвото ја обезбеди побараната документација.

Врз основа на јавни информации достапни од 10 декември 2008 година имаме сознанија дека Одделот за организиран криминал при МВР ги предал досиејата на канцеларијата на Основното јавно обвинителство за организиран криминал и корупција со предлог да се покрене кривична постапка против Атила Сендреи (поранешен Главен извршен директор на Македонски Телеком АД - Скопје), Ролф Плат (поранешен Главен финансиски директор на Македонски Телеком АД - Скопје), Михаил Кефалојанис (поранешен член на Одборот на директори во Каменимост и поранешен член на одборот на директори во Телемакедонија) и Золтан Кишјухас (поранешен Главен извршен директор на Каменимост и поранешен неизвршен член на Одборот на директори на Македонски Телеком АД - Скопје) поради основано сомнение за извршено кривично дело. За овие лица се предлага да бидат обвинети за „злоупотреба на службена должност и овластувања“ на нивните позиции во Македонски Телеком АД - Скопје преку склучување на договори за консултантски услуги во однос на коишто немало намера ниту пак потреба од какви било услуги за возврат.

Основниот суд Скопје 1 во Скопје, Истражен оддел за организиран криминал достави покана до Друштвото во врска со кривичните пријави против претходно наведените лица и побара изјава дали Друштвото претрпело какви било штети како резултат на наведените договори за консултантски услуги.

По неколку одложувања на судското рочиште за истражната постапка што се води при Основниот Суд Скопје 1 Скопје, на рочиштето одржано на 13 април 2009 година, претставниците на Македонски Телеком АД – Скопје го презентираа ставот на Друштвото дека земајќи ја предвид тековната независна интерна истрага спроведувана од страна на White&Case, а одобрена од страна на Одборот на директори на Друштвото, прерано е да се најави каква било штета којашто би можела да биде причинета со спроведувањето на наведените договори или во врска со нив. На 11 мај 2010 година беше изведена експертиза и експерти од Министерството за правда на Република Македонија – Канцеларија за судска експертиза - Скопје, побара дополнителни документи од страна на Друштвото со цел да се подготви експертизата. Експертите побараа дополнителни информации во врска со одредени договори склучени во 2005 и 2006 година, и поврзаните фактури. На 1 ноември 2010 година Друштвото ги собра и достави бараните информации/документи до Канцеларија за судска експертиза.

На 14 март 2011 година, од Основниот суд Скопје 1 Друштвото доби примерок од документот „Наод и мислење“, од ноември 2010 година, издаден од Бирото за судско вештачење на Основниот суд Скопје 1 како резултат од вештачењето. Документот „Наод и мислење“ се однесува на и содржи заклучоци за пет договори склучени со Чаптекс и Космотелко во 2005 и 2006 година, а кои претходно биле разгледани од страна на Одборот за ревизија на Маѓар

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Телеком. Во документот "Наод и мислење" се заклучува дека, врз основа на овие договори биле направени издатоци во износ од 3,975 милиони евра од страна на Друштвото и Каменимост кон Чаптекс "без доказ за извршени услуги"; соодветно, акционерите на Друштвото и Каменимост, пропорционално на нивниот акционерски удел, претрпеле штети во погоре наведениот вкупен износ како резултат на намалените средства за плаќање на дивиденда во 2005 и 2006 година.

Врз основа на јавно достапните информации имаме сознание дека јавниот обвинител во 2011 година поднел обвинителен акт против г-дин Сендреи, г-дин Кишјухас и г-дин Плат, но не и против г-дин Кефалојанис. Судското рочиште се одржа на крајот на 2011 година, но беше одложено бидејќи судот не можеше да го обезбеди присуството на ниту еден од обвинетите. Друштвото, како оштетена страна во овој случај, нема добиено официјална судска покана за рочиштето.

Според прашањата поставени од страна на истражниот судија би можело да се заклучи дека јавниот обвинител го ословува Друштвото како оштетена страна од дејствијата на обвинетите. Сепак, врз основа на содржината на налогот за вештачење издаден од истражниот судија, и врз база на вештачењето, може да се заклучи дека сега оштетени страни се акционерите на Друштвото (Каменимост АД Скопје, Република Македонија и малцинските акционери), а оттука и државниот буџет, бидејќи Република Македонија е акционер во Друштвото. Поради тоа, јавниот обвинител треба да појасни кој се смета за оштетена страна во овој конкретен случај, што е од големо значење за позицијата на Друштвото во оваа постапка и за неговите понатамошни активности. Во моментот нема никакви индикации дека Друштвото може да се смета за одговорно и да му се наложи да плати пенали или парични казни за кривичната постапка којашто е иницирана против поединците.

Немаме сознанија за било какви информации како резултат на барања од било кое регулаторно тело или други надворешни страни, од кои би можеле да заклучиме дека финансиските извештаи може да бидат неточни, вклучувајќи го и ефектот од можни незаконски дејства.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Основните сметководствени политики усвоени во подготвувањето на овие консолидирани финансиски извештаи се прикажани подолу. Сметководствените политики се конзистентни со оние кои се применети во претходните години, освен ако не е поинаку наведено.

2.1. Основа за изготвување

Консолидираните финансиски извештаи на Македонски Телеком АД - Скопје се изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување („МСФИ“).

Консолидираните финансиски извештаи се прикажани во илјади македонски денари.

Изготвувањето на финансиски извештаи во согласност со МСФИ подразбира раководството да врши проценки и претпоставки кои влијаат врз прикажаните износи во финансиските извештаи и белешките поврзани со нив. Деловите кои вклучуваат висок степен на претпоставки и комплексност или каде што проценките и претпоставките се значајни во однос на консолидираните финансиски извештаи се прикажани во белешка 4. Фактичките резултати може да се разликуваат од тие проценки.

2.1.1. Стандарди, измени и интерпретации ефективни и прифатени од Групацијата во 2011 година:

- МСС 24 (ревидиран) Обелоденувања за поврзани страни. Во ноември 2009 година, ОМСС издаде ревидирана верзија на МСС 24 Обелоденувања за поврзани страни. До сега, доколку ентитетот е под контрола или значително влијание на владата, истиот беше должен да обелодени информации во однос на сите трансакции со други ентитети што се под контрола или значително влијание на истата влада. Ревидираниот стандард сè уште наложува обелоденувања коишто се важни за корисниците на финансиските инструменти, но ги отстранува барањата за обелоденување на информации чиешто собирање чини скапо и коишто се од помала вредност за корисниците. Стандардот ја постигнува ваквата рамнотежа со наложување на обелоденување во врска со овие трансакции само доколку тие се поединечно или збирно значителни. Исто така, ОМСС ја поедностави дефиницијата на поврзана страна и ги отстрани недоследностите. Групацијата го усвои ревидираниот стандард на 1 јануари 2011 година. Бидејќи Групацијата нема трансакции во 2011 година со друштва контролирани од Владата на Република Македонија кои поединечно или збирно се значајни, ревидираниот стандард немаше значително влијание на обелоденувањата во финансиските извештаи на Групацијата.

2.1.2. Стандарди, измени и интерпретации ефективни во 2011 година, но кои не се релевантни за Групацијата:

- МСС 32 (изменет) Финансиски инструменти. ОМСС објави измена на МСС 32 Финансиски инструменти: Презентација во октомври 2009 година. Со измената се појаснува класификацијата на откупливите финансиски инструменти како главнина или обврски за емисија на откупливи финансиски инструменти што се деноминирани во валута различна од функционалната валута на издавачот. Пред измената, овие откупливи финансиски инструменти се евидентираа како дериватни обврски. Со измената се наложува таквата емисија на откупливи финансиски инструменти понудена пропорционално на сите постојни акционери на ентитетот да се класифицира како главнина. Класификацијата е независна од валутата во која е деноминирана цената на реализација. Измената немаше никакво влијание врз финансиските извештаи на Групацијата бидејќи Групацијата нема такви инструменти.
- МСФИ 1 ОМСС го измени МСФИ 1 во јануари 2010 година и во декември 2010 година. Со оглед на фактот дека Групацијата веќе долги години своето финансиско известување го врши според МСФИ, за истата не се релевантни ниту првичниот стандард, ниту која била ревизија на истиот.
- КТМФИ 14 (изменет) МСС 19 - Ограничување на утврдените средства за бенефиции на вработените, барањата за минимално инвестирање и нивната заемна поврзаност. Во ноември 2009 година, ОМСС издаде измена на КТМФИ 14, со која се коригира една ненамерна последица од КТМФИ 14. Без измените, во некои околности, на ентитетите не им е дозволено да признаваат одредени доброволни претплати за придонеси за минимално инвестирање како средство. Со измената се дозволува таквиот ентитет да го третира ова предвремено плаќање како средство. Изменетото толкување не се однесува на Групацијата бидејќи истата нема финансирани утврдени програми за бенефиции по пензионирањето.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

- КТМФИ 19 Порамнување на финансиски обврски со инструменти на главнина. Со ова Толкување издадено во ноември 2009 година се појаснуваат барањата од МСФИ кога ентитетот повторно преговара за условите на одредена финансиска обврска со неговиот кредитор, при што кредиторот е согласен да ги прифати акциите или други инструменти на главнина на ентитетот со цел целосно или делумно да се порамни финансиската обврска. Толкувањето не изврши никакво влијание на финансиските извештаи на Групацијата бидејќи истата не врши порамнување на своите финансиски обврски со инструменти на главнина.

2.1.3. Стандарди, измени и интерпретации кои сè уште не се ефективни и за кои не е извршено предвремено прифаќање од Групацијата:

- МСС 1 (изменет). ОМСС издаде измена на МСС 1 Презентирање на финансиски извештаи во јуни 2011 година. Измените на МСС 1 го задржуваат пристапот на „еден или два извештаи“ по избор на ентитетот и само го ревидираат начинот на кој се презентира останатата сеопфатна добивка: барање на посебни подзбирани за оние елементи кои можат да бидат рекласифицирани во делот на добивката или загубата во билансот на успех (преработени) и оние елементи што нема да бидат рекласифицирани. Измената треба да се применува за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јули 2012 година.
- МСС 19 (изменет). ОМСС ги издаде измените на МСС 19 – Користи за вработените во јуни 2011 година. Измените се фокусираат на следниве клучни области:
 - Признавање (само на дефинирани планови за користи) – елиминирање на „коридор пристапот“
 - Презентирање (само на дефинирани планови на користи) - добивките и загубите што произлегуваат од повторни мерења треба да се презентираат (само) во останатата сеопфатна добивка (елиминирање на преостанатите опции)
 - Обелоденувања – зголемување на барањата за обелоденување, на пр.
 - карактеристиките на дефинираните планови за користи на друштвото,
 - износи што се признаваат во финансиските извештаи,
 - ризици што произлегуваат од дефинираните планови за користи, и
 - учество во планови на повеќе работодавци
 - Подобро / појаснето упатство во врска со неколку области на стандардот, т.е.
 - класификација на користите,
 - признавање на користите поради прекин на вработувањето; и
 - каматна стапка во врска со очекуваниот поврат на средствата на планот

Примена на измените се бара за годишните периоди што започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Не очекуваме усвојувањето на изменетиот стандард да резултира со значителни промени во финансиските извештаи на Групацијата.

- МСФИ 7 (изменет). ОМСС објави измена на МСФИ 7 Измени на МСФИ 7 - Финансиски инструменти: Обелоденувања во октомври 2010 година. Со измената се бараат квантитативни и квалитативни обелоденувања во врска со преносите на финансиски средства што не резултираат со целосно депривирање, или што резултираат со продолжена вклученост. Целта на ова е да им се овозможи на корисниците на финансиските извештаи да го подберат нивното разбирање на таквите трансакции (на пример, секуритизации), вклучувајќи го и разбирањето на можните ефекти од какви било ризици кои можат да останат кај ентитетот кој ги префрлил средствата. Со измените исто така се бараат дополнителни обелоденувања доколку при крајот на извештајниот период се преземат диспропорционално многу такви трансакции. Примената на измената е задолжителна за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јули 2011 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Не очекуваме усвојувањето на новиот изменет стандард да резултира со значителни измени во обелоденувањата во финансиските извештаи на Групацијата.
- МСФИ 9 Финансиски инструменти. Стандардот го сочинува првиот дел од триделниот проект за замена на МСС 39 (Финансиски инструменти: Признавање и мерење) со нов стандард којшто ќе биде познат како МСФИ 9 Финансиски инструменти. МСФИ 9 ја пропишува класификацијата и мерењето на финансиското средство и

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

обврската. Останатите фази на овој проект се во тек и истите се однесуваат на исправката на вредност на финансиски инструменти и хеџинг сметководството, како и понатамошниот проект во врска со депризнавање.

Финансиски средства - Првично признавање, МСФИ 9 бара финансиските средства да се мерат по објективна вредност. По првичното признавање, финансиските средства продолжуваат да се мерат во согласност со нивната класификација според МСФИ 9. Онаму каде што финансиското средство се класификува и мери според амортизирана вредност, се наложува обврска истото да се тестира за исправка на вредност според барањата за исправка на вредност од МСС 39. Во МСФИ 9 се утврдени правилата за класификација дадени во продолжение.

- МСФИ 9 наложува финансиските средства да се класификуваат како последователно мерени или според амортизирана или според објективна вредност. Постојат два услови што мора да бидат исполнети за класификување на финансиското средство по амортизирана вредност. (1) Целта на бизнис моделот на ентитетот во врска со управувањето со финансиски средства треба да биде да се чуваат средства со цел да се врши наплата на парични текови според договори; и (2) Договорните услови за финансиското средство на конкретни датуми предизвикуваат парични текови коишто се исклучиво плаќања на главнина и камата на преостанатиот износ од основниот долг. Доколку кој било од овие услови не е исполнет, финансиското средство се класификува според објективната вредност.
- Опција објективна вредност: МСФИ 9 дозволува ентитетот да определи инструмент, којшто инаку би бил класификуван во категоријата на амортизирана вредност, да се класификува според објективна вредност преку добивка или загуба, доколку таквата определба ја отстранува или значително ја намалува евентуалната недоследност при мерењето или признавањето (сметководствена неусогласеност).
- Сопственички инструменти: Стандардната категорија за сопственички инструменти е утврдена според објективната вредност преку добивка или загуба. Сепак, со стандардот е утврдено дека ентитетот може да направи неотповиклив избор при првичното признавање со цел да се прикажат сите промени во објективната вредност за вложувања во главнина што не се чуваат за тргување во рамките на останатата сеопфатна добивка. За овие добивки или загуби според објективна вредност не се поднесуваат извештаи како дел од добивката или загубата на ентитетот што поднесува извештаи. Само дивидендите што се добиваат од овие вложувања се евидентираат во добивка или загуба.
- Вградени деривати: Барањата од МСС 39 во однос на вградените деривати се променети од аспект на тоа што тие повеќе не наложуваат вградените деривати да бидат одделени од основните договори за финансиското средство.
- Рекласификација: МСФИ 9 наложува рекласификација помеѓу објективната и амортизираната вредност кога и само кога постои промена во бизнис моделот на ентитетот. „Спорните правила“ содржани во МСС 39 се отстранети.

Финансиски обврски - МСФИ 9 "Финансиски инструменти" поставува услови за сметководството на финансиските обврски и ги заменува соодветните правила во МСС 39 "Финансиски инструменти: признавање и мерење". Новите објави:

- Ги превзема правилата на МСС 39 за признавање и депризнавање непроменети.
- Ги превзема повеќето од барањата на МСС 39 за класификација и мерење.
- Ги елиминира исклучоците од мерењето по објективна вредност за деривативните обврските коишто се поврзани и коишто мора да се порамнети со испорака на некотирани сопственички инструмент.
- Ги променува барањата поврзани со опцијата по објективна вредност за решавање на сопствениот кредитен ризик.

Ентитетот треба да го применува МСФИ 9 за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јануари 2015 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Ентитетот што поднесува извештаи треба да го применува МСФИ 9 ретроактивно. За ентитетите што ќе го усвојат МСФИ 9 за периодите што започнуваат пред 1 јануари 2012 година, МСФИ обезбедуваат ослободување при преминот во однос на повторното искажување на компаративните информации. Групацијата во моментот ги анализира можните промени во финансиските извештаи на Групацијата кои ќе бидат резултат на усвојувањето на новиот стандард.

- МСФИ 10, МСФИ 11, МСФИ 12, МСС 27 (изменети) и МСС 28 (изменети). ОМСС ги објави МСФИ 10 Консолидирани финансиски извештаи, МСФИ 11 Заеднички спогодби, МСФИ 12 Обелоденување на удели во

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

други ентитети и измени на МСС 27 Посебни финансиски извештаи и МСС 28 Вложувања во придружени претпријатија во мај 2011 година.

МСФИ 10 го заменува упатството за консолидација во МСС 27 Консолидирани и посебни финансиски извештаи и ПКТ-12 Консолидација – Ентитети со посебна намена со воведување на единствен модел за консолидација за сите ентитети базиран на контрола, независно од природата на корисникот на инвестицијата (односно, ентитетот се контролира преку правата на глас на инвеститорите или преку други договорни аранжмани како што е вообичаено кај ентитетите со посебна намена). Според МСФИ 10, контролата се базира на фактот дали инвеститорот има:

- моќ врз корисникот на инвестицијата;
- изложеност или права на варијабилни поврати на инвестицијата од неговиот удел во корисникот на инвестицијата; и
- способност да ја користи својата моќ врз корисникот на инвестицијата за да влијае на износот на повратите на инвестицијата.

МСФИ 11 воведува нови сметководствени барања за заеднички спогодби, заменувајќи го МСС 31 Учества во заеднички вложувања. Опцијата за примена на методот за пропорционална консолидација при евидентирање на заеднички контролирани ентитети е отстранета. Освен тоа, МСФИ 11 ги елиминира заеднички контролираните средства за сега да се прави разлика само меѓу заеднички работења и заеднички вложувања. Заедничко работење е заедничка спогодба со која страните, кои имаат заедничка контрола, имаат права во однос на средствата и обврски во однос на финансиските обврски. Заедничко вложување е заедничка спогодба со која страните, кои имаат заедничка контрола, имаат права на нето средствата.

Со МСФИ 12 ќе се бараат подобри обелоденувања како за консолидираните ентитети така и за неконсолидираните ентитети во кои ентитетот има удел. Целта на ИФРС 12 е да се бараат информации според кои корисниците на финансиските извештаи можат да ја оценат основата за контрола, евентуалните ограничувања на консолидираните средства и обврски, изложеноста на ризици кои произлегуваат од уделот во неконсолидирани структурирани ентитети и учеството на сопствениците на неконтролен удел во активностите на консолидираните ентитети.

Барањата кои се однесуваат на посебни финансиски извештаи не се променети и истите се вклучени во изменетиот МСС 27 Посебни финансиски извештаи. Останатите делови од МСС 27 се заменети со МСФИ 10. МСС 28 Вложувања во придружени претпријатија е изменет за да биде во согласност со измените базирани на издадените МСФИ 10, МСФИ 11 и МСФИ 12.

Ентитетот треба да го применува овој пакет на пет нови и ревидирани стандарди за годишните периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Не очекуваме нивното усвојување да резултира во значителни измени во финансиските извештаи на Групацјата.

- МСФИ 13 ОМСС го објави МСФИ 13 Мерење на објективната вредност во мај 2011 година за да го замени упатството за мерење на објективната вредност во постојната литература за сметководство според МСФИ со еден стандард. МСФИ е резултат на заедничките напори на ОМСС и ОФСС за креирање на рамка за конвергирана објективна вредност. МСФИ 13 ја дефинира објективната вредност, дава упатство за определување на објективната вредност и бара обелоденувања на мерењата на објективната вредност. Меѓутоа, МСФИ 13 не ги менува барањата во однос на тоа кои ставки треба да бидат измерени или обелоденети според објективната вредност. МСФИ 13 бара зголемување на конзистентноста и споредливоста на мерењата на објективната вредност и соодветните обелоденувања преку „хиерархија на објективната вредност“. Хиерархијата ги категоризира влезните информации, кои се користат во техниките на вреднување, на три нивоа. Хиерархијата им дава најголем приоритет на (некоригираните) котирани цени на активните пазари за идентични средства или обврски, а најнисок приоритет на интерните информации добиени од друштвото. Ако влезните информации кои се користат за мерење на објективната вредност се категоризирани на различни нивоа во хиерархијата на објективни вредности, мерењето на објективната вредност целосно се категоризира во нивото на влезни информации на најниско ниво кое е значајно за целокупното мерење (врз основа на примената на проценка). Новиот стандард треба да се применува за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Не очекуваме усвојувањето на новиот стандард да резултира во значителни измени во финансиските извештаи на Групацјата.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

2.1.4. Стандарди, измени и интерпретации кои сè уште не се ефективни и кои не се релевантни за работењето на Групацијата:

- МСС 12 (изменет). Во декември 2010 година, ОМСС ја издаде објавата "Одложен данок: Обнова на клучните средства - Измени и дополнувања на МСС 12". Новата објава на "Одложениот данок: Обнова на клучните средства - Измени и дополнувања на МСС 12" поставува претпоставките за обновување (на пример, употреба или за продажба) на одредени средства. Ова е важно во случаите каде што одреден тип на наплата има различни даночни последици. Објавата поставува променлива претпоставка дека сметководствената вредност на вложувањата во недвижности кои се мерат со помош на моделот на објективна вредност во МСС 40 ќе се обнови со продажба. Покрај тоа, книговодствената вредност на средствата кои не се амортизираат мерена со помош на моделот на ревалоризација согласно МСС 16 секогаш се смета дека треба да се надомести преку продажба. Измената го заменува SIC 21 а ќе се применува за годишни периоди почнувајќи на или по 1 јануари 2012 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Бидејќи Групацијата нема инвестиции во недвижности или средства кои не се амортизираат и кои се мерат со помош на моделот на ревалоризација во МСС 16, изменетиот стандард нема да има влијание врз финансиските извештаи на Групацијата.
- КТМФИ 20 Во октомври 2011 година, ОМСС го објави КТМФИ 20 Трошоци за ослободување од отпад во производствената фаза на површински коп. Толкувањето се применува за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Бидејќи Групацијата нема рударска дејност, толкувањето нема да има никакво влијание на финансиските извештаи на Групацијата.

2.2. Основа на консолидација

2.2.1. Подружници

Подружници се оние претпријатија кои се контролирани од страна на Друштвото. Контролата постои кога Друштвото има моќ, директно или индиректно да раководи со финансиските и оперативните политики на едно претпријатие генерално придружено од сопственост на над половина од гласачките права, со цел да се здобие со полза од неговите активности. Финансиските извештаи на подружниците се вклучени во консолидираните финансиски извештаи од датумот кога ќе започне контролата до датумот на престанок на контролата.

Трансакциите во рамките на Групацијата, како и нереализираните добивки коишто произлегуваат од трансакциите во рамките на Групацијата се елиминираат при изготвувањето на консолидираните финансиски извештаи.

Подружниците и процентот на сопственост се прикажани подолу:

	Земја каде е инкорпорирана	Процент на сопственост На 31 декември 2011	Процент на сопственост На 31 декември 2010
Т-Мобиле Македонија АД	Македонија	100	100
Фондација "е-Македонија"	Македонија	100	100

2.3. Трансакции во странска валута

2.3.1. Функционална и презентациска валута

Консолидираните финансиски извештаи се прикажани во илјади македонски денари кој е функционална и презентациска валута на Друштвото.

2.3.2. Трансакции и салда

Трансакциите во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута на датумот на изготвување на извештајот за финансиска состојба се претвораат во денари според средниот курс важечки на денот на извештајот за финансиска состојба, а приходите и расходите произлезени од оваа основа се признаваат во добивката или загубата (Финансиски приходи/трошоци). Немонетарните средства и обврски искажани во странска валута се претвораат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Девизните средства со кои што работи Групацијата се претежно евра (ЕУР) и американски долари (УСД). Официјалните курсеви важечки на 31 декември 2011 и 2010 година беа како што следи:

	2011	2010
	MKD	MKD
1 УСД	47,53	46,31
1 ЕУР	61,51	61,51

2.4. Финансиски инструменти

Финансиски инструмент е било каков договор кој што предизвикува финансиско средство кај еден ентитет и финансиска обврска или сопственички инструмент кај друг ентитет.

Финансиските средства на Групацијата вклучуваат парични средства и еквиваленти на парични средства, депозити во банки, сопственички инструменти на други ентитети (расположливи за продажба и по објективна вредност преку добивката или загубата) и договорни права да прими парични средства (побарувања од купувачи и останати побарувања) или друго финансиско средство од друг ентитет.

Финансиските обврски на Групацијата вклучуваат обврски кои произлегуваат од договорните обврски да испорача парични средства или други финансиски средства на друг ентитет (недеривативни финансиски средства). Во основа, финансиските обврски вклучуваат обврски кон добавувачи и останати обврски.

2.4.1. Финансиски средства

Групацијата ги класификува финансиските средства во следниве категории:

- а) финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата
- б) заеми и побарувања
- в) финансиски средства расположливи за продажба

Класификацијата зависи од целите за коишто се стекнати овие средства. Раководството ја определува класификацијата на финансиските средства при иницијалното признавање.

Стандардните продажби и купувања на финансиски средства се признаваат на датумот на тргување, т.е. на датумот на кој Групацијата презела обврска за продажба или купување на средството. Инвестициите иницијално се признаваат по објективна вредност плус трансакциските трошоци за сите финансиски средства коишто не се прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата. Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата иницијално се признаваат по објективна вредност, а трансакциските трошоци се признаваат како трошок во добивката или загубата.

На секој датум на извештајот за финансиска состојба, Групацијата проценува дали има објективни докази дека финансиското средство е оштетено. Постојат објективни докази за оштетување доколку како резултат на настани на загуба што се случиле по првичното признавање на средството има влијание на проценетите идни парични текови на финансиското средство или група на финансиски средства кои можат со сигурност да се проценат.

Загубите од оштетување на финансиски средства се признаваат во добивката или загубата наспроти сметки за исправка за да се намали сегашната вредност се до депривација на финансиското средство, кога нето сегашната вредност (вклучувајќи и било какви загуби од оштетување) се депривира од Консолидираниот извештај за финансиска состојба. Добивките или загубите при депривацијата се пресметуваат како разлика помеѓу приливите од продажба и нето сегашната вредност којашто е депривација.

Финансиските средства престануваат да се признаваат (депривација) кога правото да се примаат парични приливи од инвестицијата е истечено или пренесено и Групацијата ги има пренесено значајните ризици и придобивки од сопственоста.

- (а) Финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата

Оваа категорија ги содржи оние финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата при нивното иницијално признавање. Финансиското средство е класификувано во оваа категорија доколку е така одредено од страна на раководството кое донесува одлуки за набавка и продажба врз основа на нивната

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

објективна вредност во согласност со инвестиционата стратегија на Групацијата за чување на вложувањата во сопственото портфолио се до моментот на појавување на поволни пазарни услови за нивна продажба.

Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата последователно се прикажуваат по објективна вредност. Добивките и загубите коишто произлегуваат од промената на објективната вредност на финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата, се признаваат во добивката или загубата (Финансиски приходи/расходи) во периодот во кој настануваат.

Приходот од дивиденди од финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата, се признава во добивката или загубата кога е воспоставено правото на Групацијата да ја добие наплатата на истата и кога економските користи се веројатни.

(б) Заеми и побарувања

Заемите и побарувањата се недеривативни финансиски средства со фиксни или детерминирани плаќања кои не котираат на активниот пазар. Тие се вклучени во обртни средства, со исклучок на оние чие доспевање е по 12 месеци, по датумот од извештајот за финансиска состојба. Овие се класифицирани како нетековни средства.

Следниве ставки се вклучени во категоријата „заеми и побарувања“:

- парични средства и еквиваленти на паричните средства
- депозити во банки
- побарувања од купувачите
- останати побарувања
- заеми на вработени
- побарувања и заеми на трети лица

Заемите и побарувањата иницијално се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Парични средства и еквиваленти на паричните средства

Паричните средства и еквивалентите на паричните средства се состојат од средства во благајна, депозити по видување и останати краткорочни високо ликвидни инвестиции со рок на доспеаност од три месеци или помалку.

Доколку се случи исправка на парични средства и еквиваленти на паричните средства, истата ќе биде признаена во добивката или загубата (расходи од финансирање).

Побарувања од купувачите и останати побарувања

Побарувањата од купувачите и останатите побарувања иницијално се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка и намалени за исправка на вредноста заради оштетување. Исправката на вредност заради оштетување на побарувањата од купувачите и останатите побарувања се формира кога постојат објективни докази дека Групацијата нема да може да ги наплати сите доспеани износи согласно оригиналните услови на побарувањето. Значајните финансиски потешкотии на должникот, веројатноста дека ќе влезе во стечај или финансиска реорганизација и задоцнетото плаќање се сметаат за индикатори дека побарувањето е оштетено.

Доколку има објективни докази дека настанало оштетување на заеми и побарувања признаени по амортизирана вредност, износот на исправката на вредност се утврдува како разлика меѓу сегашната вредност на средството и сегашната вредност на предвидените идни парични текови (исклучувајќи ги идните кредитни загуби кои се уште не се случени) дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на финансиското средство (т.е. ефективната каматна стапка пресметана на иницијалното признавање). Сегашната вредност на средството е намалена со користење на сметка за исправка, а износот на загубата е признаен во добивката или загубата (Останати расходи од работењето - Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања).

Политиката на Групацијата за групна проценка за оштетување се базира на старосната структура на побарувањата поради големиот број од релативно слични видови на купувачи.

За најголемите купувачи и странските купувачи, како и за купувачи кои се во процес на ликвидација или стечај, исправката е пресметана на индивидуална основа. Во 2011 година Групацијата изврши детална анализа на

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

портфолијата на купувачи и, во индивидуалното вреднување ги вклучи исто така и корисниците на интерконекциски услуги. Индивидуално вреднување исто така се врши во специјални околности.

Кога побарувањето од купувачот е ненаплатливо, се отпишува преку добивката или загубата (Останати оперативни трошоци - Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања) со паралелно ослободување на кумулираната исправка на сметката за исправка на побарувањата од купувачите. Последователните враќања на износите претходно отпишани се пребиени со признаените исправки на вредност во добивката или загубата,

Доколку во некој последователен период износот на оштетувањето се намали и тоа намалување објективно може да се поврзе со настан кој настанал после признавањето на оштетувањето (како на пример подобрување во кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба ќе биде вратена со корекција на сметката за исправка на побарувањата. Сегашната вредност на финансиското средство на датумот на кој се враќа загубата не смее да ја надмине амортизираната вредност која би била пресметана доколку оштетувањето не било признаено. Вредноста на вратената загуба ќе биде признаена во добивката или загубата како намалување на Останати расходи од работењето (Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања).

Износите кои се должат кон и побаруваат од другите мрежни оператори се прикажани на нето основа во случаите каде постои право за пребивање и износите се подмируваат на нето основа (како на пример побарувањата и обврските поврзани со меѓународен сообраќај).

Заеми за вработени

Заемите за вработени иницијално се признаваат по објективна вредност а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Разликата помеѓу номиналната вредност на дадените кредити и иницијалната објективна вредност на заемите за вработени се признава како однапред платени бенефиции на вработени. Каматите од дадените заеми пресметани по методот на ефективна камата се признаваат како финансиски приходи, додека однапред платените бенефиции на вработените се амортизираат како Трошоци за вработените рамномерно за времетраењето на заемот.

Загубите од исправката на заемите за вработени, доколку се случат, се признаваат во добивката или загубата (трошоци за вработени).

(в) Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се недеривативи кои се или одредени во оваа категорија или не се класифицирани во некоја од другите категории. Тие се вклучени во нетековните средства освен ако раководството има намера да ги продаде финансиските средства во рок од 12 месеци од датумот на извештајот за финансиска состојба. Стекнувањето и продажбата на финансиските средства се признаваат на денот на тргувањето - датумот на кој Групацјата се обврзува да купи или продаде некое средство.

По иницијалното признавање, сите расположливи средства за продажба се мерат по објективна вредност со исклучок на некој инструмент кој што не е котиран на активниот пазар и чија што објективна вредност не може реално да се измери и во тој случај истиот се прикажува по набавна вредност, вклучувајќи ги трансакциските трошоци намалени за трошоците на оштетувањето. Намерата на Друштвото е да ги отуѓи овие средства кога ќе се појават поволни услови на пазарот за нивна продажба. Промените на објективната вредност на финансиските средства кои се класификувани како расположливи за продажба се признаваат во капиталот. Кога финансиските средства, класификувани како расположливи за продажба ќе се продадат или ќе претрпат оштетување, акумулираната објективна вредност, признаена во капиталот, се вклучува во добивката или загубата, како добивка или загуба од вложувања во хартии од вредност.

Групацјата оценува на секој датум на извештајот за финансиска состојба дали има објективен доказ дека финансиското средство е оштетено. Објективен доказ за оштетување има, кога како резултат на настани на загуба кои се случиле по иницијалното признавање на средството има влијание врз проценетите идни парични текови на финансиските средства или групата на финансиски средства кои можат со сигурност да се проценат.

Доколку постои таков доказ за финансиски средства расположливи за продажба, кумулативната нереализирана добивка (доколку постои) е рекласифицирана од Останат сеопфатен приход во Добивката или загубата и секоја останата разлика е исто така признаена во Добивката или загубата (Финансиски приходи). Загубите поради оштетување признаени во добивката или загубата за капитални инструменти не се признаваат повторно преку добивката или загубата.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Доколку средствата расположливи за продажба се продадени или откупени, и поради тоа депризнаени, корекцијата на објективната вредност акумулирана во капитал е рекласифицирана од Останат сеопфатен приход во Добивката или загубата (Финансиски приход).

2.4.2. Финансиски обврски

Обврски кон добавувачи и останати обврски

Обврските кон добавувачи и останати обврски (вклучувајќи ги и проценките) иницијално се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Заради краткиот рок на доспевање, сметководствената вредност на обврските кон добавувачи и останатите обврски е приближна на нивната објективна вредност.

2.5. Залихи

Залихите се искажуваат по вредност пониска од набавната или нето пазарна вредност. Нето пазарната вредност е проценета продажна цена во нормални услови на делување, намалена за проценетите трошоци за продажба.

Набавната вредност на залихите се евидентира според принципот просечни цени и ги вклучуваат трошоците настанати за нивна набавка и доведување на постојната состојба и локација.

Телефонските апарати врзани во промотивни активности, често се продаваат по пониска од набавната вредност за целите на добивање на нови претплатници со обврзувачки период за користење на услугата. Таквите загуби од продажба на опрема се евидентираат само при настанување на продажбата, бидејќи истите се продадени како дел од профитабилен договор за услуги со купувачот и доколку номиналната продажна цена е повисока од набавната вредност на телефонот. Доколку номиналната продажна цена е пониска од набавната, разликата веднаш се признава како исправка.

Загубите од исправката на залихите се признаваат во Останати расходи од работењето (Исправката на вредноста на залихите до нето продажна вредност).

2.6. Нетековни средства наменети за продажба

Средствата се класифицираат како средства наменети за продажба доколку повеќе не се потребни за идното работење на Групацијата, доколку се идентификувани за продажба и се очекува дека ќе бидат продадени во наредните 12 месеци. Овие средства се прикажани по пониска од сегашната вредност или објективната вредност намалена за трошоците за продажба. Амортизацијата престанува да се пресметува од денот кога средствата добиваат статус на средства наменети за продажба. Кога средствата се означени за продажба и утврдената објективна вредност е пониска од сегашната вредност, разликата се признава во добивката или загубата (Амортизација) како загуба од оштетување.

2.7. Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се прикажуваат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите од оштетување (види белешка 2.9).

Набавната вредност на недвижностите, постројките и опремата се состои од набавната цена, вклучувајќи ја увозната царина и неповратните даноци за набавка, намалена за трговските попусти и работи и сите директни трошоци направени за средството да се доведе на локација и во услови неопходни за средството да биде способно за употреба на начин кој е одреден од раководството. Иницијалната проценка на трошоците за демантирање и отстранување на средството, како и за обновување на просторот (реставрација) на кој средството е лоцирано исто така се вклучени во набавната вредност ако стекнатата обврска може да биде признаена како резервирање согласно МСС 37- Резервирања, неизвесни обврски и неизвесни средства.

Во 2011 година, беше донесен Закон за постапување со нелегално изградени објекти, според кој Подружницата ќе има одредени издатоци поврзани со добивање на целосна документација за базните станици во согласност со применливите закони во Република Македонија. Групацијата ќе ги капитализира овие издатоци при нивното настанување. Нема вакви издатоци во 2011 година.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Набавната вредност на сопствено изградените средства ги вклучува трошоците за материјали и директна работна рака.

Последователни издатоци се вклучени во сегашната вредност на средството, или се признаени како посебно средство, единствено кога е веројатно дека идните економски користи поврзани со средството ќе се прелеат во Групацијата и кога трошокот на средството може да биде измерен веродостојно. Сегашната вредност на заменетиот дел се отпишува. Сите останати издатоци се признаваат во добивката или загубата како трошоци во периодот кога настануваат.

Кога средствата се расходуваат, набавната вредност и акумулираната амортизација се тргаат од сметководствената евиденција и загубата се признава во добивката или загубата како трошок за амортизација.

Кога средствата се продадени, набавната вредност и акумулираната амортизација се тргаат од сметководствената евиденција и добивката или загубата определена со споредување на приливот со сегашната вредност се признава во добивката или загубата (Останати оперативни приходи).

Амортизацијата на недвижностите, постројките и опремата се признава во добивката или загубата на праволиниска основа во текот на проценетиот корисен век на траење на недвижностите, постројките и опремата. На недвижностите, постројките и опремата не им се пресметува амортизација се до моментот кога стануваат расположливи за употреба. Земјиштето не се амортизира. Корисниот век на недвижностите, постројките и опремата и остатокот на вредноста се ревидира, и се коригира ако е потребно, најмалку еднаш годишно. За повеќе детали околу влијанието на последната ревизија на корисниот век на групите на недвижности, постројки и опрема види белешка 11.

Проценетиот корисен век на недвижностите, постројките и опремата е како што следи:

	2011	2010
	Години	Години
Згради	20-40	20-40
Надземни и кабелски линии	20-25	20-25
Телефонски центри	10	10
Базни станици	10	10
Компјутери	4	4
Мебел и друга канцелариска опрема	4-10	4-10
Возила	4-10	4-10
Останато	2-15	2-15

2.8. Нематеријални средства

Нематеријалните средства набавени од Групацијата се искажани по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација (види подолу) и загубите од оштетување (види белешка 2.9).

Последователните издатоци кај нематеријалните средства се капитализираат единствено кога ја зголемуваат идната економска корисност од нематеријалните средства содржани во специфични средства на кои што се однесуваат. Сите останати издатоци се третираат како трошоци во периодот кога настануваат.

Корисниот век на концесијата и лиценците е одреден врз основа на договорите по основ на кои истите се стекнати и се амортизираат на праволиниска основа во текот на периодот на достапност на фреквенцијата за комерцијална употреба до крајот на иницијалната концесија или периодот за кој е добиена лиценцата. При одредувањето на корисниот век не се земаат во предвид периодите на обновување (види белешка 12).

Проценетиот корисен век е како што следи:

	2011	2010
	Години	Години
Софтвер и лиценци	2-15	2-15
Концесија	18	18
3G лиценца и 2G 1800 MHz лиценца	10	10

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Амортизацијата на нематеријалните средства се признава во добивката или загубата на праволиниска основа во текот на проценетиот корисен век на траење на нематеријалните средства. Корисниот век на нематеријалните средства се ревидира, и се коригира ако е потребно, најмалку еднаш годишно.

При одредување дали одредено средство кое инкорпорира елементи и на недвижност, постројки и опрема и на нематеријално средство треба да се евидентира според МСС 16 – Недвижност, постројки и опрема или како нематеријално средство според МСС 38 – Нематеријални средства, раководството користи проценка за да оцени кои елементи се позначајни и соодветно се признава истото.

2.9. Оштетување на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства

Средствата кои имаат неодреден век на користење не се предмет на амортизација и се тестирани годишно за оштетување.

Средствата кои се предмет на амортизација на Групацијата се проценуваат од оштетување кога постојат настани или промени во околностите кои индицираат дека нивната сегашна вредност не е иста со нивната надоместувачка вредност. Загубите од оштетување се признаваат за износите за кои сегашната вредност на средството го надминува неговиот надоместувачки износ. Надоместувачкиот износ претставува поголемиот износ од износот кој ја претставува реалната вредност на средството при продажба, намалена за трошоците и вредноста во употреба. За проценка на оштетување на средствата, истите се групираат на најниско можно ниво за кое може да се утврди независен паричен тек (cash-generating units).

Загубите од оштетување се признаваат во добивката или загубата (Амортизација). Нефинансиските средства кои претрпеле оштетување се ревидираат еднаш годишно за да се утврди можното враќање на оштетување.

2.10. Резервирања и неизвесни обврски

Резервирањата се признаваат кога Групацијата има сегашна законска или конструктивна обврска како резултат на изминати настани и е веројатно дека ќе настане одлив на средства со цел да се подмири оваа обврска и кога е можно да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

Резервирањата се мерат и евидентираат како најдобра можна проценка на износот кој е потребен да се подмири сегашната обврска на датумот на извештајот за финансиска состојба. Проценката може да се пресмета како пондериран просек од очекуваните потенцијални исходи или, исто така, може да биде еден исход со најголема веројатност. Резервирањата се признаени во добивката или загубата на соодветен трошок кој одговара на природата на резервирањето.

За неизвесните обврски не се врши резервирање. Неизвесна обврска е можна обврска која произлегува од минат настан и чиешто постоење ќе биде потврдено само со случување или не-случување на еден или повеќе несигурни идни настани кои не се во целост под контрола на ентитетот, или сегашна обврска кој произлегува од минат настан но не е признаена бидејќи не е веројатно дека ќе има одлив на ресурси кои вклучуваат економски користи за исплата на таа обврска или не може да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

2.11. Акционерски капитал

Обичните акции се класифицирани во акционерскиот капитал.

2.12. Сопствени акции

Кога Групацијата купува сопствени акции, износот кој е платен, кој ги вклучува и директните променливи трошоци (намалени за данок на добивка), е намален од запишаниот капитал на акционерите на Групацијата се додека акциите не се отповикани или повторно издадени. Кога сопствените акции се повторно издадени примениот надоместок (намален за било кои директно припишани променливи трошоци и поврзаниот ефект на данокот на добивка) се вклучува во капиталот кој се однесува на имателите на акции на Групацијата.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

2.13. Останати резерви

Членките на Групацијата издвојуваат законска резерва која се формира по пат на издвојување од нето добивката. Оваа резерва се пресметува и издвојува како процент утврден со закон и не може да биде помал од 15% од добивката, се додека резервите не достигнат износ кој е еднаков на една петтина од основната главнина. Овие резерви се наменети за покривање на загуби и не се распределуваат на акционерите, освен во случај на банкротирање на членките на Групацијата.

2.14. Приходи

Приходите од дадени услуги и продажба на опрема (види белешка 16), се прикажани намалени за ДДВ, попусти и по елиминацијата на продажбата внатре во Групацијата. Приходите се признаваат кога износот на приходот може веродостојно да се измери, и кога е веројатно дека ќе настане прилив на идни економски користи во Групацијата и специфичните критериуми од МСС 18 за продажбата на производи и давањето на услуги се исполнети за давањето на секоја од услугите на Групацијата и продажбата на производи.

На купувачите на Групацијата им се доделуваат поени за лојалност (кредитни поени) врз основа на користењето на услугите на Групацијата, вклучувајќи го и навременото плаќање на фактурите. Наградите за лојалност можат да се акумулираат и искористат со цел да се остварат идни придобивки (пр. Телефони, телекомуникациска опрема и сл.) од операторите на Групацијата. Кога купувачите ќе ги заработат нивните кредитни поени, објективната вредност на заработените кредитни поени се одзема од фактурираниот приход на купувачот, и се признава во Останати обврски (Одложен приход). При искористувањето (или истекувањето) на поените, Одложениот приход се ослободува во приход како што купувачот го искористува (или откажува) неиспорачаниот елемент од пакетот.

Приходите од оперативен наем се признаваат на праволиниска основа во текот на периодот во кој се дава услугата.

2.14.1. Приходи од фиксна и мобилна телефонија

Приходите произлегуваат од услуги дадени на претплатниците и останати трети лица кои ја користат телекомуникациската мрежа и од продажба на опрема.

Договорите со претплатниците типично вклучуваат продажба на опрема, месечна претплата и реализиран говорен, интернет, податочен или мултимедијален сообраќај. Групацијата ги разгледува различните елементи на ваквите договори со цел одделните приходи да се прикажат во согласност со МСФИ и признавањето на секој од овие приходи се врши користејќи го методот на остаточна вредност. Овие елементи се идентификувани и поделени, бидејќи истите имаат самостојна вредност и се продаваат и одделно освен во пакет. Затоа Групацијата признава приход за сите овие елементи користејќи го методот на остаточна вредност при што вредноста земена во предвид за алоцирање на поодделните елементи е еднаква на вкупната вредност земена во предвид минус објективната вредност на неискористените елементи.

Групацијата им овозможува на клиентите теснопојасен и широкопојасен пристап до нејзината фиксна, мобилна и телевизиска мрежа. Приходите од услуги се признаваат кога услугите се дадени во согласност со договорните одредби и услови. Приходите од сообраќај се признаваат според искористените минути и договорените надоместоци намалени за одобрените попусти, додека приходите од претплата и услуги со фиксен надомест се признаваат во периодот за кој се однесуваат.

Приходите и трошоците поврзани со продажба на телекомуникациска опрема и додатоци се признаваат кога производите се доставени, под услов да не постојат неисполнети обврски од страна на друштвото кои имаат влијание врз конечното прифаќање на договорот од страна на купувачот.

Приходите од аудио текст услуги (говорни и неговорни) се признаени на бруто основа бидејќи обезбедувањето на овие услуги преку мрежата е одговорност на Групацијата, Групацијата ја утврдува цената на овие услуги и ги сноси значајните ризици од овие услуги, во спротивно се прикажани на нето основа.

Клиентите можат да купат припејд картички за мобилен, јавни говорници и интернет („припејд картички“) кои им овозможуваат на тие претплатници да ја користат телекомуникациската мрежа за одреден временски период. Клиентите мора да платат за ваквите услуги на денот на купувањето на припејд картичката. Приходите од продажба на припејд картички се признаваат при користењето на картичките или кога рокот на користење на картичката е поминат со неискористен сообраќај.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Трети лица кои се корисници на телекомуникациската мрежа ги вклучуваат роаминг клиентите од други даватели на услуги и останати даватели на телекомуникациски услуги коишто ја користат мрежата за телефонски разговори. Овие приходи од големопродажен (влезен) сообраќај се признаваат во периодот на користење на мрежата. Дел од приходите најчесто се плаќаат на други оператори (интерконекциски) за употреба на нивните мрежи, каде што е применливо. Приходите и трошоците за овие телефонски разговори кои терминираат или транзитираат се прикажани на бруто основа во овие консолидирани финансиски извештаи бидејќи Групацијата е основен снабдувач на овие услуги притоа користејќи ја сопствената мрежа и слободно дефинирајќи ги цените на услугите, и се признаени во периодот на користење на мрежата.

2.14.2. Приходи од интегрирани решенија и ИТ

Договорите за мрежни услуги се состојат од инсталација и управување со комуникациски мрежи на корисниците. Приходите од говорни и услуги за податоци кои произлегуваат од таквите договори се признаваат кога услугите се искористени од страна на корисникот.

Приходите од договори за интегрирани решенија кои бараат доставување на производи и/или услуги генерално се покриени со договори со фиксни цени и приходите се признаваат врз основа на процент на довршеност земајќи го предвид односот на направените трошоци за извршената работа во врска со договорот и проценетите вкупни трошоци од договорот.

Приходите од продажбата на хардвер се признаваат кога ризикот од сопственоста значително ќе се пренесе на корисникот, обезбедувајќи дека не постојат неисполнети обврски кои влијаат на конечното прифаќање на договорот од страна на корисникот. Било какви трошоци во однос на овие обврски се признаваат кога соодветниот приход е признаен.

Приходите од договори за изградба се евидентираат со употреба на метода на процент на довршеност. Степенот на довршеност се утврдува врз основа на трошоците направени до тој датум во однос на проценетите вкупни трошоци. Побарувањата од договори за изградба се класификуваат во консолидираниот извештај за финансиската состојба како Побарувања од купувачи и останати побарувања.

2.15. Бенефиции на вработените

2.15.1. Пензиски и останати краткорочни обврски кон вработените

Групацијата во текот на своето нормално работење врши исплати во корист на своите вработени за пензиско, здравствено и социјално осигурување како и персонален данок коишто се пресметуваат според важечките законски стапки кои се на сила во текот на годината врз основа на нивните бруто плати. Надоместокот за годишен одмор исто така се пресметува според локалното законодавство. Групацијата ги исплаќа овие придонеси кон државните и приватните фондови. Трошокот за овие исплати се прикажува на товар на добивката или загубата во истиот период како и трошокот за плата. Не е направено резервирање за надоместок за неискористен годишен одмор бидејќи согласно локалната законска регулатива, работодавачот е обврзан да обезбеди услови, а вработениот да го искористи годишниот одмор во рамките на една година. Ова исто така се применува како политика на Групацијата и во согласност со историските податоци вработените ги користат нивните годишни одмори во рамките на едногодишниот законски рок. Групацијата не работи со ни една друга пензиска програма или план за пост пензиски бенефиции и според тоа нема никаква обврска во однос на пензиите. Групацијата има законска обврска да им исплати на вработените две просечни плати во Република Македонија на денот на нивното пензионирање, за кои е призната соодветна обврска во консолидираните финансиски извештаи, мерена според сегашната вредност на две просечни плати заедно со корекциите вклучени во актуарската пресметка. Обврската за дефинираната корист се пресметува на годишно ниво од страна на независни актуари со користење на методот на кредитирање на проектирана единица. Сегашната вредност на обврската за дефинираната корист е определена со дисконтирање на проценетите идни парични одливи со користење на каматни стапки на високо квалитетни обврзници, кои се деноминирани во валута во која ќе бидат платени надоместоците. Исто така, Групацијата нема обврска да обезбедува понатамошни бенефиции на тековните и поранешните работници.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

2.15.2. Бонус планови

Групацијата признава обврски и трошоци за бонуси земајќи ги предвид финансиските и оперативните резултати. Групацијата признава резервирања кога е обврзана со договор или кога има практика во минатото која резултирала во конструктивна обврска.

2.15.3. Користи поради прекин на вработувањето

Користите поради прекин на вработувањето се исплаќаат во случај кога престанува работниот однос на вработениот пред датумот на неговото нормално пензионирање, или доколку вработениот прифати доброволно прекинување на работниот однос во замена за овие користи. Групацијата ги признава користите поради прекин на вработувањето доколку престане работниот однос на вработените врз основа на детален формален план без можност за отповикување или во случај доколку Групацијата понуди опција на вработените за доброволно прекинување на работниот однос.

2.16. Маркетинг трошоци

Маркетинг трошоците се евидентираат кога ќе се случат. Маркетинг трошоците се прикажани во белешка 18.

2.17. Данок од добивка

2.17.1. Тековен данок од добивка

Друштвата не треба да плаќаат данок на добивка на нивната добивка пред оданочување (заработена од 1 јануари 2009 година) додека таа добивка да се распредели во форма на дивиденда или во други форми на распределување на добивката. Доколку се исплати дивиденда, треба да се плати 10% данок на добивка во моментот на исплата на дивидендата, без оглед дали во парична или во непарична форма, на странски нерезидентни правни лица, и странски и домашни физички лица. Дивидендите исплатени на резидентни правни лица се изземени од плаќање данок. Освен на распределбата на дивиденди, данок се плаќа и на необитните трошоците направени во таа фискална година, намалени за износот на даночното одобрување и други даночни олеснувања. (види белешка 2.18).

2.17.2. Одложен данок

Поради измените во македонското даночно законодавство во сила од 1 јануари 2009 година, даночната стапка за нераспределената добивка беше практично намалена на нула, бидејќи данок се плаќа само кога се распределува добивката. Согласно со МСС 12.52А, одложените даночни средства и обврски треба да се мерат до користење на стапката на нераспределена добивка. Ова резултираше со анулирање на салдата на дел од одложените даночни средства и сите одложени даночни обврски на 31 декември 2009 година и анулирање на сите одложени даночни средства на 31 декември 2010 година. Во согласност со барањата на СОС 25, Групацијата го евидентираше влијанието на оваа промена во добивката или загубата за 2009 и 2010 година, соодветно.

2.18. Данок на необитни трошоци

На крајот на фискалната година друштвата се должни да платат данок на необитните трошоци, без оглед на нивните финансиски резултати. Основица се трошоците кои не спаѓаат во делокругот на дејноста на друштвото, односно необитни трошоци (трошоци за репрезентација, резервирања, подароци, и сл.) намалени за даночното одобрување и други даночни олеснувања. Данокот на необитните трошоци се признава во добивката или загубата (Останати расходи од работењето) како Останати даноци (види белешка 8).

2.19. Наеми

2.19.1. Оперативен наем - Групацијата како наемодавател

Средствата дадени под наем на клиенти преку оперативни наеми се вклучени во Недвижности, постројки и опрема во консолидираниот извештај за финансиска состојба. Тие се амортизираат во текот на нивниот корисен век на

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

конзистентна основа со слични основни средства. Приходите од наем се признаваат на праволиниска основа за време на траење на наемот.

2.19.2. Оперативен наем - Групацјата како наемател

Трошоците кои произлегуваат од оперативен наем се признаваат во добивката или загубата на праволиниска основа за време на траење на наемот.

2.20. Добивка по акција

Добивка по акција се пресметува со делење на добивката кој се однесува на имателите на акции на Друштвото за периодот со просечниот број на важечки обични акции.

2.21. Дистрибуција на дивиденда

Дивидендите се признаваат како обврска, при што се намалува капиталот, во финансиските извештаи на Групацјата во периодот кога се одобрени од страна на акционерите на Друштвото.

2.22. Сегменти

Оперативните сегменти на Групацјата се базираат на деловните сегменти, фиксен и мобилен, што е во согласност со интерните извештаи доставени до главниот извршен носител на одлуки, Главниот извршен директор (ГИД) кој добива совети од Менаџмент Колегиум на Групацјата (МКГ) на Друштвото. ГИД е одговорен за алокација на ресурсите, и оценување на остварувањата на оперативните сегменти. Сметководствените политиките и принципите на мерење на оперативните сегменти се исти со тие на Групацјата, опишани во делот Значајни сметководствени политики (види белешка 2). Во финансиските извештаи известувањето за сегментите на Групацјата се врши на начин којшто е конзистентен со интерното известување. Двата оперативни сегменти, фиксен и мобилен се претставени од двата посебни правни ентитети, Македонски Телеком АД – Скопје, и Т-Мобиле АД Скопје, соодветно.

Приходите на оперативните сегменти вклучуваат приходи од надворешни корисници како и внатрешниот приход генериран од останатите сегменти. Оперативните сегменти, како два посебни правни ентитети, фактурираат приходи за услугите дадени на другите сегменти исто како за надворешните корисници.

Резултатите на Оперативните сегменти ГИД и МКГ ги надгледуваат преку EBITDA (добивка пред камата, данок од добивка и амортизација), која од страна на Групацјата е дефинирана како Оперативна добивка без трошок за амортизација.

Друг важен клучен индикатор за остварувањето што се надгледува на ниво на сегментите се капиталните издатоци (Сарех), кои се определени како зголемувања на Недвижности, постројки и опрема и на Нематеријалните средства.

2.23. Споредбени информации

Споредбените информации презентирани во овие консолидирани финансиски извештаи, се конзистентни со презентацијата во тековната година и нема ставки кои се рекласифицирани за споредбени цели.

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИОТ РИЗИК

3.1. Финансиски фактори на ризик

Групацјата не применува сметководство за заштита од ризик на своите финансиски инструменти, сите добивки и загуби се признаваат во добивката или загубата, освен финансиските средства класифицирани како расположливи за продажба кои се признаваат во друг сеопфатен приход. Во основа Групацјата е изложена на кредитен ризик поврзан со нејзините финансиски средства и од движењето на курсевите, каматните стапки и пазарните цени, кои влијаат на нејзините средства и обврски. Управувањето со финансискиот ризик има за цел да ги ограничи овие пазарни ризици преку континуирани оперативни и финансиски активности.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Деталните објаснувања на ризиците, управувањето со истите како и сензитивните анализи се дадени подолу. Сензитивните анализи вклучуваат потенцијални промени во добивката пред оданочување. Потенцијалните влијанија кои се обелоденети (намалени за данокот) се исто така применливи на капиталот на Групацјата.

3.1.1. Пазарен ризик

Пазарниот ризик се дефинира како „ризик дека реалната вредност или вредноста или идните готовински текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во пазарните цени“ и вклучува каматен ризик, валутен ризик и други ценовни ризици.

Бидејќи голем дел од приходите и расходите на Групацјата се во денари, функционалната валута на Друштвото и сите ентитети во рамките на Групацјата е денарот, и како резултат на тоа целта на Групацјата е да се сведе на минимум нивото на финансиски ризик во поглед на денарот.

За презентирање на пазарните ризици, МСФИ 7 бара сензитивни анализи кои ги покажуваат ефектите од хипотетичните промени на релевантните варијабили на ризикот врз добивката или загубата и акционерскиот капитал. Периодичните влијанија се утврдуваат со поврзување на хипотетичните промени во варијабилите на ризикот врз состојбата на финансиските инструменти на датумот на извештајот за финансиска состојба. Состојбите на датумот на извештајот вообичаено се репрезентативни за годината, како целина, затоа влијанијата се пресметуваат со користење на состојбите на крајот на годината претпоставувајќи дека состојбите биле конзистентни во текот на периодот на известување. Методите и претпоставките кои се користат во сензитивните анализи, се ажурирани да ја одразуваат тековната економска ситуација.

а) Валутен ризик

Функционална валута на Друштвото и Групацјата е македонскиот денар.

Изложеноста на валутен ризик е поврзана со поседување на депозити во банки кои се деноминирани во странска валута и од оперативни активности на приходи од и плаќања кон меѓународни телекомуникациски оператори како и издатоците за недвижности, постројки и опрема и нематеријални средства коишто произлегуваат од обврски кон добавувачи од странски земји.

Девизната валута од која произлегува овој ризик првенствено е ЕУР. Групацјата користи парични депозити во странски валути претежно во ЕУР и парични депозити во МКД со девизна клаузула со цел заштита од странски валутен ризик во согласност со расположливите понуди на банките. Групацјата управува со изложеноста на ризик од курсни стапки преку одржување на повисок износ на депозити во ЕУР како докажана стабилна валута.

Сензитивната информација за валутниот ризик која се бара според МСФИ 7 е ограничена на ризиците коишто произлегуваат од финансиски инструменти изразени во валути кои се различни од функционалната валута во која се мерат.

Групацјата акумулираше повеќе готовина во ЕУР и УСД во споредба со нејзините трговски обврски во ЕУР и УСД. На 31 декември 2011 година, доколку МКД би било 1% (2010 година: 1%) послабо или посилено во споредба со ЕУР, добивката би била повисока или пониска за МКД 49.188 илјади (2010 година: МКД 58.321 илјади во нето билансот, соодветно. На 31 декември 2011 година, доколку МКД би бил 1% (2010 година: 1%) послаб или посилен во споредба со УСД, добивката би била повисока или пониска за МКД 677 илјади (2010 година: МКД 934 илјади) во нето билансот, соодветно.

б) Каматен ризик

Каматниот ризик е ризик дека реалната вредност или идните готовински текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во каматните стапки на пазарот.

Промената во каматните стапки и каматните маргини можат да влијаат врз финансиските трошоци и повратот на финансиските инвестиции.

Каматниот ризик и ризикот од приносот на инвестицијата се од секундарна важност споредено со сигурносните цели и целите за ликвидноста опишани погоре. Групацјата го минимизира каматниот ризик преку дефинирање на фиксни каматни стапки во периодот на валидност на определени финансиски инвестиции. Од друга страна, орочените депозити можат да бидат предвреме повлечени бидејќи договорите содржат одредба дека банката ќе пресмета и исплати камата по каматна стапка која е важечка на најблискиот период на доспевање на депозитот и во согласност со каматната стапка наведена во понудата.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Доколку значајно се зголемат пазарните каматни стапки, депозитот може да биде повлечен и заменет со нов депозит со поповолни каматни стапки за Групацјата со најниски можни трошоци.

Инвестициите се ограничени на форми на финансиски инвестиции со релативно низок ризик во очекување на објективен принос во однос на претпоставениот ризик.

Групацјата нема каматоносни обврски, но има ризик од каматните стапки во поглед на паричните депозити во банки и заемите кон вработените. Групацјата нема политика за заштита од каматниот ризик. Промените кај пазарните каматни стапки влијае врз каматата добиена од депозитите во банки.

На 31 декември 2011 година, Групацјата имаше депозити во износ од МКД 9.013.304 илјади (вклучувајќи и депозити по видување), при што пораст од 1 % на пазарните каматни стапки ќе предизвика зголемување (*ceteris paribus*) на каматата која се добива од МКД 90.133 илјади на годишно ниво, додека слично намалување би предизвикало исто такво намалување во добиената камата. На 31 декември 2010 година, Групацјата има депозити во износ од МКД 9.611.091 илјади (вклучувајќи и депозити по видување), при што пораст од 1 % на пазарните каматни стапки ќе предизвика зголемување (*ceteris paribus*) на каматата која се добива од приближно МКД 96.111 илјади на годишно ниво додека слични намалувања ќе предизвикаат исти намалувања во каматата која се добива.

в) Друг ценовен ризик

Инвестициите на Групацјата се во акционерски капитал на други ентитети што јавно тргуваат на македонската берза, како на официјалниот така и на редовниот пазар. Раководството постојано го следи портфолиото на инвестициите во акционерски капитал врз основа на фундаментални и технички анализи на акциите. Сите одлуки за купување и продавање ги одобруваат соодветните тела на Друштвото. Во согласност со стратегијата на Групацјата, инвестициите во рамките на портфолиото се чуваат до моментот кога ќе се создадат поволни услови на пазарот за продажба на истите.

Како дел од презентирањето на пазарните ризици, МСФИ 7 исто така бара обелоденувања за тоа како хипотетичките промени во варијабилите на ризикот влијаат на цената на финансиските инструменти. На 31 декември 2011 и 31 декември 2010 година Групацјата има инвестиции кои би можеле да бидат засегнати од варијабилите на ризикот како што се берзанските цени.

На 31 декември 2011 година Групацјата има МКД 54.083 илјади инвестиции во акционерски капитал на други ентитети кои што јавно се тргуваат на македонската берза, при што пораст од 20% на пазарните цени би предизвикал (*ceteris paribus*) добивка од МКД 10.817 илјади а слично намалување би предизвикало исто таква загуба во добивката или загубата. Износот на инвестиции во акционерски капитал на други ентитети кои јавно се тргуваат на македонската берза на 31 декември 2010 година изнесува МКД 65.125 илјади, при што пораст од 20% на пазарните цени би предизвикал (*ceteris paribus*) добивка од МКД 13.025 илјади, а слично намалување би предизвикало исто таква загуба во добивката или загубата.

3.1.2. Кредитен ризик

Кредитен ризик се дефинира како ризик дека една страна на финансиски инструмент ќе предизвика финансиска загуба за другата страна со тоа што нема да исполни одредена обврска.

Групацјата е изложена на кредитен ризик од своите оперативни активности и од одредени финансиски активности.

Ограничувањата на соработниците се одредуваат врз основа на доставените банкарски гаранции во согласност со пазарните услови на оние банки кои сакаат да издадат банкарска гаранција. Вкупниот износ на банкарските гаранции кои ќе бидат обезбедени треба да го покрие износот на проектираните слободни парични средства на Групацјата.

Во однос на финансиските активности трансакциите примарно се склучуваат со соработници (банки) кои имаат кредитен рејтинг од најмалку BBB+ (или еквивалентен кредитен рејтинг) или каде што соработникот има доставено банкарска гаранција каде што банката гарант треба да биде со кредитен рејтинг од BBB+ (или еквивалентен кредитен рејтинг).

Во случај кога расположливите средства на Групацјата го надминуваат вкупниот износ на добиени банкарски гаранции спомнати погоре, финансиското инвестирање на расположливите парични средства се врши во согласност со проценка на банкарскиот ризик базиран на CAEL методологијата како индиректен систем на оценување.

Одлуките за депонирање се прават врз основа на следните приоритети:

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

- Да се депонира во банки (банки со кои Дојче Телеком АД најчесто соработува, доколку е возможно) со обезбедена банкарска гаранција од банките со најдобар рејтинг и најдобар квалитет на банкарска гаранција.
- Да се депонира во банки со обезбедена банкарска гаранција од банки со понизок рејтинг и послаб квалитет на банкарската гаранција.
- Доколку вкупниот износ на депозити не може да се пласира во банки покриени со банкарска гаранција со најмалку BBB+ рејтинг (или еквивалентен кредитен рејтинг), тогаш депозитите ќе се пласираат во локални банки без банкарска гаранција. Во овој случај одредувањето на ограничувањата на соработниците по банки ќе бидат направени во согласност со CAEL методологијата (оцена на ризичните делови на банката – капитал, средства, добивка и ликвидност).

CAEL методологијата во основа ги оценува финансиските показатели на банките кои се составен дел од четирите CAEL компоненти - Капитал, Средства, Добивка и Ликвидност. Крајната оценка на банките (на скала од 1 до 5) е поврзана со работењето и перформансите на банките за анализираниот период. Политика на Групацијата е да инвестира во банки чија конечна оценка варира во рамките на следниве 3 ранга:

A – Банки со оцена од 1,84 до 2,45 – инвестиции кои не надминуваат 80% од акционерскиот капитал на банката.

B - Банки со оцена од 2,46 до 3,07 – инвестиции кои не надминуваат 70% од акционерскиот капитал на банката.

C - Банки со оцена од 3,08 до 3,69 – инвестиции кои не надминуваат 60% од акционерскиот капитал на банката.

Процесот на управување со кредитни ризици од оперативни активности вклучува превентивни мерки како што се проверка на кредибилитет и превентивни забрани, корективни мерки во текот на законските односи како на пример активности за опоменување и исклучување, соработка со агенции за наплата и наплата по законски односи како што се процеси на оптужување, судски постапки, вклучување на извршната единица и факторинг. Задоцнетите плаќања се следат преку постапка за проследување на долг врз основа на видот на корисникот, кредитната класа и износот на долгот.

Кредитниот ризик се контролира преку проверка на кредибилитет - што утврдува дека корисникот нема долг и кредитната вредност на корисникот и преку превентивни забрани - што го утврдува кредитниот лимит врз основа на претходните приходи од сообраќај генерирани од корисникот.

Групацијата нема значајна концентрација на кредитен ризик кон поединечна странка или кон група на странки кои имаат слични карактеристики.

Процедурите на Групацијата обезбедуваат на перманентна основа дека продажбата се извршува на корисници со соодветна кредитна историја и дека не се надминува лимитот за изложување на кредитен ризик.

Максималната изложеност на кредитниот ризик е презентирана преку сегашната вредност на финансиските средства во Консолидираниот извештај за финансиска состојба. Последователно на тоа, Групацијата смета дека нејзината максимална изложеност на кредитен ризик е претставена со износот на побарувањата намалени за исправката на вредноста признаена на денот на извештајот за финансиска состојба.

Следнава табела ја претставува изложеноста на кредитен ризик на Групацијата во 2011 и 2010 година:

Во илјади денари	2011	2010
Депозити во банки	7.943.462	8.205.444
Парични средства и еквиваленти на парични средства	1.069.842	1.405.647
Побарувања од купувачи-домашни	2.508.031	2.758.465
Побарувања од купувачи-странски	125.720	93.681
Заеми за вработени	140.360	123.036
Побарувања од поврзани страни	345.617	198.785
Останати побарувања	7.367	13.837
	<u>12.140.399</u>	<u>12.798.895</u>

Парични средства и еквиваленти на парични средства во табелата погоре ја исклучува благајната за која не постои кредитен ризик.

Најголемата вредност на депозит во 2011 година е МКД 1.383.862 илјади деноминирани во ЕУР 22.500 илјади (2010: МКД 1.383.862 илјади). Дополнително Групацијата има депозити во 4 домашни банки (2010: 5 домашни банки).

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

3.1.3. Ризик за ликвидност

Ризикот за ликвидност е ризик дека Друштвото може да наиде на тешкотии за подмирување на обврските поврзани со финансиските обврски.

Ризик за ликвидност се дефинира како ризик дека Групацијата нема да биде во можност навремено да ги подмири или исполни своите обврски.

Инвестициското портфолио ќе остане доволно ликвидно со цел да се задоволат сите оперативни барања кои можат разумно да се предвидат. Ова е постигнато со структурирање на портфолиото така да финансиските инструменти доспеваат истовремено со потребата од парични средства за задоволување на предвидените потреби.

Политика на Друштвото е да одржува вишок на парични средства и еквиваленти на паричните средства за подмирување на обврските во догледна иднина. Секој вишок на парични средства е депониран во комерцијалните банки.

Процесот за управување со ликвидноста на Групацијата вклучува предвидување на готовинските текови од главните валути и разгледување на нивото на потребните ликвидни средства земајќи ги предвид податоците од бизнис планот, наплатите и одливот. Месечните, полугодишните и годишните парични проекции се изготвуваат и ажурираат на дневна основа од страна на Секторот за управување со готовина.

3.2. Управување со капитални ризици

Целите на Групацијата при управување со капиталот е да се заштити способноста на Групацијата да работи на континуирана основа со цел да обезбеди поврат за акционерите и бенефиции за другите заинтересирани страни и да одржува оптимална структура на капитал со цел намалување на трошокот за капитал. Вкупниот капитал со кое што управува Друштвото на 31 декември 2011 година е МКД 17.686.517 илјади, според локалните општоприфатени сметководствени принципи (2010: МКД 17.470.439 илјади). Од овој износ МКД 9.583.888 илјади (2010: МКД 9.583.888 илјади) претставуваат акционерски капитал, додека МКД 1.916.777 илјади (2010: МКД 1.916.777 илјади) претставуваат законски резерви, кои не се распределуваат (види белешка 2.13). Друштвото исто така има купено сопствени акции (види белешки 2.12 и 15.1). Трансакцијата е во согласност со локалните законски барања со стекнувањето на сопствените акции, да не се намали имотот на Друштвото под износот на основната главнина и резервите коишто, според закон или според статутот на Друштвото, не смеат да се користат за исплата на акционерите. Исто така, согласно локалните законски барања дивиденда може да биде исплатена на акционерите во износ којшто нема да ја надминува вкупно остварената добивка искажана со годишната сметка и финансиските извештаи, зголемена за пренесената нераспределена добивка од претходните години или со резервите коишто можат да се распределуваат, односно кој ги надминуваат законските резерви и резервите определени со статутот на Друштвото. Друштвото е во согласност со сите законски барања кои се однесуваат на капиталот.

3.3. Проценка на објективна вредноста

Паричните средства и еквивалентите на парични средства, побарувањата од купувачи и другите тековни финансиски средства се краткорочни. Поради ова, нивната сегашна вредност на денот на извештајот за финансиска состојба е приближна на нивната објективна вредност.

Објективната вредност на нетековниот дел од побарувањата од купувачи ги вклучува заемите на вработени и се определува користејќи техника на дисконтиран паричен тек.

Финансиските средства расположливи за продажба претставуваат акции вреднувани по објективна вредност.

Објективната вредност на јавно тргуваните финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата се базира на објавената пазарна вредност на денот на извештајот за финансиска состојба.

4. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ И ПРЕТПОСТАВКИ

Групацијата прави проценки и претпоставки што се однесуваат на иднината. Проценките и мислењата континуирано се вреднувани и се базираат на минато искуство и други фактори, вклучувајќи ги очекувањата за идни настани за кои што се верува дека се разумни под соодветните услови. Најзначајните проценки и претпоставки се обелоденети подолу.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

4.1. Корисен век на средствата

Определувањето на корисниот век на средствата се базира на историското искуство со слични средства, како и на очекуваниот технолошки развој и промените во пошироките економски или индустриски фактори. Соодветноста на проценетиот корисен век се ревидира на годишна основа или секогаш кога се појавуваат индикации за значајни промени во дадените претпоставки. Веруваме дека сметководствените проценки поврзани со одредувањето на корисниот век на средствата се значајни сметководствени проценки земајќи го предвид тоа дека вклучуваат претпоставки за технолошкиот развој во иновативна индустрија и во голем дел зависат од инвестиционите планови на Групацијата. Понатаму, поради тоа што корисниот век на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства во рамките на вкупните средства е значителен, влијанието на било кои промени во оценките може да биде материјално за нашите финансиски позиции и резултати од работењето. Пример, кога Друштвото би го намалило просечниот корисен век на недвижностите, опремата и постројките и нематеријалните средства за 10%, тоа би резултирало во зголемување на годишниот трошок за амортизација во приближен износ од МКД 395.068 илјади (2010: МКД 340.281 илјади). Види белешка 11 и 12 за промените направени во корисниот век во годините за кои се известува.

Групацијата постојано воведува нови услуги и платформи вклучувајќи, но не и ограничувајќи се на Универзален мобилен телекомуникациски систем (UMTS) базиран на широкопојасни услуги во мобилните комуникации како и поставување на оптички кабли. Во случај на воведување на вакви нови услуги, Групацијата спроведува ревизија на корисниот век на веќе постоечките платформи, но во најголемиот број случаи овие сервиси се дизајнирани да коегзистираат со старите платформи, без да предизвикаат промени кај новите технологии. Последователно, корисниот век на постарите платформи вообичаено не треба да се скратува.

Во 2011 година Групацијата започна голем проект за модернизација на радио пристапната мрежа во мобилниот сегмент. Групацијата спроведе ревизија на векот на траење на поединечните поврзани средства, која генерално резултираше со скратување на нивниот век на користење.

4.2. Можни оштетувања на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства

Ние го проценуваме оштетувањето на препознатливи недвижности, постројки и опрема и нематеријални средства секогаш кога постои причина за верување дека сегашната вредност значително ја надминува надоместувачката вредност и таму каде што се очекува оштетување на вредноста. Надоместувачката вредност се добива по пат на пресметка, при која се користи широк спектар на претпоставки и фактори кои влијаат на истите. Покрај другото, ги земаме во предвид идните приходи и расходи, технолошката застареност, дисконтинуитет во услугите и други промени на околности кои можат да доведат до оштетување. Доколку оштетувањето е утврдено со методот на употребна вредност, се утврдува и објективна вредност намалена за трошоци за продажба (ако може да се утврди), за да се утврди точниот износ на оштетувањето (ако постои). Земајќи предвид дека ова се врши врз основа на проценки и мислења, вредноста на можните оштетувања може да биде значително различна од онаа којашто е добиена по пат на овие калкулации. Раководството има извршено тестирање на оштетеноста базирано на проекцијата за десет години на паричните текови и стапката на постојан раст од 2% (2010: 2%) за да се утврди остаточната вредност после десет години. Групацијата во пресметката користи метод на објективна вредност намалена за трошоци за продажба. Дисконтната стапка која се користеше беше 9,39% (2010: 9,38%). Тестот не резултираше со загуби од оштетување.

4.3. Можни исправки на побарувања од купувачи и останати побарувања

Ние пресметуваме исправка на вредност на спорни побарувања базирајќи се на проценетите загуби кои произлегуваат од неможноста на корисниците да ги извршат плаќањата. За најголемите купувачи, странските купувачи и за корисници кои се во постапки за стечај и ликвидација исправката е пресметана на индивидуална основа, додека за другите купувачи е пресметана на портфолио основа, која се базира на доспеаноста на побарувањата и минатото искуство со отпишување на побарувањата, кредитната способност на корисниците и неодамнешните промени на условите на плаќање (види белешка 2.4.1 (б)). Овие фактори се разгледуваат периодично, и кога е потребно се вршат промени во пресметката. Во 2011 година Групацијата изврши детална анализа на портфолиото на клиенти и во индивидуалното вреднување ги вклучи и корисниците на интерконекциски услуги. Покрај тоа, Групацијата ја анализираше и природата на деловното работење (приватни корисници, деловни корисници, фиксна и мобилна линија и сл.) како и ефикасноста на наплатата, што резултираше во промени во пресметките и помала исправка на побарувањата од купувачи и останати побарувања во 2011 година.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Ако финансиската состојба на нашите корисници се влошува, тековните отписи на побарувањата можат да бидат и повисоки од очекуваните и можат да го надминат нивото на исправки коишто се признаени досега (види белешка 3.1.2).

4.4. Резервирања

Резервирањата главно се базираат на проценка особено во правни спорови. Групацијата ја проценува веројатноста од настанување на негативен исход како резултат на минат настан, и доколку веројатноста за одлив на економски користи е оценета како поголема од 50%, Групацијата врши резервирање за целиот износ на обврската (види белешка 2.10). Бидејќи проценката на веројатноста се врши врз основа на претпоставки, во некои случаи проценката може да не биде во согласност со евентуалниот исход на случајот. Со цел да се утврди веројатноста од негативен исход, Групацијата користи внатрешни и надворешни правни совети.

4.5. Трошоци за стекнување на претплатници

Трошоците за стекнување на претплатници примарно вклучуваат загуби од продажба на опрема (приходите и трошоците се прикажани на бруто основа) и надоместоци платени на агенти за стекнување на претплатници. Агентите кои работат за Друштвото исто така трошат дел од нивните надоместоци за маркетинг на производите на Групацијата додека определен дел од маркетинг трошоците на Групацијата треба да се сметаат како трошоци за стекнување на претплатници. Директните надоместоци наплатени од претплатниците за активирање или поврзување се маргинални во споредба со трошоците за стекнување. Овие приходи и трошоци се признаени кога претплатникот ќе биде приклучен на фиксната или мобилната мрежа на Групацијата. Ваквите трошоци или приходи не се капитализирани или одложени. Овие трошоци за стекнување (загуби) се признати веднаш иако не се соодветно одделени од другите маркетинг трошоци. Вкупниот износ на трошоци за надоместоци платени на агенти во 2011 изнесува МКД 277.286 илјади (2010: 338.550 илјади).

5. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПАРИЧНИТЕ СРЕДСТВА

Во илјади денари	2011	2010
Депозити по видување	1.069.842	1.405.647
Благајна	<u>8.273</u>	<u>8.425</u>
	<u>1.078.115</u>	<u>1.414.072</u>

Каматната стапка на депозити по видување во банки се движи од 0,30% до 2,25% на годишно ниво (2010: 0,50% до 2,00% на годишно ниво). Овие депозити имаат рок на доспевање помал од 3 месеци.

Сегашната вредност на парични средства и еквиваленти на парични средства се изразени како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
МКД	636.070	1.360.206
ЕУР	409.035	42.579
УСД	32.871	11.283
Останато	<u>139</u>	<u>4</u>
	<u>1.078.115</u>	<u>1.414.072</u>

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Во продолжение е прегледот на депозити по видување по категории и по кредитен рејтинг на гарантот (види белешка 3.1.2):

Во илјади денари	2011	2010
Кредитен рејтинг на Гарантот: А+	9.669	816.177
Кредитен рејтинг на Гарантот: А	267.511	475.581
Кредитен рејтинг на Гарантот: А-	-	80.983
Кредитен рејтинг на Гарантот: ВВВ	761.641	-
Кредитен рејтинг на Гарантот: ВВ+	-	32.906
Кредитен рејтинг на Гарантот: В-	31.021	-
	<u>1.069.842</u>	<u>1.405.647</u>

6. ДЕПОЗИТИ ВО БАНКИ

Депозитите во банки претставуваат парични средства во реномирани домашни банки, со каматна стапка помеѓу 1,30 % - 4,35% годишно (2010: од 1,00 %- 4,35% годишно) и со доспеаност од 3 до 12 месеци.

Сегашната вредност на депозитите во банките е деноминирана по валути како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
МКД	3.097.200	2.019.238
ЕУР	4.846.262	6.186.206
	<u>7.943.462</u>	<u>8.205.444</u>

Во продолжение е даден прегледот по банки и категории и по кредитен рејтинг на Гаранторот (види белешка 3.1.2):

Во илјади денари	2011	2010
Кредитен рејтинг на Гарантот А+	4.550.660	2.235.141
Кредитен рејтинг на Гарантот: А	2.474.898	1.843.416
Кредитен рејтинг на Гарантот: А-	-	4.125.897
Кредитен рејтинг на Гарантот: ВВВ	917.886	-
Кредитен рејтинг на Гарантот: ВВ+	-	990
Кредитен рејтинг на Гарантот: В-	18	-
	<u>7.943.462</u>	<u>8.205.444</u>

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

7. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ И ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

Во илјади денари	2011	2010
Побарувања од купувачи - домашни	4.244.854	4.611.686
Намалено за: исправка на вредноста	(1.736.823)	(1.853.221)
Побарувања од купувачи-домашни-нето	2.508.031	2.758.465
Побарувања од купувачи-странски	125.720	93.681
Побарувања од поврзани страни	345.617	198.785
Заеми дадени на трети страни	3.470	3.088
Намалено за: исправка на вредноста	(3.470)	(3.088)
Заеми дадени на трети страни - нето	-	-
Заеми за вработени	140.360	123.036
Останати побарувања	7.367	13.837
Финансиски средства	3.127.095	3.187.804
Аванси дадени на добавувачите	106.495	110.247
Намалено за: исправка на вредноста	(74.156)	(74.156)
Аванси дадени на добавувачите - нето	32.339	36.091
Претплати и пресметани приходи	249.953	211.069
	<u>3.409.387</u>	<u>3.434.964</u>
Намалено за нетековен дел: Останати побарувања	(1.774)	(8.714)
Намалено за нетековен дел: Заеми за вработени	(116.521)	(99.363)
Намалено за нетековен дел: Побарувања од купувачи - домашни	(211.339)	(207.202)
Тековен дел	<u>3.079.753</u>	<u>3.119.685</u>

Побарувањата од поврзани страни претставуваат побарувања од Групацијата Маѓар Телеком и Групацијата Дојче Телеком (види белешка 28).

Заемите за вработените се обезбедени со хипотека на недвижност или меница.

Заеми дадени на трети страни претставува заем со референтната каматна стапка на 6 месечен ЕУРИБОР со маргина од 0,3%. Заемите одобрени за вработените имаат каматна стапка од 6,25% и 9,45% годишно (2010: 6,25% 7% и 9,45% годишно).

Останати побарувања содржи ограничени парични средства во износ од МКД 1,987 илјади (2010: МКД 10,391 илјади) коишто претставуваат гаранции издадени за продажба на проекти.

Сите нетековни побарувања се со датум на доспевање до 15 години од денот на извештајот за финансиска состојба.

На 31 Декември 2011 година за побарувањата од домашни купувачи во износ од МКД 2.324.981 илјади (2010: МКД 2.470.668 илјади) има исправка на вредноста. Старосната структура на овие побарувања е како што следи подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Помалку од 30 дена	330.152	339.428
Помеѓу 31 и 180 дена	292.736	366.614
Помеѓу 181 и 360 дена	108.830	124.699
Повеќе од 360 дена	1.593.263	1.639.927
	<u>2.324.981</u>	<u>2.470.668</u>

На 31 декември 2011 година, побарувањата од домашни купувачи во износ од МКД 150.921 илјади беа застарени, но за нив нема исправка. Тие главно се однесуваат на корисници на услуги за интерконекција кои се проценуваат на индивидуална основа во согласност со минатото искуство на Групацијата и сегашните очекувања (види белешка 2.4.1). Анализата на овие застарени побарувања од домашни купувачите е дадена подолу:

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Во илјади денари	2011
Помалку од 30 дена	103.957
Помеѓу 31 и 60 дена	21.456
Помеѓу 61 и 90 дена	5.886
Помеѓу 91 и 180 дена	17.420
Помеѓу 181 и 360 дена	1.586
Повеќе од 360 дена	616
	<u>150.921</u>

Вкупниот износ на исправката на вредност за побарувања од домашни купувачи е МКД 1.736.823 илјади (2010: МКД 1.853.221 илјади). Од оваа вредност, МКД 1.450.377 илјади (2010: 1.697.080 илјади) се однесуваат на исправка според старосна структура на спомнатите побарувања, додека вредноста од МКД 119.221 илјади (2010: МКД 97.552 илјади) се побарувања од купувачи во стечај и ликвидација за кои има исправка за целата нивна вредност. Дополнително Групацијата има исправка на вредноста на индивидуална основа на одредена група клиенти во износ од МКД 167.225 илјади (2010: МКД 58.589 илјади).

Износот на исправка главно е резултат на побарувања кои се доспеани повеќе од 720 дена. Вкупната вредност на побарувањата за кои е направена исправка за целата нивна вредност е МКД 1.518.106 илјади (2010: 1.563.368 илјади). Овие побарувања се главно од купувачи кои се исклучени во две насоки, купувачи кои се демонтирани, оптужени купувачи и купувачи кои веќе не ги користат услугите на Групацијата.

Објективните вредности на финансиските средства во побарувања од купувачите и останати побарувања по категории се како што следат подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Побарувања од купувачи-домашни-нето	2.508.031	2.758.465
Побарувања од купувачи-странски	125.720	93.681
Побарувања од поврзани страни	345.617	198.785
Заеми за вработени	140.360	123.036
Останати побарувања	7.367	13.837
	<u>3.127.095</u>	<u>3.187.804</u>

Движење на исправката на вредноста на сомнителни и спорни побарувања од домашни купувачи.

Во илјади денари	2011	2010
Исправка на вредност на 1 јануари	1.853.221	2.064.471
Трошок во текот на годината	595	147.407
Отпис	(116.993)	(358.657)
Исправка на вредноста на 31 декември	<u>1.736.823</u>	<u>1.853.221</u>

Побарувањата за кои има исправка на вредност се отпишуваат кога нема очекување за дополнителни приливи.

На 31 декември 2011 година побарувањата од странски купувачи во износ од МКД 110.651 илјади (2010: МКД 49.011 илјади) беа застарени, но за нив нема исправка. Ова се однесува на купувачи од странство пресметани на индивидуална основа во согласност со минатото искуство на Групацијата и тековните очекувања.

Анализата на овие застарени побарувања од странски купувачи е како што следи подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Помалку од 30 дена	27.800	17.758
Помеѓу 31 и 60 дена	13.808	3.318
Помеѓу 61 и 90 дена	7.323	1.839
Помеѓу 91 и 180 дена	18.478	11.001
Помеѓу 181 и 360 дена	438	7.448
Повеќе од 360 дена	42.804	7.647
	<u>110.651</u>	<u>49.011</u>

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Групацијата има побарувања од домашни купувачи со изменети договорни услови со сегашна вредност од МКД 41.102 илјади (2010: МКД 46.056 илјади). За сегашната вредност на заемите и побарувањата, кои инаку би биле застарени, а се со изменети услови, не е направена исправка на вредноста доколку наново договорените готовински текови се сметаат за сигурни.

Сегашната вредност на нетековни побарувања од купувачи и останати побарувања на Групацијата се изразени во следните валути:

Во илјади денари	2011	2010
МКД	329.634	315.279
	<u>329.634</u>	<u>315.279</u>

Сегашната вредност на побарувања од купувачи и останати побарувања се изразени во следните валути:

Во илјади денари	2011	2010
МКД	2.558.923	2.822.730
ЕУР	508.414	286.501
УСД	6.721	5.745
Останато	5.695	4.709
	<u>3.079.753</u>	<u>3.119.685</u>

Кредитниот квалитет на побарувањата од купувачите коишто не се застарени, ниту пак има исправка на вредноста за нив се проценети врз база на податоците од минатото за доцнење во плаќањето на купувачите.

Категориите за кредитниот квалитет на побарувањата од домашните купувачи коишто не се застарени, ниту пак им е извршена исправка на вредноста се како што следи подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Група 1	1.093.974	1.500.640
Група 2	300.597	178.600
Група 3	163.042	254.575
	<u>1.557.613</u>	<u>1.933.815</u>

Категориите за кредитниот квалитет на побарувањата од странските купувачи коишто не се застарени, ниту пак има исправка на вредноста за нив се како што следи подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Група 1	12.929	42.041
Група 2	2.140	2.629
	<u>15.069</u>	<u>44.670</u>

Група 1 - Корисниците во фиксната телефонија коишто во просек вршат плаќање на нивните сметки пред истекот на рокот за плаќање и корисници во мобилната телефонија без исклучувања во последните 12 месеци.

Група 2 - Корисниците во фиксната телефонија коишто во просек вршат плаќање на нивните сметки на денот на истекот на рокот за плаќање и корисници во мобилната телефонија до 3 исклучувања во последните 12 месеци.

Група 3 - Корисниците во фиксната телефонија коишто во просек вршат плаќање на нивните сметки по истекот на рокот за плаќање и корисници во мобилната телефонија со повеќе од 3 исклучувања во последните 12 месеци.

8. ОСТАНАТИ ДАНОЦИ

Почнувајќи од 1 јануари 2009 и во текот на 2010 година, Владата на Република Македонија вовеле неколку измени во Законот за данок на добивка. Според овие измени основица за пресметување на данокот на добивка се непризнаените трошоци направени во текот на фискалната година, додека данокот на добивка се плаќа во моментот на дистрибуција на добивката во форма на дивиденда на странски правни лица, странски и домашни физички лица. Дистрибуцијата на дивиденда меѓу домашните друштва е ослободена од данок. Затоа, на 31 декември 2011 година

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

пресметаниот данок на непризнаени трошоци е презентирани како дел од Останати расходи од работењето во Добивка за годината и Останати даноци во Извештајот за финансиската состојба (види белешка 18).

8.1. Побарувања по останати даноци

Во илјади денари	2011	2010
Побарувања по ДДВ	556	62.611
Побарувања од данок на непризнаени трошоци	59.294	32.121
	<u>59.850</u>	<u>94.732</u>

8.2. Обврски по останати даноци

Во илјади денари	2011	2010
Обврски по ДДВ	52.654	25.433
Останати даночни обврски	670	3.328
	<u>53.324</u>	<u>28.761</u>

9. ЗАЛИХИ

Во илјади денари	2011	2010
Материјали	178.810	193.627
Трговски стоки	418.100	322.214
Исправка на вредност на залихите до нето продажна вредност	(17.460)	(10.847)
	<u>579.450</u>	<u>504.994</u>

Движење на исправката на вредност на залихите до нето продажна вредност

Во илјади денари	2011	2010
Состојба на 1 јануари	10.847	44.912
Трошок за годината	9.245	(25.727)
Отпис на залихи	(2.632)	(8.338)
Состојба на 31 декември	<u>17.460</u>	<u>10.847</u>

Намалувањето на вредноста на залихите главно се однесува на трговска стока. Отписот на залихите до нето продажна вредност е врз основа на анализа на пониската од набавната и нето продажната вредност на датумот на извештајот за финансиска состојба.

10. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА НАМЕНЕТИ ЗА ПРОДАЖБА

Нетековните средства наменети за продажба вклучуваат недвижности, постројки и опрема, главно згради на Групацијата, чија сегашна вредност ќе биде остварена главно преку нивна продажба или размена, наместо преку континуирана употреба кој раководството не ја смета за веројатна. Намерата на раководството е да ги продаде или размени овие средства во рок од една година, со можност за пролонгирање на рокот зависно од околностите. Постои план за продажба или размена на овие средства и раководството започна со активна продажба на пазарот по разумна цена или пак за нив веќе постои договор за продажба со одреден купувач. Од вкупниот износ од МКД 628.252 илјади (МКД 38.139 илјади) презентирани како средства наменети за продажба во Консолидираниот извештај за финансиската состојба МКД 549.115 илјади (2010: МКД 38.139 илјади) се дел од фиксниот сегмент и МКД 79.137 илјади (2010: нула) се дел од мобилниот сегмент. Во 2011 година Групацијата потпиша договор да размени четири нејзини административни згради и парична надокнада во замена за нова зграда во 2012 година. Сметководствената вредност на овие четири згради во износ од МКД 615.690 илјади беше рекласифицирана како средства наменети за продажба во Консолидираниот извештај за финансиската состојба на 31 декември 2011 година. Од овој износ, МКД 536.553 илјади се дел од фиксниот сегмент и МКД 79.137 илјади се дел од мобилниот сегмент.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

11. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА

Во илјади денари	Земјиште	Згради	Телекому- никациска опрема	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2010	6.353	4.009.997	26.124.952	4.609.075	985.471	35.735.848
Зголемувања	-	37.584	1.235.963	438.323	1.124.931	2.836.801
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 12)	-	2.427	700.146	127.747	(965.659)	(135.339)
Намалувања	-	(15.716)	(313.016)	(406.636)	(28.654)	(764.022)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(26.841)	-	-	-	(26.841)
Трансфер меѓу категории на средства(види белешка 12)	-	189.466	690.658	(688.894)	-	191.230
На 31 декември 2010	<u>6.353</u>	<u>4.196.917</u>	<u>28.438.703</u>	<u>4.079.615</u>	<u>1.116.089</u>	<u>37.837.677</u>
Амортизација						
На 1 јануари 2010	-	1.492.891	16.562.413	3.273.262	-	21.328.566
Амортизација за годината	-	129.466	1.670.828	414.852	-	2.215.146
Намалувања	-	(8.658)	(262.682)	(380.065)	-	(651.405)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(24.367)	-	-	-	(24.367)
Трансфер меѓу категории на средства(види белешка 12)	-	54.272	517.971	(514.692)	-	57.551
На 31 декември 2010	<u>-</u>	<u>1.643.604</u>	<u>18.488.530</u>	<u>2.793.357</u>	<u>-</u>	<u>22.925.491</u>
Сегашна вредност						
На 1 јануари 2010	<u>6.353</u>	<u>2.517.106</u>	<u>9.562.539</u>	<u>1.335.813</u>	<u>985.471</u>	<u>14.407.282</u>
На 31 декември 2010	<u>6.353</u>	<u>2.553.313</u>	<u>9.950.173</u>	<u>1.286.258</u>	<u>1.116.089</u>	<u>14.912.186</u>

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Во илјади денари	Земјиште	Згради	Телекому- никациска опрема	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2011	6.353	4.196.917	28.438.703	4.079.615	1.116.089	37.837.677
Зголемувања	990	22.861	902.004	289.942	436.146	1.651.943
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 12)	-	6.769	428.974	274.377	(935.565)	(225.445)
Намалувања	-	(1.529)	(390.417)	(378.610)	(466)	(771.022)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(784.612)	-	(87.923)	-	(872.535)
На 31 декември 2011	<u>7.343</u>	<u>3.440.406</u>	<u>29.379.264</u>	<u>4.177.401</u>	<u>616.204</u>	<u>37.620.618</u>
Амортизација						
На 1 јануари 2011	-	1.643.604	18.488.530	2.793.357	-	22.925.491
Амортизација за годината	-	105.383	2.213.243	428.434	-	2.747.060
Намалувања	-	(1.522)	(361.907)	(358.514)	-	(721.943)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(168.922)	-	(85.199)	-	(254.121)
На 31 декември 2011	<u>-</u>	<u>1.578.543</u>	<u>20.339.866</u>	<u>2.778.078</u>	<u>-</u>	<u>24.696.487</u>
Сегашна вредност						
На 1 јануари 2011	<u>6.353</u>	<u>2.553.313</u>	<u>9.950.173</u>	<u>1.286.258</u>	<u>1.116.089</u>	<u>14.912.186</u>
На 31 декември 2011	<u>7.343</u>	<u>1.861.863</u>	<u>9.039.398</u>	<u>1.399.323</u>	<u>616.204</u>	<u>12.924.131</u>

Ревизијата на корисниот век и остаточната вредност на недвижностите, постројките и опремата, направена во текот на 2011 година, влијаеше врз корисниот век и остаточната вредност на неколку типови на средства. Промената на корисниот век главно се однесува на модеми/рутери, посеби алатки и опрема врз која проектот за модернизација на радио пристапната мрежа, имаше влијание, вклучувајќи и воведување на остаточна вредност таму каде што е применливо. Промената на корисниот век на засегнатите средства беше направена поради технолошките промени и деловните планови на членките на Групацијата.

Ревизијата резултира со следната промена на првичниот тренд на амортизација во тековната и во годините што следат.

Во илјади денари	2011	2012	2013	2014	После 2014
Зголемување/(намалување) на амортизацијата	453.731	166.692	(10.813)	(144.014)	(499.882)
	<u>453.731</u>	<u>166.692</u>	<u>(10.813)</u>	<u>(144.014)</u>	<u>(499.882)</u>

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

12. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Во илјади денари	Софтвер и лиценци	Концесија, 2G и 3G лиценци	Останато	Вкупно
Набавна вредност				
На 1 јануари 2010	6.187.734	891.406	204.157	7.283.297
Зголемувања	556.300	-	17.464	573.764
Пренос од инвестициите во тек (види белешка 11)	135.339	-	-	135.339
Намалувања	(19.882)	-	-	(19.882)
Трансфер меѓу категории на средства(види белешка 11)	(1.764)	-	(189.466)	(191.230)
На 31 декември 2010	<u>6.857.727</u>	<u>891.406</u>	<u>32.155</u>	<u>7.781.288</u>
Амортизација				
На 1 јануари 2010	4.223.467	115.827	78.258	4.417.552
Амортизација за годината	755.524	85.492	6.364	847.380
Намалувања	(16.232)	-	-	(16.232)
Трансфер меѓу категории на средства(види белешка 11)	(3.272)	-	(54.278)	(57.550)
На 31 декември 2010	<u>4.959.487</u>	<u>201.319</u>	<u>30.344</u>	<u>5.191.150</u>
Сегашна вредност				
На 1 јануари 2010	<u>1.964.267</u>	<u>775.579</u>	<u>125.899</u>	<u>2.865.745</u>
На 31 декември 2010	<u>1.898.240</u>	<u>690.087</u>	<u>1.811</u>	<u>2.590.138</u>
Во илјади денари				
Набавна вредност				
На 1 јануари 2011	6.857.727	891.406	32.155	7.781.288
Зголемувања	535.583	-	-	535.583
Трансфер меѓу категории на средства(види белешка 11)	225.445	-	-	225.445
Намалувања	(408.362)	-	-	(408.362)
На 31 декември 2011	<u>7.210.393</u>	<u>891.406</u>	<u>32.155</u>	<u>8.133.954</u>
Амортизација				
На 1 јануари 2011	4.959.487	201.319	30.344	5.191.150
Амортизација за годината	722.381	85.494	675	808.550
Намалувања	(384.885)	-	-	(384.885)
На 31 декември 2011	<u>5.296.983</u>	<u>286.813</u>	<u>31.019</u>	<u>5.614.815</u>
Сегашна вредност				
На 1 јануари 2011	<u>1.898.240</u>	<u>690.087</u>	<u>1.811</u>	<u>2.590.138</u>
На 31 декември 2011	<u>1.913.410</u>	<u>604.593</u>	<u>1.136</u>	<u>2.519.139</u>

Ревизијата на корисниот век на нематеријалните средства во текот на 2011 година влијаеше на голем број средства, но главно на софтверот. Ревизијата главно резултираше со продолжување на корисниот век како резултат на очекувањето подоцна да се заменат средствата отколку што било првично оценето.

Ревизијата резултира со следната промена на првичниот тренд на амортизација во тековната и во годините што следат.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Во илјади денари	2011	2012	2013	2014	После 2014
(Намалување)/зголемување на амортизацијата	(62.589)	(3.302)	43.342	14.188	8.361
	<u>(62.589)</u>	<u>(3.302)</u>	<u>43.342</u>	<u>14.188</u>	<u>8.361</u>

13. ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИТЕ И ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

Во илјади денари	2011	2010
Обврски кон добавувачите		
- Домашни	648.678	899.102
- Странски	650.510	822.654
Обврски кон поврзани страни	191.561	175.618
Останати обврски	<u>42.291</u>	<u>139.650</u>
Финансиски обврски	1.533.040	2.037.024
Пресметани трошоци	1.055.990	1.046.838
Одложен приход	489.109	647.976
Примени аванси	54.600	53.104
Останато	<u>34.767</u>	<u>34.765</u>
	<u>3.167.506</u>	<u>3.819.707</u>
Намалено за нетековен дел: Одложен приход	<u>(85.275)</u>	<u>(97.802)</u>
Тековен дел	<u>3.082.231</u>	<u>3.721.905</u>

Нетековните одложени приходи имаат период на доспевање до 10 години од датумот на Консолидираниот извештај за финансиска состојба.

Обврските кон поврзани страни претставуваат обврски кон Групацијата Маѓар Телеком и Групацијата Дојче Телеком (види белешка 28).

Старосната анализа на обврските спрема домашни и странски добавувачи е како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
Помалку од 90 дена	1.136.733	1.625.501
Од 90 до 180 дена	96.771	56.110
Повеќе од 181 дена	<u>65.684</u>	<u>40.145</u>
	<u>1.299.188</u>	<u>1.721.756</u>

Табелата погоре не ја прикажува договорната доспеаност на обврските, туку старосната анализа каде што поголемиот дел од обврските се во рамките на 90 дена, којшто е регуларниот рок на Друштвото за плаќање на добавувачите.

Сегашната вредност на тековните обврски се деноминирани по валути како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
МКД	2.110.773	2.910.473
ЕУР	844.881	683.174
УСД	107.282	110.465
Останато	<u>19.295</u>	<u>17.793</u>
	<u>3.082.231</u>	<u>3.721.905</u>

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

14. РЕЗЕРВИРАЊА ЗА ОСТАНАТИ ОБВРСКИ И ПЛАЌАЊА

Во илјади денари	Правни спорови	Останати	Вкупно
1 јануари 2010	975.209	268.907	1.244.116
Зголемувања	279.281	26.230	305.511
Ослободувања	(342.418)	(6.024)	(348.442)
Искористено во периодот	(57.671)	(227.972)	(285.643)
31 декември 2010	<u>854.401</u>	<u>61.141</u>	<u>915.542</u>

Во илјади денари	Правни спорови	Останати	Вкупно
1 јануари 2011	854.401	61.141	915.542
Зголемувања	42.465	21.517	63.982
Ослободувања	(194.763)	(2.433)	(197.196)
Искористено во периодот	(271.880)	(8.516)	(280.396)
31 декември 2011	<u>430.223</u>	<u>71.709</u>	<u>501.932</u>

Анализа на вкупните резервирања:

Во илјади денари	2011	2010
Нетековни (правни спорови и друго)	369.583	527.340
Тековни	<u>132.349</u>	<u>388.202</u>
	<u>501.932</u>	<u>915.542</u>

Резервирањата за правни спорови главно се однесуваат за одредени правни и регулативни спорови покренати против Групацијата.

Три правни случаи се во процес против Друштвото кои се однесуваат на: спор со конкурент кој наведува дека Друштвото ја злоупотребило својата доминантна позиција на пазарот и бара оштета во износ од МКД 264.450 илјади; спор со конкурент кој наведува дека Друштвото ја злоупотребило својата доминантна позиција на пазарот и бара оштета во износ од МКД 100.521 илјади; и прекршочна пријава иницирана од страна на регулаторно тело за наводна злоупотреба на доминантна позиција на пазарот од страна на Друштвото, со максимална парична казна од 10% од годишниот приход од претходната година во согласност со локалното законодавство. Информациите што обично се бараат според МСС 37 не се обелоденети. Раководството направи резервирање за обвската согласно своите најдобри оценки но не ги обелоденува информациите барани од параграф 85 од МСС 37 бидејќи раководството верува дека тоа ќе предизвика сериозни предрасуди за исходот на овие спорови. Дополнително, постојат бројни судски спорови за кои е направено резервирање а кои на индивидуална основа не се материјални и не се обелоденети.

Раководството не очекува дека резултатот од овие правни предмети ќе резултира во загуба значително поголема од износот наведен на 31 декември 2011 година.

Останати, во најголем дел вклучува резервирања направени за законската обврска на Групацијата да исплати две месечни просечни плати во Република Македонија на датумот на пензионирање (види белешка 2.15.1) и резервирања за Среднорочниот план за стимулација на Маѓар Телеком („МТИР“) (види белешка 29). Резервирањето е признато спрема Трошоци за вработените во Добивката или загубата. Покрај тоа, како резултат на наодите од Истрагата, идентификуваното влијание е признаено во Резервирања за останати обврски и плаќања во вредност од МКД 36.019 илјади на 31 Декември 2011 година (2010: МКД 33.862 илјади), (види белешка 1.2.).

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

15. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Акционерскиот капитал се состои од следното:

Во илјади денари	2011	2010
Обични акции	9.583.878	9.583.878
Златна акција	10	10
	<u>9.583.888</u>	<u>9.583.888</u>

Акционерскиот капитал се состои од една златна акција со номинална вредност од МКД 9.733 и 95.838.780 обични акции со номинална вредност од МКД 100 по акција.

Златната акција со номинална вредност од МКД 9.733 е во сопственост на Владата на Република Македонија. Согласно член 16 од Статутот на Друштвото сопственикот на златна акција има дополнителни права со кои се немаат стекнато сопствениците на обични акции. Имено, ниту едно решение или одлука на Собранието на акционерите поврзана со: создавање, распределба или издавање на акционерски капитал; здружување, спојување, одделување, консолидирање, трансформирање, реконструкција, престанок или ликвидација на Друштвото; менување на основните деловни активности на Друштвото; отуѓување или напуштање на основните деловни активности или на значајните средства на Друштвото; дополнување на Статутот на Друштвото на таков начин што се менуваат или поништуваат правата коишто произлегуваат од златната акција; или промена на називот на Друштвото; нема да биде полноважна доколку имателот на златната акција гласа против соодветното решение. Правата кои ги има имателот на златната акција се детално наведени во Статутот на Друштвото.

На 31 декември 2011 година, обичните акции на Друштвото се во сопственост на:

Во илјади денари	2011	%
АД Каменимост Комуникации, во ликвидација	4.887.778	51,00
Влада на Република Македонија	3.336.497	34,81
Друштвото (сопствени акции)	958.388	10,00
Меѓународна финансиска корпорација (IFC)	179.698	1,88
Останати акционери	221.527	2,31
	<u>9.583.888</u>	<u>100,00</u>

15.1. Сопствени акции

Друштвото купи 9.583.878 од сопствените акции, што претставува 10% од неговите акции, преку Македонската берза за хартии од вредност во јуни 2006 година. Вкупната сума платена за откуп на овие акции, без данок, изнесува МКД 3.843.505 илјади. Акциите се прикажани како откупени сопствени акции.

Како резултат на наодите на Истрагата, еден консултантски договор, за кој исплатите биле погрешно капитализирани како дел од Сопствени акции во 2006 година, ретроспективно е депризнаен од Сопствени акции (види белешка 1.2.).

Износот на сопствени акции од МКД 3.738.358 илјади, (после повторно прикажување), го намалува акционерскиот капитал на Друштвото. Друштвото има право дополнително повторно да ги издаде овие акции. Сите акции издадени од Друштвото се целосно платени.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

16. ПРИХОДИ

Во илјади денари	2011	2010
Приходи од фиксна телефонија		
Говорна услуга – малопродажна	2.925.866	3.389.509
Говорна услуга – големопродажна	1.950.786	1.755.359
Интернет	1.253.675	1.279.933
Пренос на податоци	553.817	600.401
ТВ	316.043	296.981
Опрема	313.990	358.617
Останати приходи од фиксна телефонија	<u>87.421</u>	<u>110.256</u>
Вкупно приходи од фиксна телефонија	7.401.598	7.791.056
Приходи од мобилна телефонија		
Говорна услуга – малопродажна	5.201.450	6.308.534
Говорна услуга – големопродажна	1.125.927	1.140.398
Пренос на податоци	992.935	1.060.645
Опрема	425.788	333.233
Интернет	193.411	172.921
Услуги со посебна цена на чинење	118.769	107.699
Останати приходи од мобилна телефонија	117.661	133.525
Приходи од гости	<u>117.049</u>	<u>161.111</u>
Вкупно приходи од мобилна телефонија	8.292.990	9.418.066
	<u>15.694.588</u>	<u>17.209.122</u>

17. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ

Во илјади денари	2011	2010
Плати	1.000.458	1.056.628
Придонеси на плати	320.087	335.535
Бонуси	235.705	253.211
Останати трошоци за вработените	102.195	168.313
Капитализирани трошоци за вработените	<u>(119.698)</u>	<u>(117.197)</u>
	<u>1.538.747</u>	<u>1.696.490</u>

Останати трошоци за вработените ги вклучуваат додатокот за одмор, отпремнините за технолошки вишок за 9 вработени кои ја напуштиле Групацијата во 2011 година (2010: 52 вработени) и други користи.

Во Бонусите исто така се вклучени трошоците за МТИР (види белешка 29).

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

18. ОСТАНАТИ РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО

Во илјади денари	2011	2010
Набавна вредност на продадени стоки	1.495.422	1.597.978
Услуги	888.681	1.077.111
Маркетинг и донации	466.432	492.468
Материјали и одржување	318.490	442.402
Аудио текст услуги	302.569	316.116
Енергија	298.663	244.825
Такси давачки и локални даноци	146.892	180.866
Закупнини	131.410	115.213
Консултантски услуги	69.891	96.736
Данок на непризнаени трошоци	29.381	92.586
Осигурување	21.011	21.528
Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања	595	147.407
Останато	60.213	71.085
	<u>4.229.650</u>	<u>4.896.321</u>

Услугите главно вклучуваат трошоци за агенциски провизии, поштенски услуги, трошоци за одржување на ИТ опрема, и останати провизии за извршени услуги (како на пример услуги за чистење обезбедување и друго).

Почнувајќи од 1 јануари 2009 година и во текот на 2010 година, Владата на Република Македонија вовеле неколку измени во Законот за данок на добивка. Според овие измени основица за пресметување на данокот на добивка се непризнаените трошоци направени во текот на фискалната година, додека данокот на добивка се плаќа во моментот на распределба на добивката во форма на дивиденда на странски правни лица, странски и домашни физички лица. Распределбата на дивидендата меѓу домашните друштва е ослободена од данок. Затоа, на 31 декември 2010 и 2011 година пресметаниот данок на непризнаени трошоци е презентираан како дел од Останати расходи од работењето во Добивка за годината и Останати даноци во Извештајот за финансиската состојба (види белешка 8).

19. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ

Останати оперативни приходи претставуваат добивка од продажба на недвижности, постројки и опрема

20. РАСХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

Во илјади денари	2011	2010
Расходи од камати	42.408	131.765
Банкарски услуги и останати провизии	38.735	49.067
Промена во објективната вредност на финансиските средства-загуби	11.425	646
	<u>92.568</u>	<u>181.478</u>

21. ПРИХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

Во илјади денари	2011	2010
Приходи од камати	231.004	382.028
Нето позитивни курсни разлики	4.317	47.781
Приходи од дивиденди	3.282	2.789
Промена во објективната вредност на финансиските средства-добивка	-	3.749
	<u>238.603</u>	<u>436.347</u>

Приходи од дивиденди произлегуваат од финансиски средства по објективна вредност во добивката или загубата. Приходите од камати произлегуваат од финансиски средства класификувани како заеми и побарувања.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

22. ДАНОК ОД ДОБИВКА

Признаени во добивката или загубата

Во илјади денари	2011	2010
Тековен данок		
Тековна година	-	17.416
Одложен данок		
Појава и анулирање на привремени разлики	-	60.776
Вкупен данок на добивка во добивката или загубата	-	78.192

Почнувајќи од 1 јануари 2009 и во текот на 2010 година, Владата на Република Македонија вовеле неколку измени во Законот за данок на добивка. Според овие измени основна за пресметување на данокот на добивка се непризнаените трошоци направени во текот на фискалната година, додека данокот на добивка се плаќа во моментот на распределба на добивката во форма на дивиденда на странски правни лица, странски и домашни физички лица. Распределбата на дивиденда меѓу домашните друштва е ослободена од данок. Исто така, данокот од добивка ќе се применува во моментот на распределба на добивката во форма на дивиденда. Последователно на тоа се додека добивката остане нераспределена, нема да се применува данок од добивка (види белешка 2.17).

До сега даночните власти извршија целосна даночна ревизија на Друштвото за 2005 година и за претходните години. Исто така ревизија на персоналниот данок беше извршена од даночните власти за периодот од 1 јануари 2005 година до 31 март 2006 година. Во текот на 2010 година има спроведено ревизија од страна на Управата за јавни приходи, за данок на добивка за 2008 и 2009 година, задржан данок за 2007 и 2008 и ДДВ за 2009 година. Покрај тоа, во 2011 година Управата за јавни приходи спроведе ревизија за задржаниот данок за 2010 година и даночна ревизија на одредени договори за услуги од перспектива на трансферни цени кои беа без наоди.

Даночните власти можат во период од 5 години од датумот на поднесениот даночен извештај да извршат ревизија и да утврдат дополнителни даночни обврски и казни. Во случај на даночна евазија или даночна измама периодот на застареност може да се продолжи до 10 години. Раководството нема сознанија за околности кои би можеле да доведат до значајни материјални обврски во контекст на горенаведеното, освен оние евидентирани во консолидираните финансиските извештаи.

23. ДИВИДЕНДИ

Собранието на акционери на Друштвото на нивниот состанок одржан на 14 април 2011 година ја усвои одлуката за исплата на дивиденда за 2010 година. Одлуката за исплата на дивидендата за 2010 година е во вредност од МКД 5.947.479 илјади од нето добивката за 2010 година. Дивидендата беше исплатена во април 2011 година. До датумот на објавување на овие финансиски извештаи не се објавени дивиденди за 2011 година.

24. ИЗВЕСТУВАЧКИ СЕГМЕНТИ И ИНФОРМАЦИИ

24.1. Известувачки сегменти

Известувачките сегменти на Групацијата се: фиксен сегмент и мобилен сегмент.

Фиксниот сегмент обезбедува локални, национални и меѓународни телефонски услуги. VoIP услуги, услуги за изнајмување на линии, интернет и телевизија под брендот Т-Хоум.

Мобилен сегмент обезбедува мобилни телефонски услуги по брендот Т-Мобиле.

24.2. Информации кои редовно се доставувани до главниот извршен носител на одлуки

Следните табели ги прикажуваат информациите за известувачките сегменти кои редовно се доставуваат до главниот оперативен носител на одлуки на Друштвото, усогласени со соодветните Групни бројки. Информациите кои редовно се обезбедуваат за МКГ, вклучуваат неколку мерења на добивката кои се земаат во предвид при оценување на работењето и алоцирање на ресурсите, вклучувајќи ја ЕБИТДА (добивка пред камата, данок од добивка и амортизација) корегирани за влијанието на одредени ставки кои се земаат во предвид како „специјално влијание“.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Овие ставки се менуваат од година во година, по својата природа и големина. Раководството верува дека ЕБИТДА е мерка на сегментот која е најконзистентна со принципите на мерење кои се користени во мерењето на соодветните износи во овие финансиски извештаи.

Приходи

Во илјади денари	2011	2010
Вкупно приходи од фиксниот сегмент	8.097.102	8.483.703
Намалено за: Приходи на фиксниот сегмент од останати сегменти	<u>(708.430)</u>	<u>(694.405)</u>
Приходи на фиксниот сегмент од надворешни корисници	7.388.672	7.789.298
Вкупно приходи од мобилниот сегмент	9.509.271	10.490.872
Намалено за: Приходи на мобилниот сегмент од останати сегменти	<u>(1.203.355)</u>	<u>(1.071.048)</u>
Приходи на мобилниот сегмент од надворешни корисници	8.305.916	9.419.824
Вкупно приходи на Групацјата	<u>15.694.588</u>	<u>17.209.122</u>

Ниту еден од надворешните корисници на Групацјата не преставува значаен извор на приходи.

Резултати по известувачки сегменти (ЕБИТДА).

Во илјади денари	2011	2010
Фиксен сегмент	3.997.906	3.953.869
Мобилен сегмент	<u>4.384.067</u>	<u>5.081.012</u>
Вкупна ЕБИТДА на Групацјата	8.381.973	9.034.881
Амортизација на Групацјата	<u>3.610.804</u>	<u>3.161.352</u>
Вкупна оперативна добивка на Групацјата	<u>4.771.169</u>	<u>5.873.529</u>
Приходи од финансирање - нето	<u>146.035</u>	<u>254.869</u>
Добивка пред оданочување на Групацјата	<u>4.917.204</u>	<u>6.128.398</u>

Капитални издатоци (CAPEX) за Недвижности, постројки и опрема и Нематеријални средства

Во илјади денари	2011	2010
Фиксен сегмент	1.385.538	2.187.437
Мобилен сегмент	<u>801.988</u>	<u>1.223.128</u>
Вкупно капитални издатоци за Недвижности, постројки и опрема и Нематеријални средства на Групацјата	<u>2.187.526</u>	<u>3.410.565</u>

Износите обелоденети како „Капитални издатоци за Недвижности, постројки и опрема и Нематеријални средства“ се соодветни со линијата „Инвестиции“ обелоденета во белешка 11 и 12.

25. НАЕМИ И ОСТАНАТИ ПРЕВЗЕМЕНИ ОБВРСКИ

25.1. Превземени обврски од оперативен наем - каде што Групацјата е наемател:

Превземените обврски од оперативен наем- каде што Групацјата е наемател главно се однесуваат на наем на згради, деловни објекти и телекомуникациски уреди.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Идните вкупни минимални плаќања за наем по основ на нераскинливи оперативни договори за наем се како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
Под 1 година	118.174	105.382
Помеѓу 1 и 5 години	274.788	266.612
Над 5 години	93.054	104.623
	<u>486.016</u>	<u>476.617</u>

25.2. Превземени обврски од оперативен наем - каде Групацијата е наемодавател:

Превземените обврски од оперативен наем - каде Групацијата е наемодавател главно се однесуваат на наем на земјиште и базни станици.

Идните вкупни минимални побарувања за наем по основ на нераскинливи оперативни договори за наем се како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
Под 1 година	22.340	21.790
Помеѓу 1 и 5 години	87.381	85.322
Над 5 години	45.418	63.942
	<u>155.139</u>	<u>171.054</u>

25.3. Превземени обврски од капитални инвестиции

Вкупниот износ на договорени капитални инвестиции на 31 декември 2011 година изнесува МКД 447.731 илјади (2010: МКД 437.188 илјади). Дополнително, во 2011 година Групацијата потпиша договор за размена на четири нејзини административни згради и парична надокнада во замена за нова зграда во 2012 година., што резултираше во одобрени капитални инвестиции на 31 декември 2011 година од МКД 2.294.323 илјади (види белешка 10).

26. ДОПОЛНИТЕЛНИ ОБЕЛОДЕНУВАЊА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА

Групацијата ги класифицира мерењата по објективна вредност користејќи хиерархија на објективна вредност која ја одредува релевантноста на информациите коишто се користат во формирањето на објективната вредност. Во хиерархијата на објективна вредност постојат следните нивоа:

- а) котираны цени (неприлагодени) на активните пазари за идентични средства (Ниво 1);
- б) останати информации за средствата освен котираните цени вклучени во Ниво 1 коишто се достапни од извори надвор од Групацијата, директно или индиректно (Ниво 2); и
- в) информации за средства коишто не базираат на податоци од надворешни пазари (Ниво 3).

Хиерархиското ниво на објективната вредност во рамките на објективното мерење на вредноста е категоризирано во целост и утврдено врз основа на најниското ниво на информации коишто се релевантни за објективното мерење на вредностите во целост. Релевантноста на информациите е оценувана во однос објективното мерење на вредноста во целост.

Не постои трансфер на финансиските средства помеѓу Ниво 1 и Ниво 2.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

26.1. Финансиски средства - Сегашна вредност и објективни вредности

Табелата подолу ја прикажува поделбата на финансиските средства на 31 декември 2010.

Средства Во илјади денари	Финансиски средства				Сегашна вредност	Објективна вредност
	Заеми и побарувања	Задржани до доспевање	Располож- ливи за продажба (Ниво 2)	Објективна вредност во добивката или загубата (Ниво 1)		
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	1.414.072	-	-	-	1.414.072	1.414.072
Депозити во банки	8.205.444	-	-	-	8.205.444	8.205.444
Побарувања од купувачи и останати побарувања	3.119.685	-	-	-	3.119.685	3.119.685
Останати финансиски средства	-	-	305	-	305	305
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата	-	-	-	65.125	65.125	65.125

Табелата подолу ја прикажува поделбата на финансиските средства на 31 декември 2011.

Средства Во илјади денари	Финансиски средства				Сегашна вредност	Објективна вредност
	Заеми и побарувања	Задржани до доспевање	Располож- ливи за продажба (Ниво 2)	Објективна вредност во добивката или загубата (Ниво1)		
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	1.078.115	-	-	-	1.078.115	1.078.115
Депозити во банки	7.943.462	-	-	-	7.943.462	7.943.462
Побарувања од купувачи и останати побарувања	3.079.753	-	-	-	3.079.753	3.079.753
Останати финансиски средства	-	-	612	-	612	612
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата	-	-	-	54.083	54.083	54.083

Заемите и побарувањата се мерат по амортизирана вредност, додека средства кои што се расположливи за продажба и кои што се чуваат за тргување се мерат по објективна вредност.

Паричните средства и еквиваленти на паричните средства, банкарски депозити, побарувањата од купувачите и останатите тековни финансиски средства главно имаат краток рок на доспевање. Од овие причини нивната сегашна вредност на крајот на периодот на известување е приближна на нивната објективна вредност.

Финансиските средства расположливи за продажба претставуваат акции вреднувани по објективна вредност.

Финансиските средства кои се прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата вклучуваат вложувања во сопственички инструменти во вредност од МКД 54.083 илјади (2010: МКД 65.125 илјади) кои се пресметани врз основа на нивната пазарна вредност на Македонската Берза на Хартии од Вредност. Промените на пазарните цени на другите финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата се

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

евидентирани во приходи од финансирање во добивката или загубата (види белешка 20 и 21). Набавната вредност на овие капитални инвестиции изнесува МКД 31.786 илјади (2010: МКД 31.786 илјади).

26.2. Останати обелоденувања во врска со финансиските инструменти

Групацијата е исто така изложена на ризик којшто произлегува од можно повлекување на гаранции во номинален износ од МКД 1.987 илјади на 31 декември 2011 (2010: МКД 10.391 илјади). Овие гаранции се издадени од македонски банки на име на Друштвото, или Подружницата, како гаранции за обезбедување на исполнувањето на одредени договорни обврски на Групацијата. Групацијата донесува одлуки врз основа на своите договорни обврски и очекувања и во иднина, затоа не се случило повлекување на гаранциите, и не се очекува да се случи ни во иднина.

Не постојат финансиски средства или обврски, кои се рекласификувани во друга категорија на финансиски инструменти.

Не постојат финансиски средства кои се трансферирани на начин, на кој дел или сите финансиски средства не се квалификуваат за депризнавање.

27. НЕИЗВЕСНИ ОБВРСКИ

Друштвото има неизвесни обврски во однос на правни и регулаторни барања коишто произлегуваат од редовното работење. Раководството на Друштвото не предвидува дека ќе дојде до појава на материјални обврски од неизвесните обврски освен оние коишто се резервирани (види белешка 14).

Подружницата има неизвесни обврски во однос на рутински судски процеси кои произлегуваат од редовното работење. Најзначајната неизвесна обврска во вредност од МКД 978.661 илјади се однесува на судски процес со Њусфон С ДОО – Скопје за можна оштета поради изгубена идна добивка заради раскинување на договор од страна на Подружницата. Врз основа на правен совет, раководството очекува дека не е веројатно дека ќе биде потребен одлив на ресурси коишто вклучуваат економски користи за порамнување на овие обврски и следствено не е признаено резервирање за нив.

28. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СТРАНИ

Сите трансакции со поврзаните страни произлегуваат од тековното работење и нивната вредност материјално не се разликува од условите кои би преовладувале во пазарни услови.

Трансакциите со поврзани страни се состојат од обезбедување и добивање на телекомуникациски услуги и опрема, одобрување заеми и обезбедување на консултантски услуги за раководството. Износите на побарувањата и обврските се прикажани во соодветните белешки (види белешка 7 и 13).

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Приходите и трошоците со поврзаните страни на Групацијата се следните:

Во илјади денари	2011		2010	
	Приходи	Трошоци	Приходи	Трошоци
Magyar Telekom Group				
Magyar Telekom Plc	22.448	51.764	24.687	77.256
IQSYS Magyar Telekom	-	7.481	-	11.282
Telemakedonija AD	249	-	248	-
Crnogorski Telekom	569	2.658	869	4.433
Novatel	3.438	-	2.697	151
Origo Zrt	-	-	-	469
Deutsche Telekom Group				
Deutsche Telekom AG	1.475.886	274.134	1.335.641	264.831
Hrvatski Telekom	5.856	11.779	16.953	24.893
Slovak Telekom	200	393	208	285
Polska Telefonja Cyfrowa	332	570	317	544
T-Mobile Czech Republic	453	1.215	450	1.269
T-Mobile Austria	4.784	6.102	5.469	6.080
Everything Everywhere Limited	1.176	1.515	2.176	1.388
T-Mobile USA	438	1.685	565	1.484
T-Systems	9.856	4.517	6.268	3.069
T-Mobile Netherlands BV	1.232	1.360	1.078	1.576
T-Mobile International UK Limited	-	803	-	948
Detecon	-	5.359	-	25.875
OTE Globe	19.712	32.173	18.847	16.047
Romtelekom	-	1.814	198	150
Cosmo Bulgaria Mobile	697	5.824	731	4.942
Albanian Mobile Communications	718	5.427	690	4.953
Cosmote Romanian Mobile Telecommunications	22	455	23	476
COSMOTE-Mobile Telecom. S.A.	3.106	14.874	2.641	13.355

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Побарувањата и обврските со поврзаните страни на Групацијата се следните:

Во илјади денари	2011		2010	
	Побарувања	Обврски	Побарувања	Обврски
Magyar Telekom Group				
Magyar Telekom Plc	4.728	38.549	2.210	56.283
IQSYS Magyar Telekom	-	1.845	-	5.635
Telemakedonija AD	23	-	21	-
Crnogorski Telekom	-	1.324	8.052	-
Novatel	565	489	367	1.553
Deutsche Telekom Group				
Deutsche Telekom AG	244.418	102.541	97.363	85.023
Hrvatski Telekom	-	4.221	-	2.805
Slovak Telekom	287	7.872	81	-
Polska Telefonii Cyfrowa	-	440	-	339
T-Mobile Czech Republic	-	144	559	-
T-Mobile Austria	4.819	-	548	-
Everything Everywhere Limited	-	3.875	-	1.001
T-Mobile USA	-	262	-	286
T-Systems	2.546	8.667	2.372	3.859
T-Mobile Netherlands BV	-	7.617	-	2.313
T-mobile International UK Limited	-	185	-	216
Detecon	-	535	-	8.421
OTE Globe	7.608	11.181	925	-
Romtelekom	-	1.814	66	7.884
Cosmo Bulgaria Mobile	25.673	-	24.073	-
Albanian Mobile Communications	8.078	-	8.778	-
Cosmote Romanian Mobile Telecommunications	831	-	753	-
COSMOTE-Mobile Telecom. S.A.	46.041	-	52.617	-

29. НАДОМЕСТОЦИ НА КЛУЧНОТО РАКОВОДСТВО

Вкупниот износ на надоместоци за клучното раководство во Друштвото, вклучувајќи ги поврзаните даноци и придонеси, се прикажани подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Краткорочни бенефиции (вклучувајќи ги поврзаните даноци)	124.237	115.636
Законски придонеси за краткорочните бенефиции	6.005	6.185
Плаќања засновани на акции	10.030	1.591
	<u>140.272</u>	<u>123.412</u>

Надоместоците на членовите на Одборот на директори на Друштвото изнесуваат МКД 6.200 илјади (2010: МКД 4.650 илјади) и се вклучени во Краткорочни бенефиции.

Плаќањата засновани на акции претставуваат компензација за клучното раководство од страна на Друштвото како дел од среднорочниот план за стимулација (MTIP) воведен од страна на Маѓар Телеком АД додека целите кои треба да бидат исполнети се базираат на перформансите на акциите на Маѓар Телеком АД. Вклучени лица се врвното и средното раководство на Групацијата Маѓар Телеком.

MTIP е управуван од страна на Маѓар Телеком АД додека компензацијата на клучното раководство од Друштвото поврзана со MTIP паѓа на товар на Друштвото (за MTIP програмата која стартува 2008, 2009 и 2010) и е вклучена во Трошоци за вработените (Бонуси) спрема Останати резервирања (види белешка 17 и 14).

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

30. ПОСЛЕДОВАТЕЛНИ НАСТАНИ

Нема настани после денот на изготвување на извештајот за финансиска состојба кои ќе влијаат на добивката или загубата, консолидираниот извештај за финансиска состојба или паричните текови за 2011 година.

01-109100 / 4

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

за работењето на Групацјата на Македонски Телеком АД – Скопје во 2011 година

На 13 февруари 2006 година, Маѓар Телеком АД, доминантниот сопственик на Македонски Телеком АД – Скопје („Друштвото“) (преку Каменимост Комуникации АД – Скопје (во ликвидација), мнозински сопственик на Друштвото), објави дека е спроведена истрага за одредени договори склучени од друга подружница на Маѓар Телеком АД, со цел да се утврди дали договорите биле склучени во спротивност на политиките на Маѓар Телеком АД или важечките закони или регулативи. Одборот за ревизија на Маѓар Телеком ги ангажирал *White & Case* како свој независен правен советник за целите на спроведувањето на интерната истрага. Последователно на ова, на 19 февруари 2007 година, Одборот на директори на Друштвото, врз основа на препораката на Одборот за ревизија на Друштвото и Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД, донесе одлука за спроведување на независна интерна истрага во однос на одредени договори во Македонија.

Врз основа на јавно достапните информации, како и информациите добиени од Маѓар Телеком, и како што беше претходно обелоденето, Одборот за ревизија на Маѓар Телеком спроведе интерна истрага во однос на одредени договори поврзани со активностите на Маѓар Телеком и/или нејзините подружници во Црна Гора и во Македонија, кои вкупно изнесуваа повеќе од 31 милион евра. Поконкретно, интерната истрага испитуваше дали Маѓар Телеком и/или нејзините подружници во Црна Гора и во Македонија извршиле плаќања коишто се забранети со законите или прописите на САД, вклучувајќи го и Законот на САД за спречување на корумпирано однесување во странство („FCPA“). Друштвото претходно ги обелодени резултатите од интерната истрага.

Одборот за ревизија на Маѓар Телеком го информираше Министерството за правда на САД („МП“) и Комисијата за хартии од вредност на САД („КХВ“) за интерната истрага. МП и КХВ започнаа истрага за активностите коишто беа предмет на интерната истрага. Дополнителни информации во врска со интерната истрага се содржани во финансиските извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2010 година.

Во 2011 година, Маѓар Телеком склучи конечни спогодби со МП и КХВ за решавање на истрагите на МП и КХВ поврзани со Маѓар Телеком. Со спогодбите завршија истрагите на МП и КХВ.

Маѓар Телеком склучи двегодишен договор за одложено гонење („ДОГ“) со МП, според кој Маѓар Телеком беше обвинет за прекршување на одредбите од ФЦПА за спречување на давање поткуп и за две прекршувања на одредбите на FCPA што се однесуваат на водењето на деловните книги и евиденцијата. Во согласност со ДОГ, на 29 декември 2011 година, МП поднесе кривична информација („Информација“) во која овие обвиненија се изнесуваат до Окружниот суд на САД за Источната област на Вирџинија. Маѓар Телеком се согласи да ги признае наводите на МП и да преземе одговорност за дејствијата согласно обвинението изнесено во Информацијата. Маѓар Телеком се сложи да плати кривична казна во износ од 59,6 милиони американски долари, да соработува со МП во идни истраги, да се воздржи од какви било прекршувања на сојузниот кривичен закон на САД, да продолжи да ја спроведува програмата за усогласеност и да поднесува извештај за програмата за усогласеност до МП на годишно ниво во текот на времетраењето на ДОГ. МП ќе ги отфрли обвиненијата по завршувањето на двегодишниот период, доколку Маѓар Телеком не го прекрши ДОГ.

На 29 декември 2011 година, КХВ поднесе Тужба („Тужба“) во Окружниот суд на САД за Јужната област на Њујорк и предложи Конечна пресуда против Маѓар Телеком („Конечна пресуда“). Без да ги признае или да ги негира наводите во Тужбата, Маѓар Телеком се согласи кон поднесувањето на Тужбата и донесувањето на Конечна пресуда за решавање на истрагата на КХВ. Во Тужбата се наведени граѓански прекршувања на одредбите од FCPA за спречување на давање поткуп, водење на деловните книги и евиденција и за интерни контроли. Со Конечната пресуда, којашто беше одобрена од страна на Окружниот суд на САД за Јужната област на Њујорк на 3 јануари 2012 година, на Маѓар Телеком му е изречена трајна забрана во однос на прекршувањето на овие одредби и се бара од Маѓар Телеком да плати 25,2 милиони американски долари за враќање на нелегално стекната добивка и 6,0 милиони американски долари камата на тие средства за периодот пред донесувањето на пресудата. Во конечните спогодби, МП и КХВ ги земале предвид пријавувањето на делото од страна на Маѓар Телеком,

темелната интерна истрага, корективните мерки и соработката во истрагите на МП и КХВ. Маѓар Телеком презема неколку корективни мерки за справување со прашањата што беа идентификувани во текот на овие истраги. Овие мерки вклучуваат чекори кои имаат за цел ревидирање и подобрување на интерните контроли на Маѓар Телеком, како и воспоставување на Програма за корпоративна усогласеност. Програмата за корпоративна усогласеност ја подобрува свесноста за политиките и процедурите за усогласеност на Маѓар Телеком по пат на обуки, работењето на телефонска линија за пријава на прекршоци, и мониторингот и комуникацијата со вработените и подружниците на Маѓар Телеком. Маѓар Телеком останува целосно посветен кон одговорно корпоративно однесување.

На 6 јануари 2012 година, Маѓар Телеком плати кривична казна во износ од 59,6 милиони американски долари во согласност со спогодбата со МП, а на 23 јануари 2012 година Маѓар Телеком плати 25,2 милиони американски долари за враќање на нелегално стекната добивка и 6,0 милиони американски долари камата за периодот пред донесувањето на пресудата во согласност со спогодбата со КХВ, што изнесува вкупно 90,8 милиони американски долари коишто се платени во врска со спогодбите со МП и КХВ.

Погоре наведената спогодба од страна на Маѓар Телеком и поврзаната обврска не беа евидентирани во консолидираните финансиски извештаи на Групацијата. Овие износи беа одразени во консолидираните финансиски извештаи на Маѓар Телеком и не се одразени во консолидираните финансиски извештаи на Друштвото.

Според информациите што му беа доставени на друштвото од страна на Маѓар Телеком АД на 2 декември 2009 година, Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД, на Одборот на директори на Маѓар Телеком му достави „Извештај за Истрага до Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД“ од 30 ноември 2009 година (во понатамошниот текст „Финален извештај“).

Во врска со издавањето на Финалниот извештај и информациите доставени до Друштвото од страна на Маѓар Телеком, во јануари 2010 година Претседателот на Одборот на директори на Друштвото побара правна и даночна експертиза од трета страна за проценка на потенцијалните сметководствени и даночни импликации што произлегуваат од трансакциите извршени од страна на Друштвото и неговата подружница коишто се предмет на Финалниот извештај.

Надворешните експерти изготвија извештаи (во понатамошниот текст „Извештаите“) за нивната проценка и ги доставија Извештаите до Претседателот на Одборот на директори на Друштвото и до Раководството на Друштвото и неговата подружница, соодветно. Како резултат, врз основа на анализата на даночните и правните експерти и информациите што му беа достапни на Раководството во врска со трансакциите предмет на Финалниот извештај, беше идентификуван износ од МКД 248.379 илјади како потенцијално даночно влијание (заедно со поврзаната казнена камата) заклучно со 31 Декември 2009 што произлегува од трансакциите спроведени од страна на Друштвото и неговата подружница коишто се предмет на Финалниот извештај. Во 2010 година идентификуваниот износ во врска со потенцијалното даночно влијание (заедно со поврзаната казнена камата) изнесуваше МКД 261.834 илјади од кои МКД 227.972 денари илјади кои се однесуваа на Друштвото беа исплатени во 2010 година согласно извршна одлука, издадена од страна на Управата за јавни приходи. Во Подружницата, заклучно со 31 декември 2011 сумата за идентификуваното потенцијално даночно влијание (заедно со поврзаната затезна камата) изнесува МКД 36.019 илјади. Исто така, вредноста на еден договор од МКД 105.147 илјади капитализирана во рамките на сопствените акции беше корегирана во финансиските извештаи за 2009 година како да овие плаќања биле прикажани како трошок во 2006 година наместо како капитализирани во рамките на сопствените акции како што беше првично известено. Другите договори што се идентификувани во Финалниот извештај и извештаите изготвени од даночните и правните експерти во врска со трансакциите извршени од страна на Друштвото и неговата подружница биле прикажани како трошок во поврзаните периоди (2001-2007 година).

Во мај 2008 година, Министерството за внатрешни работи („МВР“) на Република Македонија („РМ“) до Друштвото поднесе официјално писмено барање за информации и документација во однос на одредени плаќања за консултантски услуги и авансна дивиденда, како и одредени набавки и договори. Во јуни 2008 година, Друштвото достави копии од побараните документи. Во истиот период, Т-Мобиле Македонија исто така доби слични барања за доставување на одредена документација до Министерството за внатрешни работи на РМ којашто беше уредно доставена.

Во октомври 2008 година, Истражниот судија од Основниот суд Скопје 1 – Скопје (кривичен суд) му издаде официјален писмен налог на Друштвото да предаде одредена оригинална документација. Подоцна, во октомври 2008 година, Друштвото официјално и лично ја предаде побараната документација. Од МВР беа доставени

дополнителни писмени барања, при што Друштвото ја обезбеди побараната документација.

Врз основа на јавни информации достапни од 10 декември 2008 година имаме сознанија дека Одделот за организиран криминал при МВР ги предал досиејата на канцеларијата на Основното јавно обвинителство за организиран криминал и корупција со предлог да се покрене кривична постапка против Атила Сендреи (поранешен Главен извршен директор на Македонски Телеком АД - Скопје), Ролф Плат (поранешен Главен финансиски директор на Македонски Телеком АД - Скопје), Михаил Кефалојанис (поранешен член на Одборот на директори во Каменимост и поранешен член на одборот на директори во Телемакедонија) и Золтан Кишјухас (поранешен Главен извршен директор на Каменимост и поранешен неизвршен член на Одборот на директори на Македонски Телеком АД - Скопје) поради основано сомнение за извршено кривично дело. За овие лица се предлага да бидат обвинети за „злоупотреба на службена должност и овластувања“ на нивните позиции во Македонски Телеком АД - Скопје преку склучување на договори за консултантски услуги во однос на коишто немало намера ниту пак потреба од какви било услуги за возврат.

Основниот суд Скопје 1 во Скопје, Истражен оддел за организиран криминал достави покана до Друштвото во врска со кривичните пријави против претходно наведените лица и побара изјава дали Друштвото претрпело какви било штети како резултат на наведените договори за консултантски услуги.

По неколку одложувања на судското рочиште за истражната постапка што се води при Основниот Суд Скопје 1 Скопје, на рочиштето одржано на 13 април 2009 година, претставниците на Македонски Телеком АД – Скопје го презентираа ставот на Друштвото дека земајќи ја предвид тековната независна интерна истрага спроведувана од страна на White&Case, а одобрена од страна на Одборот на директори на Друштвото, прерано е да се најави каква било штета којашто би можела да биде причинета со спроведувањето на наведените договори или во врска со нив. На 11 мај 2010 година беше изведена експертиза и експерти од Министерството за правда на Република Македонија – Канцеларија за судска експертиза - Скопје, побара дополнителни документи од страна на Друштвото со цел да се подготви експертизата. Експертите побараа дополнителни информации во врска со одредени договори склучени во 2005 и 2006 година, и поврзаните фактури. На 1 ноември 2010 година Друштвото ги собра и достави бараните информации/документи до Канцеларија за судска експертиза.

На 14 март 2011 година, од Основниот суд Скопје 1 Друштвото доби примерок од документот „Наод и мислење“, од ноември 2010 година, издаден од Бирото за судско вештачење на Основниот суд Скопје 1 како резултат од вештачењето. Документот „Наод и мислење“ се однесува на и содржи заклучоци за пет договори склучени со Чаптекс и Космотелко во 2005 и 2006 година, а кои претходно биле разгледани од страна на Одборот за ревизија на Маѓар Телеком. Во документот „Наод и мислење“ се заклучува дека, врз основа на овие договори биле направени издатоци во износ од 3,975 милиони евра од страна на Друштвото и Каменимост кон Чаптекс “без доказ за извршени услуги”; соодветно, акционерите на Друштвото и Каменимост, пропорционално на нивниот акционерски удел, претрпеле штети во погоре наведениот вкупен износ како резултат на намалените средства за плаќање на дивиденда во 2005 и 2006 година.

Врз основа на јавно достапните информации имаме сознание дека јавниот обвинител во 2011 година поднел обвинителен акт против г-дин Сендреи, г-дин Кишјухас и г-дин Плат, но не и против г-дин Кефалојанис. Судското рочиште се одржа на крајот на 2011 година, но беше одложено бидејќи судот не можеше да го обезбеди присуството на ниту еден од обвинетите. Друштвото, како оштетена страна во овој случај, нема добиено официјална судска покана за рочиштето.

Според прашањата поставени од страна на истражниот судија би можело да се заклучи дека јавниот обвинител го ослобува Друштвото како оштетена страна од дејствијата на обвинетите. Сепак, врз основа на содржината на налогот за вештачење издаден од истражниот судија, и врз база на вештачењето, може да се заклучи дека сега оштетени страни се акционерите на Друштвото (Каменимост АД Скопје, Република Македонија и малцинските акционери), а отука и државниот буџет, бидејќи Република Македонија е акционер во Друштвото. Поради тоа, јавниот обвинител треба да појасни кој се смета за оштетена страна во овој конкретен случај, што е од големо значење за позицијата на Друштвото во оваа постапка и за неговите понатамошни активности. Во моментот нема никакви индикации дека Друштвото може да се смета за одговорно и да му се наложи да плати пенали или парични казни за кривичната постапка којашто е иницирана против поединците.

Немаме сознанија за било какви информации како резултат на барања од било кое регулаторно тело или други надворешни страни, од кои би можеле да заклучиме дека финансиските извештаи може да бидат неточни, вклучувајќи го и ефектот од можни незаконски дејства.

Овој Годишен извештај за работењето се однесува на Групацијата на Македонски Телеком АД – Скопје, која ги вклучува Македонски Телеком АД – Скопје (во понатамошниот текст: „МКТ“), Т-Мобиле Македонија АД Скопје (во понатамошниот текст: „ТММК“) и Фондацијата е-Македонија – Скопје (во понатамошниот текст заедно насловени како: „Групацијата“).

МКТ е акционерско друштво основано и со седиште во Република Македонија за обезбедување на телекомуникациски услуги.

Непосредно матично друштво на Групацијата е АД Каменимост комуникации – Скопје, под доброволна ликвидација, кое е во целосна сопственост на Маѓар Телеком АД, регистрирано во Унгарија. Основно матично друштво на истото е АД Дојче Телеком регистрирано во Сојузна Република Германија.

МКТ е главен давател на услуги на фиксна телефонија во Македонија. Неговите ексклузивни права во однос на фиксните телекомуникациски услуги истекло во декември 2004 година. Таквите ексклузивни права вклучуваа услуги за локални, национални и меѓународни меѓумесни јавни говорни услуги, услуги за говор преку Интернет Протокол (VoIP), услуги за изнајмени линии и градење и управување со услуги на јавна говорна мрежа. Целите на МКТ за претстојните години се фокусирани на тоа да биде лидер на полето на технологијата во Македонија и да обезбедува квалитетни услуги со атрактивни цени со цел да се подготви за конкуренцијата којашто бележи пораст.

МКТ обезбедува традиционални телекомуникациски услуги на фиксна телефонија и услуги за содржина во рамките на делокругот на фиксната мрежа, широкопојасни услуги и интегрирани решенија, вклучувајќи и телевизија преку Интернет протокол (во понатамошниот текст „IPTV“). На крајот на 2011 година, МКТ имаше 316.025 PSTN линии и 37.016 ISDN канали, во споредба со 340.142 и 38.558, по истиот редослед, на крајот на 2010 година. Густината на корисници на фиксната телефонија се движеше на сличен начин и се стабилизираше на 15,9% на крајот на 2011 година. Бројот на ADSL конекции се зголеми на 161.705 на крајот од 2011 година, во споредба со 152.668 на 31 декември 2010 година. Бројот на корисници на IPTV на крајот од 2011 година достигна 40.722 (вклучително 3 Play, само IPTV и 2 MAX), во споредба со 30.486 корисници на крајот од 2010 година. Бројот на корисници на Оптика до домот („FTTH“) достигна 4.939 на крајот од 2011 година.

Во 2011 година, околу 21,7% од вкупниот приход на Групацијата произлегуваат од приходите од говорни услуги од домашни фиксни телекомуникациски услуги. Услугите на мобилна телефонија учествуваа со 48,7%, додека меѓународните телекомуникациски услуги учествуваа со 9,3% во вкупните приходи. Услугите за Интернет и податочни услуги учествуваа со 11,7% проценти во вкупните приходи, додека 8,6% од вкупните приходи произлегуваа од други услуги.

Приходот од домашни фиксни телекомуникациски услуги сè уште бележи тренд на намалување, главно како резултат на намалениот број на корисници на фиксната телефонија и намалувањето на појдовниот сообраќај. Зголемените приходи на МКТ од меѓународен дојдовен сообраќај се главно резултат на зголемените терминални такси. Делот на приходот од услугите на мобилна телефонија е намален поради зголемената конкуренција (особено во припејд и бизнис сегментот) и намалената база на претплатници, што е делумно компензирано со зголемените приходи од големопродажни говорни услуги и услуги за мобилен интернет. Приходот од услуги за Интернет и IPTV се зголеми, главно како резултат на зголемениот број на DSL корисници и сè поголемиот број на IPTV корисници.

ТММК е водечки мобилен оператор во Македонија кој е посветен на обезбедувањето на современи технологии и нудењето на напредни услуги што се во согласност со највисоките технолошки стандарди и стандардите за услуги на Групацијата Т-Мобиле.

ТММК имаше корисничка база од 1.265.243 на крајот од 2011 година, во споредба со 1.295.285 на крајот од 2010 година. Пенетрацијата на пазарот на мобилна телефонија во Македонија е над 122%, што покажува тренд на поседување на повеќе SIM картички од страна на едно лице. Како резултат на

заситеноста на пазарот, ТММК става посебен фокус на задржувањето на корисниците со цел да го заштити уделот на пазарот.

Намалувањето на бројот на претплатници на ТММК во 2011 година главно се должи на многу агресивното формирање на цени на понудите од страна на конкуренцијата. Понудите се проследени со силни маркетинг кампањи со фокус на многу ниски цени.

Македонскиот пазар на мобилна телефонија беше окарактеризиран со високо конкурентни кампањи и понуди во 2011 година. Како резултат на зголемената конкурентност и со цел да се спречи одлевањето на корисници и да се поттикне користењето на услугите, ТММК воведо различни кампањи, ценовни планови и дополнителни услуги посебно дизајнирани со цел да им се излезе во пресрет на потребите на корисниците со фокус на вредноста наместо на цената. Овие понуди се наменети за различни кориснички сегменти.

Во 2011 година, ТММК воведо неколку производи по кои ТММК се разликува на пазарот на мобилна телефонија и кои обезбедуваат дополнителна вредност за корисниците.

ТММК постојано работи на креирање на пазарна побарувачка за мобилен интернет и стимулирање на користењето на мобилни податочни услуги преку ценовни планови за уреди/ податочни услуги.

Во 2011 година, МКТ и ТММК започнаа со имплементацијата на Новиот план за сместување предложен од страна на заедничкиот Комитет за недвижности на ниво на Групација на МКТ и ТММК, којшто предвидува размена на средства со купување на нова Административна зграда во центарот на Скопје по цена од 37.300.000 евра (без ДДВ) и продажба на три административни згради на МКТ и Дирекцијата на ТММК по вкупна цена од 21.150.000 евра (без ДДВ) на истиот Инвеститор, врз основа на соодветните одлуки и заклучок на Одборот на директори на МКТ (Одлука бр. 20/2011 од 22 март 2011 година; Одлука бр. 47/2011 од 21 декември 2011 година; и Заклучок на Од според записникот од состанокот одржан на 22 јули 2011 година), Одлуката на Собранието на МКТ (арх. бр. 02-137047/1 од 14 април 2011 година) и одлуките на Одборот на директори на ТММК (Одлука бр. 17/2011 од 22 март 2011 година и Одлука бр. 41/2011 од 21 декември 2011 година), донесени во согласност со Статутите на двете Друштва (МКТ и ТММК). Разликата во износ од 16.150.000 евра помеѓу горенаведената куповна и продажната цена ќе ја плати МКТ на шест еднакви годишни рати. Првата исплата треба да се изврши по стекнувањето на сопственост врз новата Административна зграда од страна на МКТ и ТММК. Во согласност со соодветните одлуки, беа потпишани Договорот и Анексот кон тој Договор поврзан со продажбата на административните згради и купувањето на новата Административна зграда.

Размената на зградите - преземање на новата Административна зграда и предавањето на трите административни згради на МКТ и Дирекцијата на ТММК - е планирано да се случи во 2012 година, откако новата Административна зграда ќе биде подготвена по принципот „клуч на рака“, изградена и финализирана на начин на кој ќе ги задоволува сите барања на МКТ и ТММК.

Значителна рационализација на трошоците и зголемување на ефикасноста преку консолидацијата на деловниот простор и на вработените, подобрување на квалитетот на работниот простор во согласност со меѓународните стандарди и оптимизација на оперативните трошоци преку намалување на трошоците за одржување на постоечките три административни згради на МКТ и Дирекцијата на ТММК и избегнување на дополнителни инвестиции во реновирање на истите, намалување на трошоците за наем, се сметаат за главни причини за реализација на Новиот план за сместување.

Регулатива и формирање на цени

Новиот македонски закон во однос на електронските комуникации (Закон за електронски комуникации, „ЗЕК“) стапи во сила на 5 март 2005 година. Со ова, по пат на одредени преодни одредби, регулативата за телекомуникации на земјата беше усогласена со регулативната рамка на Европската унија („ЕУ“). Исто така, законот утврдува голем број на строги обврски за постојните оператори.

На 29 јуни 2011 година, МКТ и РЗ Инфомедиа ДОО Скопје беа назначени за даватели на Универзална услуга („УУ“). МКТ беше назначен за давател на УУ за фиксни телефонски услуги, јавни телефонски говорници и еднаков пристап за крајни корисници со хендикеп, додека РЗ Инфомедиа ДОО Скопје беше назначен за давател на УУ за достапност на податоците од целосниот телефонски именик и од телефонската служба за информации. Операторите беа задолжени да започнат со обезбедувањето на услугите од 1 јануари 2012 година и истото да го вршат во текот на наредните пет години. МКТ започна да ги обезбедува услугите врз основа на назначувањето за давател на УУ.

Најновите измени и дополнувања на ЗЕК беа објавени во Службениот весник на РМ бр. 13/2012 на 27 јануари 2012 години и истите го опфаќаат следното: обврска за обезбедување на Идентификација на повикувачки број (Calling Line Identification Presentation – „CLIP“) и податоци за локација за итни повици, обврска за бесплатни СМС за промовирање на културното наследство на Република Македонија, дискреционо право на Агенцијата за електронски комуникации („Агенцијата“) за наложување на обврска за посебно сметководство на одредени оператори со значителна пазарна моќ („ЗПМ“), креирање на електронски регистар за телекомуникациската терминална опрема за мобилни комуникациски услуги од страна на Агенцијата, контрола и мерење на параметрите за квалитет на јавните комуникациски услуги од страна на Агенцијата, коешто треба да биде во согласност со препораките и стандардите на ЕУ, како и поттикнување на развојот на размена на податоци преку ИП. Исто така, годишните надоместоци на Агенцијата треба да бидат во согласност со годишниот буџет на Агенцијата.

Во моментов, Агенцијата изготвува општа стратегија за наредниот период од пет години (2012-2017). Официјалниот документ за стратегијата на Агенцијата се очекува да биде објавен кон крајот на првиот квартал на 2012 година. Главните фокуси на стратегијата на Агенцијата се следните: унапредување на регулирањето на големопродажните и малопродажните услуги, воведување на модел на трошоци базиран на LRIC (Долгорочни инкрементални трошоци) за фиксни и мобилни говорни услуги, СМС и сл., Мрежи од следната генерација („NGN“) и регулирање на FTTH во согласност со препораката и формулацијата за NGN, како и доделување на фреквенции за 4G услуги.

Регулирање на бизнисот на фиксна телефонија

Во согласност со новата постапка за нотификација воведена од страна на Агенцијата во ноември 2009 година и обврската за ренотификација на субјектите, до 30 септември 2011 година Агенцијата регистрираше 42 даватели на јавни фиксни телефонски услуги.

Според ЗЕК, МКТ е назначен за Оператор со ЗПМ на пазарот на фиксни говорни телефонски мрежи и услуги, вклучувајќи го и пазарот на пристап до мрежите за пренос на податоци и изнајмени линии. МКТ како оператор со ЗПМ има обврска да им обезбеди на своите претплатници пристап до јавните телефонски услуги на кој било оператор со кој има воспоставено интерконекација врз основа на официјално потпишан договор за интерконекација.

Според постојната подзаконска регулатива, МКТ има обврска да ги објавува референтните понуди за големопродажните производи за интерконекација, Разврзан пристап на локална јамка („ULL“), локален битстрим пристап („BSA“), Изнајмување на линии на големо („WLR“) и големопродажни изнајмени линии. Исто така, новиот Правилник за пристап и користење на специфични мрежни средства беше објавен од страна на Агенцијата на 7 декември 2010 година, со што се наметна обврска на МКТ да нуди пристап до

водови и неискористени оптички влакна (dark fibre). Првичната регулатива за Оптика до „x“ („FTTx“) беше воведена во вториот квартал од 2011 година со што од страна на Агенцијата беше наложена обврска за МКТ за Референтна понуда за пристап („RAO“) за водови и неискористени оптички влакна (dark fibre). Одобрената референтна понуда беше објавена на 5 декември 2011 година, истата е во целосна согласност со воведениот Правилник за пристап и користење на специфични мрежни средства и елементи и е со важност од 1 јануари 2012 година.

Агенцијата исто така го најави изготвувањето на Bottom - up LRIC модел од страна на консултанти за водови, неискористени оптички влакна и изнајмени линии. Исто така, во 2012 година се очекуваат и намалувања на цените на овие услуги.

Најновите измени на Референтната понуда за разврзан пристап („RUO“) беа објавени на 21 јуни 2011 година во согласност со изменетите подзаконски акти со скусени рокови за обезбедување на услуги и воведување на разврзан пристап за неактивни јамки.

Во септември 2011 година, беа применети постапки за Преносливост на број („NP“) за сите оператори во Македонија. Целокупната размена на податоци во однос на NP помеѓу операторите се спроведува преку централна база на податоци („CDB“) со покуси рокови за пренесување - два дена во фиксна мрежа и еден ден во мобилна мрежа. Од 1 септември 2011 година, МКТ и ТММК воведоа „бип“ сигнал којшто ги информира корисниците дека нивниот повик е насочен кон пренесен број. Сигналот е ист за сите оператори.

Врз основа на измените и дополнувањата на ЗЕК од 27 јануари 2012 година, на сите оператори со ЗПМ се обврзани да водат посебно сметководство за нивните големопродажни и малопродажни активности.

Регулирани малопродажни цени

Агенцијата започна процес за развој и имплементација на методологијата за регулирање на малопродажните цени. Методологијата што ќе се применува ќе биде утврдување на постоењето на цени за истиснување на конкуренцијата на пазарот (price squeeze). За таа цел, Агенцијата ги ангажираше Analysis Mason како консултанти за изготвување на методологија за тестирање на постоењето на цени на пазарот со кои се истиснува конкуренцијата.

Со оглед на тоа дека МКТ е назначен за оператор со ЗПМ на релевантниот малопродажен пазар 1 – Пристап до јавна телефонска мрежа на фиксна локација за резиденцијални и деловни корисници и пазар 2 – Јавно достапни телефонски услуги на фиксна локација за резиденцијални и деловни корисници, се очекува дека токму МКТ ќе биде најзасегнатиот оператор при регулирањето на малопродажните цени.

Овие активности се очекува да резултираат со намалување на цените на некои малопродажни услуги (месечна претплата за деловни корисници, фиксна кон мобилна телефонија, меѓународни појдовни повици). Кон крајот на 2011 година, МКТ ги достави сите податоци побарани од страна на Агенцијата за развој на модел за утврдување на постоењето на цени за истиснување на конкуренцијата и методологија за регулирање на малопродажни цени. Поинтензивно регулирање на малопродажните цени се очекува од мај 2012 година.

Малопродажната ADSL услуга самостојно (таканаречена само DSL) беше воведена во ноември 2011 година.

Во однос на индивидуалните понуди за формирање на цени, а особено тендерите, како за фиксна така и за мобилна телефонија, МКТ и ТММК се соочуваат со постојан притисок од конкуренцијата којашто е во позиција да нуди пониски цени, вообичаено под нивото на трошоците, со цел да ја зголемат својата база на корисници како резултат на регулирање под нивото.

Регулирани големопродажни цени

МКТ има обврска за цени базирани на трошоци за регулирани големопродажни услуги, со користење на LRIC. Резултатите од Bottom - up LRIC моделот на трошоци се имплементираа на 1 април 2011 година, што резултираше со намалување на месечната претплата за ULL и надоместоците за интерконекција (за оригинирање, терминирање и транзит), како и намалување на месечните претплати за интерконекциски линкови и колокација. На 21 ноември 2011 година, МКТ ги објави измените на својата Референтна понуда за интерконекција („RIO“) во согласност со одлуката на Агенцијата за месечни претплати базирани на LRIC за изнајмување на физичка колокација и виртуелна колокација. Агенцијата исто така одобри и нови месечни претплати за управување, одржување и поддршка на сигнален линк и одржување на договори за интерконекција. Измените на RIO се со важност од 1 декември 2011 година за сите интерконекциски партнери.

Од 1 ноември 2011 година, МКТ престана да нуди PSTN и ISDN услуги за своите корисници, како и за своите големопродажни партнери, додека сите услуги што претставуваат нова обврска се базирани на технологија на Интернет протокол („IP“). Во согласност со PSTN мигрирањето на мрежата на МКТ, Агенцијата одобри предлог измени за WLR Референтната понуда и BSA Понудата на МКТ од 1 јануари 2012 година. Истовремено, МКТ ќе го хармонизира процесот на PSTN мигрирање со големопродажните оператори.

Агенцијата наложи нови намалени месечни претплати за Разврзан пристап на локална јамка („LLU“). Моменталната месечна претплата за LLU е 331,08 денари.

На 5 декември 2011 година, МКТ ја објави својата изменета BSA понуда. Терминологијата на сите услуги вклучени во понудата е усогласена со терминологијата на МКТ за малопродажните услуги и PSTN мигрирањето на мрежата на МКТ. Во согласност со ова, беше воведена можност за мигрирање кон други BSA нивоа или само BSA. Сите големопродажни корисници се должни да поседуваат уред за интегриран пристап („IAD“) поради тоа што сите услуги на МКТ ќе бидат базирани на IP. Изменетата понуда важи од 1 јануари 2012 година.

На јавната средба одржана на 14 октомври 2011 година, Агенцијата презентираше детален план за Bottom - up LRIC модел изготвен од страна на консултанти, којшто се очекува да резултира со промени на моделите за формирање на цени за BSA и со измена на описот на услугата. Агенцијата изјави дека цените ќе бидат утврдени на нивото на ефикасен оператор, додека резултатите од првичниот LRIC Bottom - up модел се очекуваат во првиот квартал од 2012 година. На 29 декември 2011 година, Агенцијата објави првичен извештај за изготвување на Bottom - up LRIC модел за битстрим услуги. Кон крајот на јануари 2012 година, МКТ ги достави до Агенцијата сите побарани детални податоци за изготвувањето на Bottom - up LRIC модел за битстрим услуги.

Нивото на регулирани цени за големопродажба директно зависи од регулираните цени за малопродажба на МКТ.

Регулирање на бизнисот на мобилна телефонија

Услугите за малопродажба што ги обезбедуваат операторите на мобилната мрежа во Македонија во моментот не подлежат на регулирање на цените. Од 2007 година, ТММК и ОНЕ се назначени за оператори со ЗПМ на пазарот на услуги за терминирање на говорни повици во мобилните комуникациски мрежи, со што им беа наложени одредени обврски, како што се: интерконекција и пристап, отсуство на дискриминација во однос на интерконекција и пристап, посебно сметководство и контрола на цени и сметководство на трошоци.

Првата RIO на ТММК беше одобрена од страна на Агенцијата во јули 2008 година. Врз основа на вториот круг анализи на услугите за терминирање на повици во јавните мобилни комуникациски мрежи, на 30 јули 2010 година, ТММК доби Одлука за измена на RIO со која мобилната терминална такса („MTR“) беше дефинирана со постепено намалување во рамките на транзициски период (glide path) од четири години (до 2013 година). Во септември 2011 година, цената за националната MTR беше намалена на 3,1 денари/мин и ќе продолжи да се намалува за 0,1 денар/мин секоја година до 2,9 денари/мин до септември 2013 година. Истовремено, Агенцијата ги регулираше MTR за ОНЕ и ВИП (ВИП беше назначен за оператор со ЗПМ на овој пазар во рамките на вториот круг анализи) со постепено намалување во рамките на транзициски период од четири години, при тоа воведувајќи асиметрија помеѓу сите три мобилни, што ќе доведе до еднаква MTR од 2,9 денари/мин во септември 2013 година. Во септември 2011, ОНЕ и ВИП исто така ги намалија своите MTR соодветно на одлуките на Агенцијата за секој од нив.

Во јули 2010 година, Агенцијата ја заврши својата пазарна анализа на пазарот на услуги за пристап и оригинирање на повици во јавните комуникациски мрежи и донесе одлука со која ТММК беше назначен за оператор со ЗПМ на овој пазар. Како резултат на назначувањето за оператор со ЗПМ, ТММК беше задолжен да подготви и објави RAO. RAO на ТММК беше одобрена од страна на Агенцијата на 27 ноември 2010 година.

Според информациите од Агенцијата објавени на 11 ноември 2010 и пазарот на услуги за пристап и оригинирање на повици, беше најавен виртуелен мобилен оператор со доделени 100.000 броеви на WTI Македонија за обезбедување на услуги.

ОНЕ го доби првиот тендер за 3G радиофреквенции објавен од страна на Агенцијата во ноември 2007 година и започна со комерцијално обезбедување на 3G услугите на 12 август 2008 година. ТММК доби лиценца за 3G радиофреквенции на вториот тендер објавен од страна на Агенцијата во септември 2008 година и започна со комерцијално обезбедување на 3G услугите на 11 јуни 2009 година.

На 6 јуни 2009 година, ТММК доби 2G лиценца за опсег од 1800 MHz на јавниот тендер објавен од страна на Агенцијата на 10 јануари 2009 година, на тој начин добивајќи дополнителен спектар за 2G услуги.

Во март 2011 година, Агенцијата ја заврши својата пазарна анализа на пазарот на услуги за СМС терминирање, додека во мај 2011 година сите три мобилни оператори - T-Mobile, ОНЕ и ВИП - беа назначени за оператори со ЗПМ на пазарот на услуги за СМС терминирање. Во јуни 2011 година, сите три мобилни оператори доставија нацрт RIO со вклучени услуги за СМС терминирање, а во јули 2011 година истите беа одобрени од страна на Агенцијата.

Во октомври 2011 година, Агенцијата објави отворен повик за доставување на барања за добивање на лиценца за радиофреквенции за мобилни услуги во опсегот 790 – 862 MHz, како и 1800 MHz. Во согласност со националниот план за доделување на радиофреквенции, опсегот 790 – 862 MHz се користи за долгорочна евалуација („LTE“), додека опсезите за фреквенциите на Глобалниот систем за мобилни комуникации („GSM“) од 900 MHz и 1800 MHz можат да се користат за технологијата на Универзалниот мобилен телекомуникациски систем („UMTS“) (3G). Крајниот рок за доставување на барањата за добивање на лиценци во двата опсежи беше 1 декември 2011 година. ТММК достави барање и за двата јавни повици. До сега не се објавени никакви резултати.

Македонија и Европската унија

Република Македонија ја потпиша Спогодбата за стабилизација и асоцијација со Европската унија и нејзините земји-членки на 9 април 2001 година. Македонското Собрание ја ратификуваше Спогодбата на 12 април 2001 година, потврдувајќи го стратешкиот интерес и политичката заложба за интеграција во Европската унија. Спогодбата за стабилизација и асоцијација е ратификувана и е во сила од 1 април 2004 година.

На 17 декември 2005 година, ЕУ одлучи да ѝ додели на Република Македонија статус на земја кандидат за ЕУ.

По добивањето на кандидатскиот статус, ЕУ мора да определи датум за отпочнување на преговорите со цел целосен влез на земјата во ЕУ, опфаќајќи ги сите аспекти од членство во ЕУ, вклучувајќи и трговија, животна средина, конкуренција и здравство. Македонија како земја кандидат треба да го усогласи своето законодавство со ЕУ.

На 14 октомври 2009 година, Европската комисија го издаде Извештајот за напредок за 2009 година. Македонија доби препорака од Европската Комисија за отпочнување на пристапните преговори. Земјата оствари значителен напредок и во голема мера ги реализираше клучните реформски приоритети познати како „осум плус еден услови“.

Врз основа на Извештајот за напредок објавен во октомври 2011 година, постигнат е напредок во областа на услуги за електронски комуникации и информатичко општество. Усогласувањето со законодавството на ЕУ напредува и повеќето клучни заштити во поглед на конкуренцијата се веќе воведени. Приближувањето на земјата кон активностите на „Дигитална агенда – Европа“ бележи напредок. Се бележи одреден напредок и во областа на аудио-визуелна политика, вклучувајќи и Акционен план за целосно преминување кон дигитална телевизија и користење на дигитална дивиденда. Сепак, земјата само делумно ги исполнува барањата на ЕУ во оваа област. Потребни се дополнителни напори во поглед на капацитетот на Советот за радиодифузија чијашто способност за ефикасно следење на пазарот и понатаму останува несоодветна.

Конкуренција

Конкуренцијата во телекомуникацискиот бизнис е добро развиена речиси во сите сегменти. Неколку главни учесници на пазарот го обликуваат телекомуникацискиот пазар во Македонија.

Телеком Словеније нуди различни услуги под бренд името ОНЕ: мобилни и фиксни говорни услуги, мобилен и фиксен широкопојасен интернет и телевизија. Во текот на 2011 година, ОНЕ понуди неколку портфолија на пакет услуги, како во фиксниот така и во мобилниот сегмент, со неограничени минути во својата мобилна мрежа и специфична понуда за бесплатни повици од фиксната мрежа на ОНЕ кон мобилната мрежа на ОНЕ. ОНЕ исто така ја воведо најевтината единечна понуда за фиксни говорни услуги на пазарот во 2011 година.

Трет голем конкурент е мобилниот оператор ВИП којшто своите услуги ги има ограничено само на услуги базирани на мобилна телефонија. Со агресивната ценовна политика, којашто продолжи и во 2011 година, тие постигнаа значителен удел на пазарот од 24,30% и на тој начин остварија предност пред ОНЕ којшто има удел на пазарот од 22,38% (извор: Извештај за развојот на електронските комуникации во третиот квартал од 2011 година, Агенција за електронски комуникации). ВИП има лиценца само за GSM, наспроти Т-Мобиле и ОНЕ коишто имаат GSM и UMTS лиценци.

Кабелските оператори исто така имаат значајна улога на телекомуникацискиот пазар и, како даватели на кабелската телевизија како нивна главна услуга, тие се добро етаблирани на македонскиот пазар. Повеќето од нив нудат услуги за широкопојасен интернет и фиксни говорни услуги. Телекабел и Blizoo (поранешен Кејблтел, ребрендиран во Blizoo во последниот квартал од 2011 година) се помеѓу 70 активни кабелски оператори коишто се обидуваат да стекнат улога на национално ниво. Blizoo нуди услуги базирани хибридно-коаксијална мрежа („HFC“) – оптика до домот со многу висока брзина на пренос на податоци за интернет услуги и дигитална телевизија. Со агресивен маркетинг пристап и шеми за формирање на ниски цени и попусти, во моментот Blizoo се позиционирани на пазарот како оператор со многу атрактивно портфолио на услуги и имаат постигнато значителен пораст на пазарот за многу кусо време.

Портфолиото на производи на сите оператори е базирано на пакет производи. Кабелските оператори успешно формираат пакети од нивната ТВ понуда и интернет и фиксни говорни услуги. Фиксните говорни услуги на кабелските оператори вообичаено се перципираат како дополнителна услуга бидејќи кабелските оператори наплаќаат многу низок надомест за пристап или ги презентираат говорните услуги како бесплатни и исто така вклучуваат бесплатен сообраќај во нивната мрежа како дел од пакет понудата. Општо земено, пазарот е ценовно чувствителен, перцепцијата на цените игра голема улога во изборот на корисниците, и поради тоа понудите на кабелските оператори се сметаат за поконкурентни од оние на МКТ во поглед на цените.

Трендот на NP е стабилен за 2011 година, како за мобилните така и за фиксните броеви. Кон крајот на 2011 година имаше вкупно 76.762 фиксни пренесени броеви и 59.354 мобилни пренесени броеви (извор: официјалната интернет страница на Агенцијата).

Со сите главни телекомуникациски услуги на МКТ и ТММК, како обезбедување на различни пакет понуди – комбинација на различни услуги, МКТ и ТММК сè уште го имаат најголемиот удел на пазарот. На 31 декември 2011 година, МКТ имаше удел на пазарот на фиксни говорни услуги (вклучувајќи и големопродажба) од 76%, удел на пазарот на широкопојасен интернет (вклучувајќи и големопродажба) од 57% и удел на пазарот на ТВ услуги од 10% (извор: внатрешни најдобри експертски проценки). Во третиот квартал од 2011 година, уделот на пазарот на ТММК изнесуваше 53,32% (извор: Извештај за развојот на електронските комуникации во третиот квартал од 2011 година, Агенција за електронски комуникации). Агенцијата за електронски комуникации го користи методот за пресметка на удел на пазарот врз основа на вкупниот број на активни SIM картички коишто биле користени во претходните три месеци.

Маркетинг и продажба

Работејќи во опкружување со толку силна конкуренција во сите телекомуникациски сегменти, МКТ и ТММК се фокусираат на воведувањето и промовирањето на сопствените услуги и на задржувањето на постојните корисници. Се вршат маркетинг активности базирани на потребите и навиките на корисниците со цел да се изградат цврсти односи со истите. Шемите за лојалност и програмите за надградба на телефонските апарати исто така сè повеќе се употребуваат со цел да се зголеми задоволството на корисниците и да се намали стапката на одлевањето на корисници.

Главниот фокус во 2011 година на фиксниот пазар беше ставен на продажбата и мигрирањето кон пакет double и triple play услугите, преку неколку големи кампањи за постигнување на планираните резултати од продажбата, како и за зголемување на свеста за придобивките обезбедени со услугите. Во текот на 2011 година продолжија активностите за корисниците на само говорни услуги преку нудење на атрактивни тарифни модели со договори за лојалност коишто успеаја да ја зголемат базата на лојални корисници. Исто така, IPTV услугите постојано се збогатуваат со нови содржини и функции.

На пазарот на мобилни услуги, како одговор на агресивните ценовни движења на конкуренцијата, беа создадени нови концепти и понуди за припејд и постпејд сегментите (Опција „0“ и Доверба 24 во припејд). Еден од главните фокуси во 2011 година беше ставен на мобилниот податочен сегмент, каде беа воведени пакети на говорни и податочни услуги за приватни и деловни корисници.

Во 2011 година, беше направено интензивно промовирање на користењето на интернет на сите платформи (фиксен, мобилен и hotspot пристап) со програмата „Интернет насекаде“. Целта на програмата е да се зголемат приходите од мобилен интернет, да се придвижи диференцијацијата на фиксниот широкопојасен интернет и да се зголеми задоволството на корисниците.

МКТ и ТММК изградија различни продажни канали со цел да опслужуваат корисници од различни сегменти. МКТ и ТММК користат директни продажни канали, како што е сопствената малопродажна

мрежа, агенти за директна продажба, МСП менаџери (менаџери за мали и средни претпријатија и за ВИП приватни корисници) и менаџери за клучни корисници (менаџери за големи деловни корисници); индиректни продажни канали базирани на индиректни мастер дилери со нивна мрежа на сопствени продавници, партнерски продавници и самостојни трговци; on-line продажни канали и контакт центри преку кои се врши телепродажба

Од ноември 2011 година, контакт центарот на МКТ започна да врши продажни активности (со претходно организирана испорака до домот). Исто така и миграцијата на под-системот ИП Мултимедиа („IMS“) и активностите поврзани со истото беа извршени од страна на контакт центарот.

Главните продажни канали на МКТ и ТММК се нивните продажни салони. Има 45 заеднички продажни салони (42 продавници и 3 киосци). Сите продажни салони го нудат комплетното портфолио на производи на ТММК и МКТ, под истите услови и со исто ниво на кориснички услуги.

Друг канал на дистрибутивната мрежа на ТММК и МКТ е соработката со дилери. На крајот од 2011 година, мрежата се состоеше од 13 мастер дилери со 95 продажни места како партнери на ТММК и 15 мастер дилери со 116 продажни места како партнери на МКТ. Повеќето продажни места на мастер дилерите се заеднички продажни места кои го нудат комплетното портфолио на МКТ и ТММК, освен во однос на наплатата во готово. Припејд и постпејд пакетите на ТММК (со или без телефонски апарати) се достапни во сите продажни места на дилерите. Покрај тоа, припејд ваучерите се исто така достапни во повеќе од 6.500 киосци коишто продаваат и припејд пакети без телефонски апарати. Од мај 2011 година, на корисниците им е обезбедена можност да ги обноват своите договори во продажните места на дилерите.

Еден дел од портфолиото на производи на МКТ (на пример, телефонски апарати, ТВ уреди, компјутери, печатачи, мрежна опрема) им е достапен на корисниците со плаќање на рати преку нивната телефонска сметка.

Покрај тоа, ТММК ги користи субвенционирани телефонски апарати и висококвалитетните услуги како силни алатки за задржување на корисниците и спречување на одлевање, како во приватниот, така и во деловниот сегмент.

Во 2011 година, директните агенти ставија силен акцент на продажба на производи за Оптика до домот („FTTH“) за приватни и SOHO корисници. МСП менаџерите и менаџерите за клучни корисници се длабоко инволвирани во продажбата на телекомуникациски и интернет услуги коишто спаѓаат во прилагодените решенија за Информатички и комуникациски технологии („ИКТ“) и податочни услуги. Од септември 2011 година, тие работат како заеднички агенти/МСП менаџери коишто го нудат комплетното портфолио на МКТ и ТММК.

Истражување и развој

МКТ и ТММК продолжуваат да ги одржуваат фиксните и мобилните телекомуникациски мрежи на високо технолошко ниво со цел да се исполнат барањата на сè поголемата база на корисници и да се воспостави цврста основа за обезбедување на широк опсег на производи и услуги што ќе ги задоволат барањата на корисниците. Во текот на 2011 година, развојот продолжи во сите сегменти на мрежата: пристап, пренос и платформи за обезбедување на услуги.

Главните активности поврзани со мрежата за пристап во текот на 2011 година беа:

- Проширување на фиксниот широкопојасен пристап преку зголемување на ADSL капацитетите и проширување на капацитетите и покривањето на FTTH мрежата;
- Започнување на проектот за модернизација на Радио пристапната мрежа („RAN“).

Во рамките на фиксната пристапна мрежа, постојната бакарна мрежа се користи како основа за обезбедување на широкопојасни услуги базирани на DSL технологии. Со цел да се поддржуваат поголеми брзини на интернет пакетите и IPTV услугите, се користи ADSL2+ технологија. На крајот од 2011 година, вкупниот број на инсталирани ADSL 2+ портови беше 219.600.

FTTH се предвидува како главна насока за развојот на фиксната пристапна мрежа. Покрај во Скопје, FTTH се имплементира и во други региони во земјата. На крајот од 2011 година, вкупниот број на поминати домови беше 57.050.

На крајот од 2011 година, 2G радио мрежата се состоеше од 582 базни станици со што се обезбедува 99,9% покриеност на населението. 3G радио мрежата се состоеше од 173 NodeBs локации со што се обезбедува 80% проценти покриеност на населението, овозможувајќи им на претплатниците да користат мобилен интернет со голема брзина. Во 2011 година, започна проектот за модернизација на RAN.

Зголемената побарувачка на видео и податочни услуги бара поголем капацитет на транспортната мрежа. Во текот на 2011 година, капацитетите на IP/MPLS мрежата беа проширени во согласност со зголемувањето на сообраќајот. Имајќи го предвид засилувањето на трендот на ИП услугите, активностите за обезбедување на Квалитет на услуга (КУ) започнаа во текот на 2011 година и се планира да бидат финализирани во 2012 година. Исто така, со цел да се подобри сигурноста на услугите, беше извршено проширување и надградба на Системот за спречување на упади.

Од аспект на платформите за обезбедување на услуги, клучниот фокус на MKT е развојот на IPTV со нови апликации и имплементација на IMS платформа. Во текот на 2011 година, некои од дополнителните придобивки воведени за корисниците на IPTV се дополнителните канали, Facebook на ТВ, дополнителни функционалности обезбедени од страна на новите IPTV клиенти и др.

IMS Платформата беше комерцијално воведена во 2011 година и истата се користи за обезбедување на VoIP како дел од 2Play и 3Play услугите и како основа за мигрирање на PSTN мрежата кон целосна IP мрежа.

IMS нуди можности што можат да се користат во иднина за обезбедување на нови услуги и апликации, конвергирани фиксни и мобилни услуги, мултимедијални услуги и слично, што ќе овозможи зголемување на задоволството на корисниците и подобрување на начинот на живот.

Врз основа на новата IMS платформа, во 2011 година започна модернизацијата на фиксната телефонска мрежа и мигрирањето на PSTN кон целосна IP мрежа, со користење на широкопојасен пристап.

Во 2011 година, MKT продолжи со проширувањето на Ethernet преку капацитетите на бакарни и оптички кабли за обезбедување на податочни услуги за деловни корисници. Ова проширување овозможи поддршка за новите деловни корисници, модернизација на мрежата за временски мултиплекс (Time Division Multiplex - TDM) со мигрирање на постојните деловни корисници кон „целосна IP“ мрежа.

Во 2011 година, TMMK ја имплементира VPN услугата во мрежата. VPN е услуга базирана на интелегентна мрежа („IN“), а целна група на истата се деловните корисници со напредни услуги. Во 2011 година започна имплементацијата на проектот M-Wallet како база за услуги за мобилно плаќање.

Со цел да се заштити мобилната мрежа од СМС спам и спуфинг, како и да се креира цврста основа за

безбедност, се имплементира CMC firewall.

Во текот на 2011 година, како дел од проектот „Интернет насекаде“, МКТ и ТММК изградија мрежа со 500 Hot Spot локации на целата територија на Македонија. На овие локации, лесно и едноставно, преку Wi-Fi, граѓаните можат да се поврзат на најдобриот и најбрзиот интернет од нивните омилен места: кафулиња, ресторани, хотели, плажи, трговски центри, такси возила и во јавниот градски превоз.

Со цел да се зголеми оперативната ефикасност, во 2011 година започна имплементацијата на системите Alarm Umbrella и Trouble Ticketing и истите ќе продолжат да функционираат и во 2012 година. Системите ќе бидат поврзани со опремата што се користи во фиксните и мобилните мрежи.

Во согласност со определбата да бидат технолошки лидер во земјата и дури и пошироко во регионот, во 2012 година, МКТ и ТММК ќе продолжат со развојот на мрежата со цел да се обезбедат високо квалитетни услуги, зголемено задоволство на корисниците, зголемена достапност на мрежата, зголемена оперативна ефикасност и сигурен долгорочен напредок.

Информатичка технологија

Следејќи ја корпоративна стратегија за интегрирање, ИТ областите на МКТ и ТММК беа фокусирани на консолидацијата на ИТ системите и инфраструктурата, при тоа намалувајќи ја комплексноста на ИТ архитектурата и подобрувајќи ги ИТ безбедносните стандарди.

Интеграцијата на ИТ инфраструктурата и архитектура е предуслов за спроведување на заедничките процеси на ниво на Групацијата МКТ и за зголемување на ефикасноста на процесите.

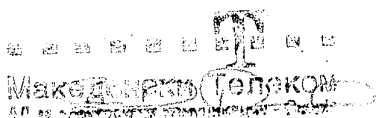
Главните достигнувања во 2011 година беа:

- Имплементација на заеднички Интерконекциски билинг систем за МКТ и ТММК којшто овозможи консолидација на податоците и процесите во доменот на интерконекцискиот, меѓународниот и големопродажниот бизнис.
- Консолидација на системите за медијација за МКТ и ТММК – мигрирање на Системот за медијација на МКТ во системот Mediation Zone на ТММК, којшто веќе ги применува стандардите на ДТ. Имплементацијата на вакво решение ја подобри ефикасноста по пат на намалување на времето на обработка и со тоа намалување на оперативните трошоци.
- Имплементација на Систем за идентитет и управување со права на централен пристап за МКТ. Системот обезбедува автоматско креирање на кориснички конта во ИТ апликациите, управување со права на централен пристап и едно најавување за сите ИТ системи/апликации во ИТ опкружувањето на МКТ. Проектот продолжува и во 2012 година со интеграција со ИТ системите на ТММК.
- Имплементација на Систем за управување си деловни процеси (заеднички работен тек за МКТ и ТММК) за поточна и побрза обработка на активности што се од клучно значење за деловното работење и подобрен увид во оперативната ефикасност и тесните грла. Имплементацијата на заеднички систем за управување со работниот тек ќе ја поддржува унификацијата на процесите во МКТ и ТММК.

ИТ зазема значајна улога во имплементацијата на новите конвергирани производи и услуги од фиксна и мобилна телефонија и развојот на ИКТ концепт.

Стандардите за ИТ безбедност беа подобрени со имплементацијата на неколку системи коишто се релевантни за безбедноста и коишто ги намалуваат оперативните ризици и ја подобруваат заштитата на корисниците и личните податоци.

Почнувајќи од 2010 година, МКТ и ТММК работат на проект за имплементација на нов консолидиран CRM систем во рамките на NG CRM проектот на Групацјата Дојче Телеком. Овој систем треба да овозможи севкупен увид во однос на корисниците и дополнително да го изостри корисничкиот фокус на МКТ и ТММК.

Даниел Сас
Главен извршен директор
Македонски Телеком АД - Скопје

Преведено од Лингва Експерт

Македонски Телеком АД - Скопје
Срце Николаев бб, 1000 Скопје

До: Комисија за хартии од вредност на РМ
Ул. Димитрија Чуповски бр 26 1000 Скопје

Датум: Мај 2012 година

ИЗЈАВА

Во согласност со Законот за хартии од вредност на РМ, јас Даниел Сас на функција Главен извршен директор во Македонски Телеком АД - Скопје, потврдувам дека целосниот приложен материјал за годишното известување за годината која завршува на 31.12.2011 година е точен и вистинит.

Даниел Сас
Главен извршен директор